

NIECODZIENNA

Najbardziej tajemnicza księga świata

Manuskrypt Wojnicka to niezrozumiałe pismo, dziwne ilustracje, nieustalone pochodzenie. Od lat szyfrolodzy, lingwiści oraz badacze zjawisk nadprzyrodzonych łamią sobie głowy, kto stworzył liczącą ok. 600 lat niesamowitą księgę.

EXPRESS WIECZORNY

PRZYWRÓCONO ODWIEDZINY W SZPITALACH

SIEDMIORO OSKARŻONYCH O ŚMIERĆ MARADONY

codziennie

Gazeta Polska

**Gazeta
Polska**

codziennie

W NUMERZE
DODATEK
TV

Mimo pomocy Bidena Nord Stream 2 i tak nie powstanie

Informacje o tym, że USA nie zastosują sankcji wobec spółki Nord Stream 2 AG, nie przesądzą o losach gazociągu – zauważają eksperci. Pozostają sankcje na firmy certyfikujące i ubezpieczające rurociąg. Bez certyfikatów i ubezpieczeń NS2 powstać nie może.

Piątek-Niedziela

na weekend

s.5,9,15

POLSKA

Okno transferowe trwa

Wojciech Maksymowicz dołączył wczoraj do klubu Polaków 2050, kole partii Szymona Holowni będzie liczyło już sześć osób. Tępienie za to potencjał PiS, które w Sejmie ma tylko 231 szafel. Czerw czujniej mówi się o współpracy PiS z Naki'15.

s.7

ŚWIAT

Rosja wymówiła traktat

Dania Państwowa zgłosiła za wypowiedzeniem Traktat o otwartych przestrzeniach (TOS). Ustawa została wniesiona przez prezydenta Władysława Putina. Dotyczyła ws. wyjęcia ze strategii zagrożeń międzynarodowego porozumienia przeszło jednostronnie.

s.9

POLSKA

Wzrasta rola szczepień

Prawdopodobnie już wkrótce nastąpi rozpoczęcie dzieci od 12. roku życia. Europejska Agencja Leków ma w połowie czerwca dopuścić podawanie im preparatu Pfizer. A pod koniec przyszłego miesiąca zarejestrowani będą leżący wyjeżdżali na zagraniczne wakacje.

s.5

GOSPODARKA

Fortuna za kapelusze Indiany Jonesa

Nietawem każdy będzie mógł zostać właścicielem kapelusza Indiany Jonesa. Na aukcji filmowych pamiątek, która odbędzie się w czerwcu i lipcu w Hollywood, fedora Harrisona Forda z filmu „Indiana Jones i świątynia zagłady” może osiągnąć cenę 320 tys. dol.

s.18

Albert Camus
(1913–1960) francuski pisarz, reżyser teatralny,
laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za rok 1957
„Świat bez miłości jest martwym światem i zawsze przychodzi godzina,
kiedy człowiek, zmęczony, błaga o twarz jakiejś istoty i serce olśnione czułością.”

Marcin Wolski

Czarno widzę

Burmistrz Chicago w stylu afro
wybitnie postępowi sprzyja,
nie da wywiadów już białasom,
bo ci jej robią czarny piar.
Media za bardzo są nijakie,
co sprawia, że ich obraz marny,
pismak być może i Polakiem,
jeden warunek – ma być czarny.
Paleta barw zaleje łamy,
czas tolerancji, konsekwencji...
Więc niechaj znikną białe plamy
– hańba prasowych konferencji!
Zgódźmy się na tę nową frajdę,
lecz rzecz nazwijmy apartheidem!

POGODA

Piątek 21.05 Rozpogodzenia. Opady deszczu na północy i zachodzie

WSCHÓD słońca	ZACHÓD słońca	Imieniny obchodzą:
04:34	20:31	Jan, Krzysztof, Piotr, Przecław, Przedслава, Pudens, Rycheza, Ryksa, Teobald, Tymoteusz, Walenty, Wiktor

Gdańsk 17°C 11°C	Lublin 19°C 12°C
Katowice 20°C 13°C	Kraków 21°C 12°C
Łódź 18°C 12°C	Poznań 17°C 12°C
Warszawa 19°C 15°C	Wrocław 18°C 12°C

Sobota 22.05 Opady deszczu. Na zachodzie i północy możliwe burze

WSCHÓD słońca	ZACHÓD słońca	Imieniny obchodzą:
04:33	20:32	Alm, Helena, Jan, Julia, Krzysztof, Wiesław, Wiesława, Włodek

Gdańsk 15°C 9°C	Lublin 18°C 11°C
Katowice 13°C 10°C	Kraków 17°C 10°C
Łódź 14°C 9°C	Poznań 16°C 9°C
Warszawa 15°C 10°C	Wrocław 16°C 9°C

Niedziela 23.05 Przelotne opady deszczu. Na południowym-zachodzie burze

WSCHÓD słońca	ZACHÓD słońca	Imieniny obchodzą:
04:31	20:34	Budziwaj, Dezyderyusz, Dezydery, Emilia, Eufrozyna, Iwona, Jan, Michał, Symeon

Gdańsk 13°C 10°C	Lublin 15°C 11°C
Katowice 14°C 10°C	Kraków 16°C 10°C
Łódź 14°C 10°C	Poznań 14°C 11°C
Warszawa 16°C 11°C	Wrocław 15°C 9°C

MARCIN HERMAN

Zaproszenie dla zabójcy

Przekonanie lewicowo-liberalnych mediów na świecie jest takie, że za czasów Donalda Trumpa w polityce zagranicznej USA panował chaos i miotanie się od ściany do ściany. Choć to sąd daleki od obiektywizmu, trzeba przyznać, że jest w nim trochę prawdy choćby dlatego, że taka była osobowość emocjonalnego Trumpa. Ale wobec administracji Bidena nie ma takich zarzutów, tymczasem ona także miota się od ściany do ściany. Najpierw nazywają Putina zabójcą, by po paru miesiącach zabiegać o szczyt z nim i wyrażać wiarę w dyplomatyczne ułożenie sobie relacji z owym zabójcą. Najpierw, jeszcze w opozycji, krytykowali, że Trump robi za mało, by zatrzymać Nord Stream 2, hucznie deklarowali, że gazociąg jest szkodliwy, a potem wprowadzili mocne sankcje wobec NS2, by niemal w tej samej chwili je zawiesić. A przecież Rosja Putina wcale się nie zmienia, jest jeszcze gorzej, domyka się tam autorytarny system, a na zewnątrz pojawia się coraz więcej przypadków agresywnej polityki wobec sąsiadów i Zachodu. USA i całemu Zachodowi brakuje dziś przywódców z wizją i charakterem, którzy poza chęcią wygrania kolejnych wyborów wiedzą, czego chcą.

Rafał Zawistowski

Tomasz Sakiewicz

Warszawiacy wdzięczni Trzaskowskiemu

Przez cały czwartek co najmniej do wieczora, gdy powstał ten komentarz, w Warszawie była piękna pogoda: świeciło słońce, a po niebie niespiesznie płynęły obłoki – można rzec, idylla. Bez wątplenia to zasługa Rafała Trzaskowskiego. W końcu wszystko mogło być inaczej: mogło być zimno i paskudnie, a z nieba mogły lać się potoki deszczu, a kto wie, może nie oszczędziłoby nas gradobicie. A dzięki temu, że prezydentem stolicy jest Rafał Trzaskowski, możemy się rozkoszować wiosenną aurą. To jemu zawdzięczamy też, że wiosną kwitną kwiaty, a zimą pada śnieg, byśmy mogli wyjechać na narty. Gdyby nie on, świat pewnie tonąłby w mroku, a ziemię porastałyby jedynie cierniste bady. Wszystko, co mamy jako mieszkańcy stolicy, łącznie z Zamkiem Królewskim, pałacem Na Wodzie, nie zapominając o tym w Wilanowie, zawdzięczamy panu prezydentowi Trzaskowskiemu. I dobrze, że w całej swej skromności zwrócił nam uwagę i na to, że bez niego nie byłoby szczepień – wszak to on wykształcił lekarzy, on ich opłacił i stworzył system ochrony zdrowia, prawdopodobnie wymyślił też szczepionkę na koronawirusa. Niedocenienie tego jest wielkim draństwem ze strony PiS – nie wiedzą, jakie dobro rośnie nam w sercu stolicy.

Ryszard Kapuściński

Albo PiS, albo koniec świata

Jeśli nie obalimy PiS, to – z powodów politycznych i klimatycznych – niedługo nikt tutaj nie przeżyje na kontynencie – stwierdziła po długim namyśle europosłanka Róża Thun tuż po odejściu z Platformy Obywatelskiej. W przesłaniu do narodu wskazała, że jej poglądy różniły się z poglądami władz partii. Czy na pewno poglądy europosłanki różniły się z jedynie słuszną linią partii? Wręcz przeciwnie, jej działania naprowadzały partię na jedyny słuszny, proeuropejski kierunek. Jednak są tacy, co będą wymieniać antypolskie działania tej pani, jak np. rezolucję nawołującą polski rząd do przestrzegania prawa, donos w sprawie Puszczy Białowieskiej, radość z rezolucji Parlamentu Europejskiego wymierzonej w reformę wymiaru sprawiedliwości i wpis na Twitterze, że przekop Mierzei Wiślanej to zagrożenie dla Bałtyku. Pamiętamy Różę Thun też jako współorganizatorkę demonstracji przed krakowską kurią dla przeciwników pochówku prezydenta Lecha Kaczyńskiego z żoną Marią na Wawelu. Kiedyś Bronisław Wildstein powiedział: „Natomiast w wypadku Róży Thun – jest to przykład osoby, która nie jest zupełnie przygotowana do stanowisk, które zajmuje. Jeżeli myśmy ją kochali, to z pewnością nie za jej inteligencją”.

#LiczySięPolska

770 miliardów złotych dla Polski

770 mld zł

DLA POLSKI

liczysiepolska.gov.pl

KANCELARIA PREZESA
RADY MINISTRÓW

BGK
BANK GOSPODARSTWA
KRAJOWEGO

fot. Tomasz Hamrat/Gazeta Polska

WYBORÓW NIE BĘDZIE

POLITYKA \ Warto na Polski Ład patrzeć też szerzej, zwiększa on szanse, by te 77 proc. przeciętnej europejskiej szybko podciągnąć do poziomu ok. 100 proc. – powiedział prezes PiS Jarosław Kaczyński w wywiadzie dla „Sieci”. Dodał, że nie ma planu organizacji przedterminowych wyborów.

NASZ TEMAT \ OD POWOZU DO SAMOCHODU

Wczoraj wozownia, dziś garaż

Właśnie uświadomiłem sobie, że nikt nie napisał jeszcze monografii ukazującej historię warszawskich budowli służących na przestrzeni wieków posiadaczom różnorodnych pojazdów. Kiedyś były to wozownie i stajnie (niekiedy występujące wspólnie), od kilkudziesięciu lat są to garaże. Ciekawe jest nie tylko zróżnicowanie i ewolucja form architektonicznych takich obiektów, lecz także wielokrotne zmiany ich funkcji.

Janusz Sujecki

Biorąc pod uwagę wojenne straty stolicy, stalinowskie doburzenie spalonej Warszawy i systematyczne, choć już znacznie wolniejsze niszczenie jej materialnego dziedzictwa po 1956 r., nie sposób ukryć zaskoczenia, że w przestrzeni miasta pozostało jeszcze tak wiele reliktyw: budowli, na które architekci moderniści wydali wyrok śmierci. Dawne stajnie i wozownie, powszechne w przedwojennej Warszawie, likwidowano pod każdym pretekstem. Wyjątkiem były obiekty służące niegdyś najbogatszym obywatelom miasta, wznoszone w bezpośrednim sąsiedztwie willi i pałaców.

Przemierzając Al. Ujazdowskie, warto skrócić w piękną al. Róż i obejrzeć pałacyk pod numerem 3. Budynek zaprojektowany przez Bronisława Brodzic-Żochowskiego (1836–1911), który miał za sobą studia architektury w Monachium, powstał w 1877 r. dla Adolfa Schmidta. Dziś jest siedzibą ambasady Indii. Do pałacyku przylega znakomicie zachowana wozownia, w której znajdował się niegdyś reprezentacyjny powóz. Na poddaszu budynek ulokowano magazyn paszowy. Opiswana wozownia przypomina wyglądem toruński obiekt, w którym znajduje się obecnie wejście do Galerii Sztuki „Wozownia”. Właściciel pałacyku w al. Róż 3 – ze względu na stopień zamożności – odpowiadał dzisiejszemu posiadaczowi luksusowej willi z garażem strzegącym drogiego, ekskluzywnego samochodu.

Równie ciekawa parterowa stajnia z wozownią oraz piętrowy budynek stajni przylegają do pałacyku i oficyny przy Al. Ujazdowskich 12. Zabytki te uratowała ciekawa forma architektoniczna oraz fakt potraktowania ich jako integralnej części chronionego pałacyku.

Skromniejsze formy posiadały wozownie lokowane w podwórzach kamienic. Jeden z najstarszych tego typu reliktyw, pochodzący z koń-

Elegancka wozownia należąca do pałacyku przy al. Róż 3 i skromne stajnie zamykające podwórze kamienicy przy ul. Stalowej 28 na Pradze | fot. Janusz Sujecki/Gazeta Polska

ca XVIII w., zamyka podwórze kamienicy Andrzeja Strońskiego przy ul. Nowy Świat 1.

Na terenie miasta występowały znaczne różnice standardów. W reprezentacyjnej części Śródmieścia stajnie i wozownie dopasowywano stylem i formą do otaczającej architektury. W dzielnicach zdominowanych przez niewielkie i średnie zakłady przemy-

słowe, zamieszkałych przez drobnych kupców, rzemieślników i robotników, obiekty te miały proste formy – nawet wtedy, gdy zajmowały podwórze bogato dekorowanej kamienicy czynszowej. Przykładem może być czynszówka przy ul. Stalowej 28 na Pradze. Obfity wystrój sztukatorski jej fasady kontrastuje tam z ubogą formą stajni należących do budynku.

Gdy ostatecznie zatriumfowała motoryzacja, stajnie i wozownie wykorzystywano w najróżniejszy sposób. Często stawały się garażami. Niekiedy adaptowano je na sklepy, warsztaty rzemieślnicze lub dla potrzeb małych restauracji.

W stajni przy ul. Żąbkowskiej 3 na Pradze urządzone zostało mieszkanie. Stajnia i wozownia w czteropodwórzowej kamienicy z przeło-

mu XIX i XX w. przy ul. Targowej 14 wykorzystywana była chyba najdłużej zgodnie z pierwotnym przeznaczeniem. W budynku mieszkał dorożkarz, który jeszcze kilkanaście lat temu trzymał w stajni i wozowni konia oraz dorożkę. Kursująca regularnie na Starówkę i tocząca się przez wszystkie podwórza czynszówki dorożka musiała robić niezwykle wrażenie.

SZCZEPIENIA NA NARODOWYM

PANDEMIA \ Po 23 maja na PGE Narodowym nadal będzie działał punkt szczepień. Wszyscy, którzy korzystają ze szczepień w tym miejscu, chwalą organizację i sprawność tego punktu – powiedział Waldemar Kraska.

URATOWAŁ RANNEGO PIESZEGO

POLICJA \ Funkcjonariusz CBSP uratował mężczyznę potrąconego na przejściu dla pieszych. Poszkodowany miał rozległe obrażenia, ale dzięki pomocy jego życie udało się uratować. Policjant ma uprawnienia ratownika medycznego.

ENERGETYKA \ Nasze bezpieczeństwo energetyczne z roku na rok wzrasta

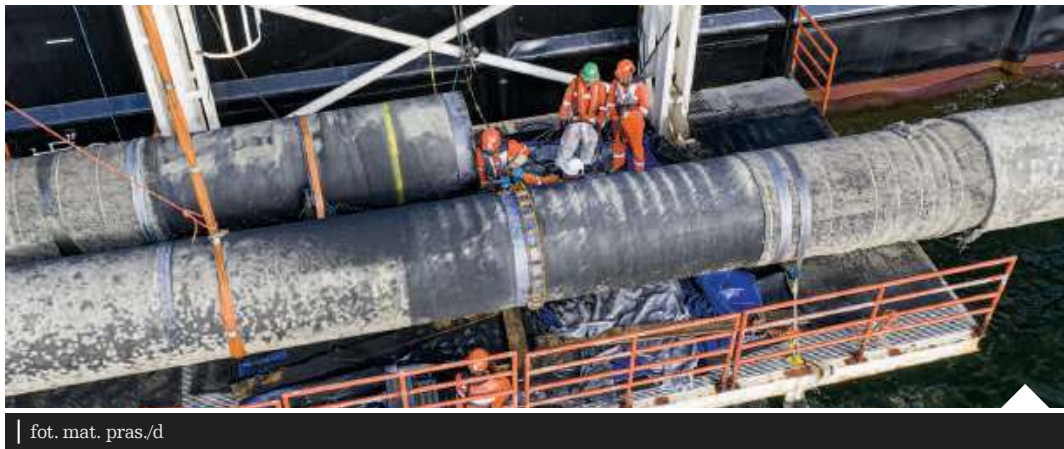
NS2 przyspieszy budowę Baltic Pipe?

Ukończenie gazociągu Nord Stream 2 może realnie uderzyć w bezpieczeństwo energetyczne Polski. Wiceminister Zbigniew Gryglas zauważył jednak, że dzięki działaniom rządu z roku na rok to ryzyko staje się coraz mniejsze. – Nasze bezpieczeństwo z roku na rok wzrasta i tak naprawdę ta decyzja o budowie NS2 będzie nas coraz mniej dotykała – powiedział.

Adrian Siwek

Administracja USA planuje odstąpić od sankcji wobec spółki stojącej za rosyjskim gazociągiem Nord Stream 2 do Europy – Nord Stream AG – oraz jej szefa Matthiasa Warniga. Zarówno firma, jak i sam Warnig znajdują się w najnowszym raporcie o sankcjach, który rząd USA wkrótce przedstawi Kongresowi. Zgodnie z informacjami z niemiecko-amerykańskich kręgów negocjacyjnych przyznano im jednak tzw. zwolnienie, a zatem są one zawieszone do czasu przedłożenia kolejnego sprawozdania za trzy miesiące.

Dokończenie Nord Streamu 2 może stanowić realne zagrożenie dla bezpieczeństwa energetycznego Europy Wschodniej, głównie Ukrainy i Białorusi, ale także dla

fot. mat. pras./d

Polski. – To niekorzystna decyzja z punktu widzenia polskich interesów. Poprzednia administracja amerykańska prezentowała dosyć konsekwentne stanowisko w tej sprawie. Tutaj widzimy pewną zmianę – powiedział w rozmowie z „Codzienną” wiceminister aktywów państwowych Zbigniew Gryglas.

Polityk ocenił, że nawet jeśli gazociąg zostanie ukoń-

czony i Rosja zacznie nas szantażować energetycznie, to interesy Polski są zabezpieczone. – Polska w wyniku działań rządu jest znacznie lepiej przygotowana do takiej kryzysowej sytuacji. Dysponujemy terminalem w Świnoujściu, który może przyjmować coraz większe ilości gazu. Jest rozbudowany ten terminal. Dodatkowo jest budowany gazo-

ciąg Baltic Pipe, który połączy nas z bezpiecznymi politycznie źródłami w Norwegii. Nasze bezpieczeństwo z roku na rok wzrasta i tak naprawdę ta decyzja o budowie NS2 będzie nas coraz mniej dotykała – zaznaczył.

O konieczności zatrzymania budowy kontrowersyjnego rurociągu mówi także poseł Koalicji Obywatelskiej Paweł Kowal. – W polskim

interesie jest zatrzymać budowę Nord Streamu 2 i nadal są ku temu możliwości. Sankcje amerykańskie są ważne. Już dzisiaj powinna ruszyć inicjatywa dyplomatyczna wobec USA, aby wprowadziły te sankcje – stwierdził na antenie Polskiego Radia 24.

Dziennikarz Jakub Wiech, ekspert ds. energetyki, zauważył, że ukończenie Nord Streamu 2 może uderzyć w polskie plany budowy elektrowni jądrowej. „Z perspektywy Polski sytuacja jest o tyle nieciekawa, że ukończony Nord Stream 2 znacząco napędzi – i tak nie małe – niemieckie ambicje w zakresie rozlewania Energiewende na całą Unię Europejską. Możemy się zatem spodziewać np. jeszcze silniejszych nacisków na porzucanie atomu, który przecież chcemy budować” – napisał na Facebooku.

Wzrasta rola szczepień

KORONAWIRUS \ Prawdopodobnie już wkrótce ruszą szczepienia dzieci od 12. roku życia. Europejska Agencja Leków ma w połowie czerwca dopuścić podawanie im preparatu Pfizera. A pod koniec przyszłego miesiąca zaszczepionym będzie łatwiej wyjeżdżać na zagraniczne wakacje. To za sprawą tzw. zielonych cyfrowych certyfikatów, które Polska powinna otrzymać do 25 czerwca. Będą to kody QR informujące o tym, czy dana osoba nie ma koronawirusa.

Do 25 czerwca będziemy już z pewnością podłączeni do unijnego systemu zielonych cyfrowych certyfikatów, które ułatwią przemieszczanie się w UE. Certyfikat, mówiąc na skróty, zawierać będzie informacje o tym, czy ktoś jest bezpieczny pod kątem zakażenia koronawirusem, czyli czy jest zaszczepiony preparatem dostępnym na rynku unijnym przeciw COVID-19, ewentualnie czy jest ozdrowieńcem lub czy ma negatywny wynik testu diagnostycznego – mówiła Polskiej Agencji Prasowej wiceminister zdrowia Anna Goław-

ska. Jak dodała pełnomocnik premiera ds. GovTech Justyna Orłowska, najpóźniej certyfikaty te zaczną działać w lipcu br.

– Potrzebne będą także konsultacje, ale mamy nadzieję, że najpóźniej w lipcu będziemy już podróżować z tymi certyfikatami przynajmniej po UE. Trwają też rozmowy KE i Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) dotyczące poszerzenia tej inicjatywy – przyznała Orłowska PAP.

Certyfikaty nie będą obowiązujące, ale znacznie ułatwią posiadającym je przemieszczanie się poza granice

państwa, zwłaszcza zaszczepionym. W ich przypadku sama informacja o szczepionce będzie przepustką. A w Polsce szczepi się coraz więcej osób. Do czwartku preparat przeciw COVID-19 podano ponad 16,8 mln razy. Natomiast niemal 5 mln osób zostało w pełni zaszczepionych, czyli otrzymało dwie dawki szczepionki lub jednodawkowy środek firmy Johnson & Johnson.

Wkrótce zakres szczepień ma się jeszcze bardziej rozszerzyć. Rząd chce, by preparat przeciw koronawirusowi przyjmowały także dzieci. Wszystko zależy jednak od Europejskiej Agencji Leków. Ta w połowie czerwca zadecyduje o dopuszczeniu stosowania szczepionki Pfizera u młodzieży od 12. roku życia. Na razie preparat podawany jest nastolatkom powyżej 16. roku życia.

– Są chyba nadzieje, że w połowie czerwca już zostanie dopuszczona przez Europejską Agencję Leków szczepionka firmy Pfizer dla młodzieży od 12. do 15. roku życia. (...) Okres wakacyjny jest dobrym czasem, by rozszerzyć szczepienia (...) o tę grupę wiekową – powiedział w TVP1 wiceminister zdrowia Waldemar Kraska.

Maria Kobylńska

Nowy prezes za tydzień

SEJM \ Wybór nowego prezesa IPN zostanie przesunięty – poinformował w czwartek dziennikarzy wicemarszałek Sejmu Ryszard Terlecki. Z informacji PAP wynika, że głosowanie w tej sprawie ma się odbyć 28 maja.

Zgodnie z harmonogramem obrad Sejm miał wybrać nowego prezesa IPN w czwartek. Szef klubu PiS i wicemarszałek Sejmu Ryszard Terlecki poinformował jednak, że głosowanie w tej sprawie zostanie przesunięte. W zeszłym tygodniu sejmowa komisja sprawiedliwości i praw człowieka rekomendowała na prezesa IPN historyka, obecnego dyrektora Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku dr. Karola Nawrockiego.

(iggys)

KONDOLENCJE

Panu Redaktorowi
Dariuszowi Szpakowskiemu
komentatorowi TVP Sport
wyrazy szczerzego współczucia
z powodu śmierci
MAMY
składa
Zarząd Telewizji Polskiej S.A.

Barczewo to miasto w województwie warmińsko-mazurskim, zlokalizowane pośród urokliwych jezior i lasów. Niski stopień urbanizacji i uprzemysłowienia oraz wiele dziewiczych miejsc sprawiają, że coraz więcej osób chce tu żyć i regenerować się, również po ciężkich chorobach. – Ostatni rok zmienił naszą rzeczywistość. Maltańskie Centrum Pomocy zostało stworzone z myślą o pacjentach wymagających opieki długoterminowej, a takich przybywa z dnia na dzień. Pandemia COVID-19 spowodowała tragiczne w skutkach konsekwencje dla setek tysięcy ludzi. My teraz musimy ich postawić na nogi i robimy, co możemy. Ale przed nami coraz więcej pracy – podkreśla Edyta Skolmowska, dyrektor Maltańskiego Centrum Pomocy w Barczewie.

Pacjentów po ciężkich chorobach przybywa, a ostatni rok spowodował, że mierzą się oni zarówno z problemami natury fizycznej, jak i psychicznej. W tym kontekście istotne jest zapewnienie im pełnego wsparcia. Koronawirus atakuje nie tylko płuca.

WARMIŃSKO-MAZURSKIE \ W Barczewie pomagają ozdrowieńcom

Po pandemii przyjdzie czas na rehabilitację

W trakcie pandemii COVID-19 wiele osób musiało nie tylko przywyknąć do uciążliwości przebywania w ośrodku, lecz także rozpocząć rehabilitację po przebytym zakażeniu koronawirusem. Przyglądamy się, jak w Maltańskim Centrum Pomocy w Barczewie prowadzonym przez Fundację Polskich Kawalerów Maltańskich w Warszawie „Pomoc Maltańska” walczy się z bólem i cierpieniem oraz stawia się pacjentów na nogi.

fot. arch./d

Oddziałuje także na inne narządy, w tym na mózg. Badania pokazują, że wiele osób, które pokonały

COVID-19, cierpi na problemy neurologiczne.

Maltańskie Centrum Pomocy w Barczewie dyspo-

nuje bardzo szerokim wachlarzem wsparcia dla osób zarówno po zakażeniu koronawirusem, jak i innych

chorych, którzy wymagają długoterminowej pielęgnacji. Opieka zdrowotna obejmuje tu różne sfery życia: fizyczną, społeczną, psychiczną, duchową. Na terenie tej placówki jest nawet kaplica, w której odprawiane są regularnie msze. – Choroba zmienia ludzkie priorytety. Materialne potrzeby często schodzą na dalszy plan, a zastępują je te religijne. Pacjenci po ciężkich doświadczeniach zdrowotnych potrzebują kontaktu z Panem Bogiem i my to rozumiemy – zaznacza Jacek Tarnowski, prezes Fundacji Polskich Kawalerów Maltańskich w Warszawie „Pomoc Maltańska”.

System opieki zdrowotnej jest przeciążony, również finansowo, i wymaga on szerokiej pomocy. – Koszty opieki medycznej dramatycznie rosną. Brak szybkiego wsparcia może oznaczać podwyżki za usługi dla pacjentów. Powiem więcej, jeżeli takie szpitale jak nasz nie będą otrzymywać wystarczającej pomocy, to będą musiały ograniczyć swoją działalność lub ją po prostu zlikwidować – dodaje Jacek Tarnowski.

(Iggys)

Plują na pamięć o bohaterze

SKANDAL \ W Białymstoku w poniedziałek radni miejscy będą głosować nad odebraniem jednej z ulic imienia mjr. Zygmunta Szendzielarza „Łupaszki”, który był bohaterem podziemia niepodległościowego. Głosowany będzie obywatelski projekt uchwały. – To skandal, aby bohater narodowy został usunięty z nazwy ulicy – mówi „Codzienniej” wiceminister Dariusz Piontkowski.

24 maja Rada Miejska Białegostoku zajmie się projektem uchwały zmieniającym nazwę ulicy mjr. Zygmunta Szendzielarza ps. Łupaszka na ulicę Podlaską. Projekt zmienia m.in. uchwałę z kwietnia 2018 r., która nadała ulicy nazwę mjr. Szendzielarza. Projekt zmiany został zgłoszony w trybie tzw. obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej, a podpisał się pod nim ponad 1,1 tys. osób. W uzasadnieniu pojawia się argumentacja opisująca historyczne podziały regionu i przynależność do kolejnych księstw

i państw, a zmiana nazwy ma stworzyć ciąg komunikacyjny o wspólnej nazwie „Podlaska”. Dodano też, że obecna nazwa jest długa i kłopotliwa w stosowaniu, a podawanie adresu do korespondencji wywołuje „przerażenie w jej zapisaniu”. Nie ma argumentów dotyczących samej działalności mjr. Szendzielarza.

Major Szendzielarz „Łupaszka” stał się patronem ulicy w 2018 r., kiedy większość mieli radni PiS. Obecnie większość w Radzie Miejskiej ma Koalicja Obywatelska. I to ci radni podjęli próbę, aby

nadać ulicy nazwę Podlaska. W 2019 r. udało im się to zrobić. Jednak wojewoda podlaski stwierdził nieważność ich uchwały. Sprawę rozstrzygnął Naczelny Sąd Administracyjny, a nazwa „mjr. Szendzielarza” pozostała.

Radny Paweł Myszkowski (PiS) podważa intencje autorów projektu. – Fasadowość tej sprawy jest aż nadto widoczna i sposób procedowania. Nie udało się poprzednio, więc teraz nagle pojawia się oddolna inicjatywa, a jednym z argumentów jest to, że obecna nazwa jest za długa, co nie jest prawdą, bo podobne normalnie funkcjonują w przestrzeni miejskiej – stwierdza radny dla Radia Białystok. W rozmowie z „Codzienną” projektowi uchwały dziwi się wiceminister edukacji i poseł z Białegostoku Dariusz Piontkowski. – Fakt, że wstydzą się polskiego bohatera, który oddał życie w walce o wolną Polskę, jest skandaliczny – mówi nam. Ma także wątpliwości co do „obywatelskości” uchwały i podkreśla, że przynajmniej część radnych Koalicji w przygotowaniu projektu mogła uczestniczyć, a także brać udział w zbiorce podpisów.

Paweł Tunia

Ministrowie Rau i Sellin z albumem „Laur Niepodległości”

HISTORIA \ Redaktor naczelny „Gazety Polskiej” i „Gazety Polskiej Codziennie” Tomasz Sakiewicz wręczył okolicznościowy album „Laur Niepodległości” ministrowi spraw zagranicznych Zbigniewowi Rauowi oraz wiceministrowi kultury, dziedzictwa narodowego i sportu Jarosławowi Sellinowi.

W okresie II Rzeczypospolitej, 30 października 1929 r., została powołana do życia „Gazeta Polska” stanowiąca główny organ prasowy obo-

zu państwa. Dziejom tego międzywojennego pisma poświęcona została obszerna publikacja albumowa – „Laur Niepodległości”.

NA REFORMIE NIEWIELU STRACI

POLSKI ŁAD \ Osoby, które zarabiają do 12,5 tys. zł brutto, na tej reformie nie stracą – powiedział rzecznik rządu Piotr Müller o skutkach Polskiego Ładu. Według niego 90 proc. Polaków zyska lub zmiany będą dla nich neutralne.

SĘDZIA CHCE WYŁĄCZENIA

WOKANDA \ Sędzia Dorota Radlińska z Sądu Apelacyjnego w Warszawie złożyła wniosek o wyłączenie ze sprawy Sławomira Nowaka. W przeszłości skazała go za nieuwzględnienie kosztownego zegarka w oświadczeniu majątkowym.

POLITYKA \ Maksymowicz idzie do Hołowni

Okno transferowe trwa

Wojciech Maksymowicz dołączył wczoraj do klubu Polski 2050. Oznacza to, że koło partii Szymona Hołowni będzie liczyć już sześciu posłów. Topnieje za to potencjał w Sejmie Prawa i Sprawiedliwości, które ma w klubie już jedynie 231 szabel. To m.in. dlatego coraz częściej mówi się o współpracy z posłami Kukiz'15 i niezrzeszonymi.

Jacek Liziniewicz

Wojciech Maksymowicz jeszcze niedawno był posłem Porozumienia Jarosława Gowina. Wczoraj przekonywał, że odejście do Szymona Hołowni to wynik fundamentalnej niezgody z programem PiS. – Teraz w interesie ludzi chorych i potrzebujących pomocy nie mogę zgodzić się na politykę prowadzącą do zapaści służby zdrowia. A taką właśnie zapowiada zarządzająca, PR-owska koncepcja Polskiego Ładu. Po ponad roku walki z pandemią polskie pielęgniarki, ratownicy medyczni, lekarze, setki tysięcy ofiarnie i z narażeniem pracujących pracowników służby zdrowia walczyli o życie Polaków. Ta walka była związana z poważnym osłabieniem systemu opieki zdrowotnej. Całość opieki

| fot. Krystian Maj/Forum

zdrowotnej wymaga prawdziwej naprawy, przemyślanych rozwiązań – mówił Wojciech Maksymowicz podczas konferencji prasowej. W Zjednoczonej Prawicy wszyscy wskazują jednak na wewnętrzne konflikty w szeregach formacji rządzącej. Chodzi o kon-

trowersje, jakie wybuchły wokół badań prof. Maksymowicza nad cudownym lekiem na choroby neurodegeneracyjne, jak stwardnienie rozsiane czy śmiertelna choroba – stwardnienie zanikowe boczne (SLA). W sprawie polityka atakował m.in. Kamil

Bortniczuk, który zarzucił lekarzowi nieetyczne badania wykorzystujące ludzkie płody. Prasa, w tym m.in. „Gazeta Polska”, szeroko opisywała badania prof. Maksymowicza. Obecnie koło poselskie Polski 2050 Szymona Hołowni liczy już sześciu posłów. Niewy-

kluczone, że będzie się nadal rozrastać. Od kilku tygodni politycy tej formacji mówią o kolejnych propozycjach z różnych stron sceny politycznej. Mają w czym łowić, bo rośnie liczba posłów niezrzeszonych w klubie. Do wzięcia są Ireneusz Raś i Paweł Zalewski. Ten pierwszy w plotkach jest przymerzany do PSL, ale wczoraj zdementował te informacje w rozmowie z portalem Niezależna.pl.

Prawo i Sprawiedliwość, mające w klubie parlamentarnym 231 szabel, rozmawia z Pawłem Kukizem na temat współpracy, który jest skłonny popierać rząd w ramach handlu wymiennego „ustawa za ustawę”. Na razie nie wiadomo jednak, jak formalnie zostanie to załatwione i czy będzie podpisany jakikolwiek dokument w tej sprawie. Najprawdopodobniej w przyszłym tygodniu można się spodziewać spotkania liderów obu formacji i ostatecznych efektów. Kukiz wniesie czterech posłów. Dodatkowo dochodzą Agnieszka Ścigaj i Monika Pawłowska, które współpracują z Porozumieniem, a wolnymi elektronami zostają Paweł Szramka, Andrzej Sośnierz i Lech Kołakowski, którzy są znani z raczej konserwatywnych poglądów.

Lewica chce likwidować IPN

AFERA \ Grupa posłów Lewicy domaga się likwidacji Instytutu Pamięci Narodowej, twierdząc, że jest to instytucja niepotrzebna Polakom. Co ciekawe, w miejsce IPN proponują powołać... Instytut Ochrony Konstytucji. – Można teoretycznie zlikwidować IPN, ale nigdy nie przekreśli się jego dorobku. Nie zlikwiduje się publikacji, odnowionych grobów i zmiany dokonanej w społecznej pamięci dzięki IPN – odpowiedział na te ataki prezes IPN dr Jarosław Szarek.

Spór o Instytut Pamięci Narodowej trwa, odkąd on powstał, jednak w ostatnich latach sytuacja staje się coraz bardziej konfliktowa. Najpierw Platforma Obywatelska domagała się likwidacji tej instytucji, teraz podobny postulat próbuje przeformułować Lewica. Znamienne jest to, że niemal zawsze IPN atakowany jest przez osoby albo ugrupowania, które najgłośniej trywializują lub wręcz bronią zbrodniczego systemu komunistycznego narzucanego nam siłą przez aparatczyków Moskwy. Dowodów na to jest wiele, jeden z nich prezentujemy poniżej.

W czwartek w Sejmie grupa posłów Lewicy, wśród których byli m.in. Maciej Gdula oraz Krzysztof Śmi-

szek, przedstawili projekt ustawy likwidującej IPN. – Ten urząd szczuje Polaków na Polaków – stwierdził podczas konferencji prasowej poseł Śmiszek. – Zbrodnie komunistyczne są coraz bardziej wymyślane przez prokuratorów IPN – przekonywał jego klubowy kolega Gdula. Co ciekawe, w miejsce IPN miałyby powstać... Instytut Ochrony Konstytucji. – Nie ma dzisiaj niczego ważniejszego niż mówienie o tym, jak ważne są zasady konstytucyjne; nie ma dzisiaj nic ważniejszego dla polityków, dla parlamentarzystów niż stanie przy konstytucji – mówił partner Roberta Biedronia.

Na te słowa szybko zareagował obecny prezes IPN

dr Jarosław Szarek, który także w czwartek zorganizował briefing prasowy. – Można teoretycznie zlikwidować IPN, ale nigdy nie przekreśli się jego dorobku. Nie zlikwiduje się publikacji, odnowionych grobów i zmiany dokonanej w społecznej pamięci dzięki IPN – przekazał Szarek.

– IPN jest pluralistyczną instytucją i dla nas najważniejsze jest zachowanie pamięci, odkrycie nieznanych fragmentów naszej historii – mówił prezes IPN, jednocześnie przypominając również o odkrywaniu przez pracowników IPN tajnych miejsc pochówków polskich ofiar zbrodni totalitaryzmów XX w.

Jan Przemyński
Albicla.com/JanPrzemyński

Wyjątkowy jubileusz bohatera

ROCZNICA \ Współtwórca Solidarności, jeden z jej głównych filarów na Mazowszu, współpracownik ks. Jerzego Popiełuszki, przeciwnik Okrągłego Stołu, wielokrotnie pozbawiany wolności za walkę o wolną od komunizmu Polskę – tak w skrócie można opisać Seweryna Jaworskiego. Nasz bohater w sobotę 22 maja będzie obchodził 90. urodziny. Z tej okazji życzymy mu wiele pomyślności.

Seweryn Jaworski urodził się 22 maja 1931 r. w Warszawie. Od 1970 zatrudniony był w Hucie Warszawa, gdzie spędził resztę życia zawodowego.

Po rozpoczęciu strajku w Hucie Warszawa 28 sierpnia 1980 r. został wybrany na przewodniczącego komitetu strajkowego, a we wrześniu na członka mazowieckich władz tworzącego się

związku NSZZ „Solidarność”. Zasiadał również w komisji krajowej. Blisko współpracował z ks. Jerzym Popiełuszką. 13 grudnia 1981 r. został internowany i osadzony w ośrodku odosobnienia w Strzebielinku koło Wejherowa. 23 grudnia 1982 r. formalnie go aresztowano. Wraz m.in. z Andrzejem Gwiazdą, Karolem Modzelewskim i Janem Rulewskim oskarżono go o próbę siłowego obalenia ustroju PRL. Zwolniono go w 1984 r. na mocy amnestii.

Po odzyskaniu wolności kontynuował działalność opozycyjną. 15 maja 1986 r. został ponownie aresztowany i skazany na dwa lata więzienia za wezwania do bojkotu wyborów sejmowych. Zwolniono go we wrześniu 1986 r. na mocy kolejnej amnestii.

11 listopada 1990 r. wraz z innymi opozycjonistami został odznaczony przez prezydenta RP Ryszarda Kaczorowskiego Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. W 2006 r. prezydent Lech Kaczyński odznaczył go Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. W 2018 r. otrzymał Krzyż Wolności i Solidarności.

(jp. Dzieje.pl)

DYPLOMACJA USA I ROSJI DALEKO OD SIEBIE

ISLANDIA \ Bez przełomu – tak o czwartkowej rozmowie amerykańskiego sekretarza stanu Antony'ego Blinkena i szefa MSZ Rosji Siergieja Ławrowa w Reykjavíku piszą zachodnie media. W wymiarze bezpieczeństwa zarówno USA, jak i Rosja prezentują określone stanowiska, których nie chcą zmieniać.

PORADNIK „CODZIENNEJ” \ Przepisy sanitarne w poszczególnych krajach

Gdzie i jak podróżować

Sezon urlopowy coraz bliżej. Wiele krajów luzuje obostrzenia, by ułatwić turystom podróżowanie. Komisja Europejska pracuje nad tzw. certyfikatem szczepionkowym, dzięki któremu zaszczepieni obywatele będą mogli swobodnie podróżować po krajach Wspólnoty. Dziś przedstawiamy Państwu najważniejsze informacje o obowiązujących przepisach w krajach najchętniej wybieranych na letni wypoczynek.

Beata Mańkowska

Albicla.com\BeataMankowska

Dzięki zmniejszeniu liczby zakażeń koronawirusem władze wielu krajów ułatwiają procedury podróżowania po krajach. Cały czas obowiązuje jednak część obostrzeń.

Grecja

Do Grecji polscy turyści mogą wjeżdżać od 19 kwietnia, jednak sektor turystyczny został otwarty dopiero 14 maja. Grecki rząd zniósł większość restrykcji covidowych. Nadal obowiązuje jednak nakaz noszenia maseczek. Twarzy nie trzeba zakrywać na plażach. Turyści z Polski muszą okazać negatywny wynik testu na koronawirusa, przeprowadzony nie wcześniej niż 72 godziny przed przybyciem (dotyczy to również dzieci powyżej 5. roku życia). Z tego obowiązku zwolnione są osoby w pełni zaszczepione prze-

ciwko COVID-19 (ostatni zastrzyk przynajmniej dwa tygodnie przed przylotem), co należy potwierdzić odpowiednim dokumentem.

Włochy

We Włoszech otwarto już plaże w większości regionów kraju. Działają sklepy oraz ogródki kawiarniane i restauracyjne. Wciąż obowiązuje jednak trwająca od godz. 23 do 5 rano godzina policyjna. Na początku czerwca ma ona obowiązywać od północy, a pod koniec miesiąca zostanie całkowicie zniesiona. Turyści z Polski przybywający do Włoch muszą przedstawić negatywny wynik testu antygenowego lub PCR i przejść pięciodniową kwarantannę zakończoną kolejnym testem.

Portugalia

Rząd Portugalii zniósł zakaz lotniczych przyjazdów turystycznych z większości krajów europejskich, w tym z Polski. Wśród utrzymanych

dla nich obostrzeń jest konieczność wykonania testu PCR w ostatnich 72 godzinach przed wylotem do Portugalii.

Chorwacja

Podróżując do Chorwacji, Polacy muszą mieć ze sobą negatywny wynik testu typu PCR lub niektórych testów antygenowych, nie starszy niż sprzed 48 godzin. Badanie można też wykonać bezpośrednio po przyjeździe. Z tego obowiązku zwolnione są osoby, które przeszły pełne szczepienie lub przechorowały infekcję, co również trzeba potwierdzić odpowiednim zaświadczeniem. Badania nie muszą także przechodzić podróżujące z rodzicami dzieci poniżej 7. roku życia.

Cypr

Przed wejściem na pokład samolotu na Cypr trzeba wylegitymować się negatywnym wynikiem testu PCR przeprowadzonym nie

Kraje południa Europy spodziewają się, że w tegoroczne wakacje odwiedzi ich rekordowa liczba turystów | fot. Pixabay/d

wcześniej niż 72 godziny przed rozpoczęciem podróży. Badanie trzeba powtórzyć po przylocie na wyspę. Z tego obowiązku zwolnieni są urlopowicze, którzy najpóźniej na dwa tygodnie przed podróżą zakończą cykl szczepień przeciwko COVID-19.

Niemcy

Jadąc do Niemiec, można uniknąć obowiązkowej kwarantanny nie tylko poprzez okazanie negatywnego wyniku testu, ale również zaświadczenia o przejściu COVID-19 lub zaszczepieniu się przeciwko tej chorobie jednym z zaakceptowanych w Niemczech preparatów.

Hiszpania i Francja

Podróżując z Polski do Hiszpanii lub Francji, nadal trzeba mieć negatywny wynik badania na koronawirusa, a z jego posiadania nie zwalnia szczepienie przeciwko COVID-19.

* * *

Komisja Europejska pracuje nad tzw. paszportami szczepionkowymi. Dokument zawierałby informację o zaszczepieniu, negatywnym teście lub obecności przeciwciał i ma ułatwić podróżę wewnątrz Wspólnoty. Według planów od wakacji Polacy będą mogli swobodnie podróżować po UE z certyfikatem covidowym w aplikacji mObywatel.

Teksas stanął po stronie życia

PRAWO ABORCYJNE \ Życie każdego nienarodzonego dziecka z bijącym sercem zostanie uratowane przed spustoszeniami wynikającymi z aborcji – powiedział gubernator Teksasu Greg Abbott, podpisując ustawę zakazującą aborcji po szóstym tygodniu ciąży. Republikanie planują wprowadzenie przepisu w kolejnych stanach.

W czwartek gubernator Teksasu Greg Abbott podpisał ustawę Texas Heartbeat Act, która zakazuje usuwania ciąży po wykryciu bicia serca. – Nasz Stwórca dał nam prawo do życia, a mimo to milionom dzieci odbiera się to prawo poprzez aborcję – oświadczył republikanin w krótkim wystąpieniu. – W Teksasie pracujemy nad ochroną życia – dodał Abbott, składając podpis pod nowym prawem. Eks-

perci tłumaczą, że na mocy ustawy, która najprawdopodobniej wejdzie w życie we wrześniu, czas na podjęcie decyzji o zakończeniu ciąży zostanie skrócony z dotychczasowych 20 do 6 tygodni, niezależnie od okoliczności zapłodnienia lub chorób zdiagnozowanych u nienarodzonych. Prawnicy zwracają również uwagę, że prawo stanowe zabrania egzekwowania zakazu urzędnikom stanowym,

dlatego śledztwo ws. odbierania życia nienarodzonego będzie podejmowane na drodze pozwów indywidualnych. Każdy obywatel, który miał związek z placówką łamiącą prawo, będzie mógł pozwać klinikę i domagać się odszkodowania finansowego w wysokości 10 tys. dol.

Podobne przepisy wprowadzono już w kilkunastu republikańskich stanach, gdzie ostatecznie zostały one zablokowane przez są-

dy federalne, powołujące się na wyrok Sądu Najwyższego (SCOTUS) z 1973 r. Przed niemal pięcioma dekadami Sąd Najwyższy zdecydował, że ciężarne kobiety mają prawo do dokonywania aborcji na mocy 14. poprawki do konstytucji i uznał aborcję za legalną przez cały okres ciąży, dając władzom stanowym możliwość ograniczania procedury w drugim i trzecim trymestrze. Kilka dni temu Sąd Naj-

wyższy USA poinformował, że podda pod obrady ustawę uchwaloną w stanie Missisipi w 2018 r., na mocy której republikańskie władze zakazały aborcji po 15. tygodniu ciąży – z wyjątkiem sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia matki lub ciężkiego upośledzenia płodu. Jeśli SCOTUS uzna prawo za zgodne z konstytucją, odwoła wówczas precedens sprzed pół wieku i pozwoli republikańskim stanom na ograniczenie aborcji. Obecnie w dziewięciomandatowym Sądzie Najwyższym zasiada trzech sędziów liberalnych i sześciu sędziów o poglądach konserwatywnych.

Joanna Kowalkowska
Albicla.com\JoannaKowalkowska

ŚWIAT9

MOSKWA \ Parlament zdecydował o wyjściu z międzynarodowego porozumienia wojskowego

Rosja bez otwartych przestworzy

Duma Państwowa Federacji Rosyjskiej zagłosowała za wypowiedzeniem Traktatu o otwartych przestworzach (TOS). Ustawa została wniesiona do parlamentu przez prezydenta Władimira Putina.

Paweł Kryszczak
Albicla.com/PawełKryszczak

Decyzja ws. wyjścia ze strategicznego międzynarodowego porozumienia przeszła jednogłośnie. – Mimo że Waszyngton wycofał się z Traktatu o otwartych przestworzach (jesienią 2020 r. – przyp. red.), to nadal mógł otrzymywać od pozostałych sygnatariuszy porozumienia (będących członkami NATO) informacje o tym, co się dzieje w Rosji. My zaś nie mogliśmy przeprowadzać lotów nad terytorium USA – argumentował Władimir Szamanow, deputowany Dumy Państwowej. Aby w pełni zakończyć procedurę wypowiedzenia międzynarodowego porozumienia, potrzeba jeszcze zgody Rady Federacji oraz prezydenta Władimira Putina. Z tym nie będzie jednak żad-

Traktat o otwartych przestworzach umożliwia m.in. realizację lotów nieuzbrojonych samolotów zwiadowczych | fot. Wikipedia/d

nych problemów, gdyż to Putin przedłożył parlamentowi ustawę o wyjściu Rosji z traktatu. Później Kreml będzie mógł złożyć stosowną notę depozytariuszom dokumentu, którymi są Węgry oraz Kanada. Od tego momentu Rosja byłaby stroną tego porozumienia jeszcze przez pół roku. Rosja jest drugim z państw sygnata-

riuszy Traktatu o otwartych przestworzach, który zdecydował się na odejście od tej umowy. Wcześniej na taki krok zdecydowały się Stany Zjednoczone, które uczyniły to 22 listopada 2020 r. Powodem porzucenia przez Waszyngton tego międzynarodowego porozumienia było nieprzestrzeganie jego zapisów przez stronę rosyjską.

Kreml blokował realizację misji zwiadowczych w miejscach realizacji ćwiczeń wojskowych oraz ograniczył możliwość lotów m.in. nad obwodem kaliningradzkim oraz w pobliżu granicy z Gruzją. Rosja swój sprzeciw wobec lotów w regionie Kaukazu argumentowała tym, że Abchazja i Osetia Południowa (tereny formal-

nie należące do Gruzji, ale będące pod kontrolą rosyjskiego wojska) nie są sygnatariuszami traktatu. Traktat o otwartych przestworzach, podpisany w Helsinkach w 1992 r., wszedł w życie w 2002 r. Porozumienie, którego sygnatariuszami jest ponad 30 państw członków NATO oraz byłego Układu Warszawskiego, umożliwia realizację lotów nieuzbrojonych samolotów zwiadowczych, co miało ułatwić kontrolę wypełniania istniejących lub przyszłych porozumień dotyczących kontroli zbrojeń. W ramach tego porozumienia państwo sygnatariusz informuje na co najmniej 72 godziny wcześniej o chęci przeprowadzenia lotu nad terytorium innego państwa. W ciągu 24 godzin musi ponadto przedstawić dokładną trasę lotu samolotu zwiadowczego.

Biden ucieszył Kreml i Berlin

USA \ Doniesienia o zawieszeniu przez administrację Białego Domu kluczowych sankcji, które mogłyby pomóc w powstrzymaniu budowy gazociągu Nord Stream 2, wywołały mieszane reakcje. Ucieszyli się z niej głównie Rosjanie i Niemcy, ale na amerykańskim podwórku krytykują ją nawet wpływowi demokrati.

Departament Stanu zdecydował, że budująca gazociąg firma Nord Stream AG oraz jej szef, były agent Stasi i współpracownik Władimira Putina Matthias Warnig angażują się w działalność, która zasługuje na sankcje. Wskazano jednak, że w imię „interesów narodowych” nie zostaną nimi obłożeni. Stało się tak mimo tego, że Departament Stanu wprost stwierdził, iż Nord Stream 2 to zagrożenie dla bezpieczeństwa energetycznego Europy, Ukrainy, i wschodniej flaki NATO. Decyzja Białego Domu wywołała radość w Rosji. Rzecznik prasowy Krem-la Dmitrij Pieskow uznał ją za „pozytywny sygnał”, a wiceminister spraw zagra-

nicznych FR Siergiej Riabkow powiedział, że to „szansa na stopniową zmianę w kierunku normalizacji dwustronnych stosunków”. Podobne nastroje panują w Niemczech. Minister spraw zagranicznych Heiko Maas powiedział dziennikarzom, że decyzja USA „to wyrażenie faktu, że Niemcy są istotnym partnerem, na którego będą mogli liczyć w przyszłości”. Dużo chłodniejsza była reakcja na Ukrainie, która na powstaniu gazociągu nie tylko straci ogromne pieniądze za transfer rosyjskiego gazu, ale będzie dużo bardziej narażona na naciski Krem-la. Szef państwowego Naftogazu Jurij Witrenko powiedział, że NS2 to naj-

niebezpieczniejszy projekt geopolityczny Putina i że Kijów będzie naciskał na USA w sprawie nałożenia kolejnych sankcji. W USA decyzja Joego Bidena została ostro skrytykowana przez republikanów. Wielu z nich zwróciło uwagę na jego hipokryzję, gdyż pierwszego dnia w Białym Domu Biden z powodów ekologicznych zdecydował się na zatrzymanie budowy rurociągu Keystone XL. Obawiają się też powrotu do tzw. polityki resetu z czasów Baracka Obamy, która zdaniem wielu osób doprowadziła do wojny na Ukrainie. Decyzja nie podoba się także demokratom. – Wzywam administrację do tego, by zniosła wyjątki i ruszyła dalej z nakazanymi przez Kongres sankcjami – zaapelował Bob Menendez, szef senackiej komisji spraw zagranicznych. Senat przy ponadpartyjnym poparciu spróbuje zmusić Bidena do zmiany zdania. Tym bardziej że zablokowanie NS2 było warunkiem poparcia jego kandydatów do Departamentu Stanu przez republikanów. Wiktoria Młynarz Albicla.com/WiktoriaMlynarz

Dyplomatyczna misja w Tel Awiwie

IZRAEL \ Ministrowie spraw zagranicznych Niemiec, Czech i Słowacji przybyli w czwartek do Tel Awiwu, by wyrazić poparcie dla izraelskiej strategii walki z członkami palestyńskiego Hamasu.

Jednym z punktów czwartkowej wizyty Heiko Maasa, Jakuba Kulhánka oraz Ivana Korčoka w Izraelu było spotkanie z szefem tamtejszego MSZ Gabim Aszkenazim. Rozmowy polityków skoncentrowały się na obecnej eskalacji konfliktu izraelsko-palestyńskiego na Bliskim Wschodzie i międzynarodowych wysiłkach na rzecz zakończenia przemocy. Niemiecki minister Heiko Maas zaproponował kilka dni temu wprowadzenie trzystopniowego planu dla rozwiązania konfliktu. Miałby on obejmować natychmiastowe zaprzestanie przez Hamas ostrzału rakietowego, porozumienie o zawieszeniu broni i bezpośrednie rozmowy między Izraelczykami a Palestyńczykami. Mimo nacisków społeczności międzynarodowej izraelska armia w czwartek po raz kolejny zapowiedziała, że nie

zakończy operacji militarnej do czasu, aż zostaną osiągnięte założone cele, związane m.in. ze zniszczeniem kluczowych budynków i magazynów, których używa Hamas. Po nocnym wstrzymaniu ognia od czwartkowego poranka wznowiono ostrzał ze Strefy Gazy w kierunku Izraela. O świcie również izraelska armia rozpoczęła naloty w ognistym konflikcie rejonie. Według źródeł wojskowych zniszczono m.in. centrum dowodzenia Hamasu i podziemne wyrzutnie rakiet. Od czasu rozpoczęcia walk zginęło 230 Palestyńczyków. Strona izraelska utrzymuje, że co najmniej 160 zabitych osób było członkami grup terrorystycznych. Wiadomo jednak, że w starciach giną również cywile, w tym kobiety i dzieci. (kw)

REFORMA \ Korzyść dla ponad 18 mln podatników, m.in. prowadzących własne firmy

Polski Ład wspiera przedsiębiorczość

Opozycja alarmuje, że Polski Ład uderzy w najlepiej zarabiających i firmy. Tymczasem, jak wynika z informacji resortu finansów, do których dotarliśmy, rząd przygotował w ramach tego projektu bogaty podatkowy pakiet inwestycyjny, wspierający przedsiębiorczość i pomagający w odbudowie gospodarki po koronakryzysie.

Mariusz Andrzej Urbanke

Wiemy, że żaden program społeczny nie będzie realny, jeżeli nie będzie stała mocno gospodarka i tę gospodarkę chcemy bardzo mocno rozwijać – podkreśla wicepremier, prezes PiS Jarosław Kaczyński. Dlatego też Polski Ład kładzie duży nacisk na odbudowę gospodarki po kryzysie związanym z pandemią. – Na reformie skorzysta ponad 18 mln podatników, w tym ponad 90 proc. emerytów, 68 proc. osób zatrudnionych na umowie o pracę i 40 proc. osób prowadzących gospodarczą działalność

– zaznacza wiceminister finansów Jan Sarnowski.

Zdaniem ekspertów to musi przełożyć się na wzrost popytu wewnętrznego, który jest jednym z filarów rozwoju w Polsce. – Już widać, że dotychczasowe majowe luzowanie w gospodarce przyniosło wybuch aktywności – zauważa Adrian Ostrowski, analityk gospodarczy. – Wydatki posiadaczy kart mocno wzrosły do poziomów sprzed pandemii. A to dopiero początek wzrostu konsumpcji, bo przecież otwierają się kolejne branże – dodaje.

Wiceminister Sarnowski zaznacza, że dzięki zmianom podatkowym firmy zyskają to,

na czym im zależy, czyli niższe koszty zatrudnienia pracowników. – Ważnym efektem zmian będzie wzrost atrakcyjności umowy o pracę. W ten sposób wypychanie pracowników na umowy śmieciowe po prostu przestanie się opłacać. Jest to szczególnie ważne dla osób, które zakładają rodziny i potrzebują bezpiecznych form zatrudnienia – zaznacza Jan Sarnowski.

Resort finansów cały czas wprowadza też ułatwienia dla firm, a w Polskim Ładzie jest znaczący podatkowy pakiet inwestycyjny. Są to m.in. ulgi dla firm, które inwestują w rozwiązania automatyczne, roboty i rozwiązania o wysokim zaawansowaniu

Majowe luzowanie w gospodarce przyniosło wybuch aktywności konsumentów i wzrost wydatków | fot. Pixabay/d

technologicznym. – Przeniesienie produkcji z Dalekiego Wschodu to wielka szansa dla polskiej gospodarki. Aby z niej skorzystać, polskie firmy potrzebują doinwestowania, kapitału, nowoczesnych rozwiązań technologicznych, innowacyjnych projektów, a także przyjaznej przedsiębiorcom atmosfery oraz kon-

kurencyjnej polityki fiskalnej – dodaje wiceminister Sarnowski.

Ulga na robotyzację pomoże firmom rozwijać produkcję. Dzięki uldze na innowacyjnych pracowników firmy pozyskają specjalistów, a Polska szansę, że zostaną oni w kraju i nie będą szukać pracy za granicą.

Ekwiwalent za prąd i internet

PRACA ZDALNA \ Rozpoczęły się ustawowe konsultacje przepisów regulujących pracę zdalną. – Zaproponowany przez nas projekt przewiduje m.in. ekwiwalent pieniężny za koszty energii i dostępu do sieci podczas pracy zdalnej – poinformowała Iwona Michałek, wiceminister rozwoju, pracy i technologii.

Michałka podkreśliła, że większość zapisów proponowanego przez resort projektu nowelizacji Kodeksu pracy została uzgodniona z pracodawcami i związkami zawodowymi. – Pozostało kilka spraw do ustalenia. Rozpoczynamy konsultacje ustawowe. Chcielibyśmy, by regulacje zaczęły działać po trzech miesiącach od ustania stanu epidemii – poinformowała.

Obecnie podstawą do świadczenia pracy z domu są przepisy tzw. ustawy covidowej z marca 2020 r. W nowym projekcie Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii proponuje, by praca zdalna była wykonywana w sposób całkowity lub częściowy, tzn. hybrydowy, w miejscu wskazanym przez pracownika

i uzgodnionym z pracodawcą. – Może to być miejsce zamieszkania pracownika – powiedziała przedstawicielka resortu Anita Gwarek.

Jak dodała, w przepisach będzie określony minimalny katalog kosztów, jakie ponosi pracownik, wykonując pracę zdalną. Chodzi o koszty instalacji narzędzi do pracy i ich napraw, koszty energii elektrycznej i dostępu do sieci. Szczegóły dotyczące ekwiwalentu pieniężnego będą ustalane w porozumieniu między pracodawcą a związkami zawodowymi lub, jeśli tych nie ma w danym zakładzie pracy, przedstawicielami pracowników.

Wykonywanie pracy zdalnej będzie uzgadniane między pracownikiem a pracodawcą. – Oczywiście wpro-

wadzamy wyjątki, które dotyczą sytuacji nadzwyczajnych. Pierwszy to stan epidemii, kiedy zdalna praca będzie mogła być polecena przez pracodawcę, ale pracownik musi potwierdzić, że ma do tego warunki. Druga sytuacja to taka, kiedy pracodawca z przyczyn niezależnych od siebie nie będzie mógł zapewnić bezpiecznych warunków pracy – podkreśliła Gwarek.

Dopuszczono możliwość wykonywania pracy zdalnej także na wniosek pracownika – okazjonalnie, przez 12 dni w roku, w tych zakładach pracy, w których pracodawca nie jest zainteresowany wprowadzeniem tej formy pracy globalnie. – To jest novum w tym projekcie. Pracownik może wyjątkowo zadzwonić do pracodawcy i powiedzieć, że w danym dniu chce pracować zdalnie – wyjaśniła Gwarek.

Zapowiedziała również zapisy zobowiązujące pracodawcę, by uwzględniał możliwość pracy zdalnej w przypadku rodziców dzieci niepełnosprawnych lub dzieci do lat trzech. Jeśli pracodawca nie ma takich możliwości, będzie mógł odmówić.

(jak, PAP)

Dotacje dla pszczelarzy i producentów rolnych

FINANSE \ Rząd pomoże pszczelarzom oraz producentom rolnym, których uprawy zostały zniszczone w wyniku klęsk żywiołowych w 2020 r. Nowa pomoc będzie udzielana w formie dotacji. Rada Ministrów znowelizowała rozporządzenie w tej sprawie.

Pszczoły odpowiadają za zapylanie 80 proc. roślin uprawnych i dziko rosnących. Jednak zmieniające się warunki pogodowe (ciepłe zimy, chłodne wiosny oraz ekstremalne zjawiska typu wichury, tornada czy gradobicia) negatywnie wpływają na prowadzenie gospodarki pasiecznej. Rok 2020 był trudny dla rolników nie tylko z uwagi na problemy ze zbytem produktów rolnych związane z COVID-19, ale również ze względu na niekorzystne zjawiska atmosferyczne.

Według nowych przepisów dotacja do każdej przeliczonej rodziny pszczelarzy wyniesie 20 zł. Pieniądze mają być przeznaczone na ich dokarmianie w okresie jesienno-zimowym, do czego niezbędne jest zakupienie 10–15 kg cukru (ok. 25–37,50 zł). Pomocą

może być objętych ponad 82 tys. pszczelarzy. Producentów rolni, których uprawy zostały w 2020 r. zniszczone w wyniku zjawisk atmosferycznych na poziomie powyżej 30 proc. średniej rocznej produkcji rolnej, będą mogli ubiegać się o dotację, której wysokość będzie uzależniona od rodzaju uprawy i wysokości szkód. Będzie to od 600 do 1200 zł na 1 ha.

Natomiast 500 zł na 1 ha powierzchni upraw będą mogli otrzymać rolnicy, u których straty były na poziomie 20–70 proc. plonu. Zgodnie z danymi wojewodów szkody w związku z ubiegłorocznymi niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi wystąpiły na powierzchni ponad 452 tys. ha i wyniosły 2 mln zł, a uszkodzonych zostało ok. 54 tys. gospodarstw.

(lus, PAP)

fot. Adobe Stock

PRAWO \ Jak skutecznie zadbać o swoją ochronę na rynku usług i zakupów?

Prawa konsumenta, czyli każdego z nas

Robiąc zakupy, korzystając z usług fryzjera lub samochodowego mechanika, zakładając prywatny rachunek bankowy – wówczas automatycznie stajemy się konsumentami. Zapewne większość z nas zakłada, że współpraca będzie bezproblemowa. Niestety, nie zawsze druga strona dotrzymuje warunków umowy. Czy przysłowiowy Kowalski stoi na przegranej pozycji, gdy podejmuje spór np. z siecią handlową lub korporacją? Bynajmniej. Nie brakuje bowiem przepisów prawa, jak i instytucji chroniących interesy konsumentów. Warto je znać!

Grzegorz Broński

Konsumenci to my wszyscy – stwierdził już ponad pół wieku temu ówczesny prezydent USA John F. Kennedy, gdy w Kongresie Stanów Zjednoczonych w 1962 r. po raz pierwszy zaprezentowano projekt ustawy o ochronie praw konsumenta.

Wówczas też sformułowano cztery podstawowe zasady, prawo do:

- informacji,
- wyboru,
- bezpieczeństwa,
- reprezentacji.

Z upływem czasu podobne inicjatywy podejmowały kolejne państwa, a dzisiaj trudno wyobrazić sobie kraj

(zwłaszcza dotyczy to państw wysoko rozwiniętych) bez takich regulacji. 15 marca każdego roku obchodzony jest nawet Światowy Dzień Praw Konsumenta (World Consumer Rights Day).

Oczywiście również w Polsce zagadnienie praw konsumenta jest uregulowane za pomocą stosownych przepisów (o nich więcej w dalszej części tekstu). Nawet w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej mamy artykuł 76, który brzmi:

„Władze publiczne chronią konsumentów, użytkowników i najemców przed działaniami zagrażającymi ich zdrowiu, prywatności i bezpieczeństwu oraz przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi. Zakres tej ochrony określa ustawa”.

Kim jest konsument?

Odpowiedź na postawione tu pytanie jest bardzo prosta. To praktycznie każdy z nas, bo wyjątkowo trudno byłoby znaleźć dorosłą osobę, która nie korzysta z wszelkiego rodzaju usług (od rzemieślniczych po finansowe) lub nie dokonuje zakupów dowolnego asortymentu. Pod jednym wszakże warunkiem – transakcje muszą być dokonywane wyłącznie na prywatny użytek, a nie mogą być związane z prowadzoną działalnością gospodarczą lub zawodową.

Z punktu widzenia ekonomicznego konsument jest podstawowym uczestnikiem rynku, który za pomocą konsumpcji (zużywanie określonych dóbr) zaspokaja własne

potrzeby, np. dotyczące kwestii odżywiania czy bezpieczeństwa. Oczywiście skala konsumpcji jest uzależniona od wielkości przeznaczanych środków. Dlatego specjaliści wskazują na jej dwa rodzaje:

- konsumpcja autonomiczna: zapewnienie minimum niezbędnego do egzystencji;
- konsumpcja dodatkowa: związana z dochodami pozwalającymi na wydatki, które nie są niezbędne dla życia, ale poprawiają jego jakość.

Omawianemu zagadnieniu sporo miejsca poświęcono również w wykładni prawnej. Nie będziemy wprowadzać przeprowadzać szczegółowej analizy, ale warto znać kluczowe regulacje, które mają istotne znaczenie, gdy dochodzi do sporu.

Przede wszystkim chodzi o Kodeks cywilny, a za fundamentalny uważany jest artykuł 22(1) k.c., w którym w grudniu 2014 r. wprowadzono nową definicję:

„Za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową”.

Określenie „konsument” jeszcze wiele razy pojawia się w Kodeksie cywilnym, w wątkach precyzujących relacje pomiędzy konsumentem a przedsiębiorcą. Zacytujemy trzy z nich, bo mają istotne znaczenie:

art. 385 §2: „Wzorzec umowy powinien być sformułowany jednoznacznie i w sposób zrozumiały. Postanowienia niejednoznaczne tłumaczy się na korzyść konsumenta”;

art. 385(1) §1: „Postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodzone indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny”.

Dokończenie na kolejnej stronie.

BEZPŁATNE PORADY PRAWNE DLA KONSUMENTÓW \ Przy prostej sprawie, w której nie trzeba analizować dokumentów, można zadzwonić na infolinię konsumencką (tel. 801 440 220 lub 22 2908916) albo wysłać adres porady@dlakonsumentow.pl. Gdy sprawa wymaga przejrzenia dokumentacji, wówczas należy skontaktować się z Wojewódzkim Inspektorem Inspekcji Handlowej lub Oddziałem Federacji Konsumentów działających na terenie zamieszkania.

Natomiast w artykule 385(3) k.c. szczegółowo wymieniono niedozwolone postanowienia umowne. Zawarto w nim aż 23 punkty. Poniżej przedstawiono subiektywnie wybrane trzy z nich, które:

- zezwalają kontrahentowi konsumenta na przeniesienie praw i przekazanie obowiązków wynikających z umowy bez zgody konsumenta;
- uprawniają kontrahenta konsumenta do jednostronnej zmiany umowy bez ważnej przyczyny wskazanej w tej umowie;
- pozbawiają wyłącznie konsumenta uprawnienia do rozwiązania umowy, odstąpienia od niej lub jej wypowiedzenia.

Oczywiście nie tylko Kodeks cywilny reguluje omawiane tu zagadnienie. Funkcjonuje także Ustawa o prawach konsumenta (równocześnie dostosowująca polskie przepisy do prawa unijnego). Nie będziemy omawiać poszczególnych paragrafów, ale należy pamiętać o istotnej zasadzie – konsument nie może zrzec się praw przyznanych w ustawie. Co to oznacza? Jeśli w indywidualnej umowie zawarto zapisy mniej korzystne dla konsumenta, to stają się one automatycznie nieważne i stosuje się przepisy ustawy.

UOKiK – komu pomaga i w jaki sposób?

Literę prawa i teoretyczne założenia pokrótce zaprezentowano, ale kto i jak w praktyce wspiera konsumentów? Kluczową rolę w ochronie interesów najsłabszego ogniw w obrocie gospodarczym odgrywa Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK), będący centralnym organem administracji rządowej, nazywany również polskim urzędem antymonopolowym. Jak wskazuje nazwa instytucji, wspiera ona zarówno przedsiębiorców, jak i nabywców towarów – skoncentrujemy się na tym drugim zakresie kompetencji UOKiK. A wachlarz jest tu bardzo szeroki.

Urząd ten może wszcząć postępowanie, gdy zachodzi podejrzenie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. Jeśli zostaną potwierdzone takie praktyki, wówczas istnieje podstawa, by wezwać do zaniechania podobnych działań, nakazać usunięcie ich skutków, a także nałożyć karę finansową. Wśród uprawnień w dziedzinie ochrony konsumentów jest również prowadzenie postępowań w sprawach o uznanie po-

fot. Adobe Stock

**\\ Konsument nie może zrzec się praw przyznanych w ustawie. Co to oznacza? Jeśli w indywidualnej umowie zawarto zapisy mniej korzystne dla konsumenta, to stają się one automatycznie nieważne i stosuje się przepisy ustawy. **

stanowień wzorca umowy za niedozwolone. UOKiK może także występować przed sądem powszechnym i wyrazić swój pogląd w sprawie dotyczącej ochrony konsumentów. Upraszczając – jeśli spór pomiędzy konsumentem a przedsiębiorcą trafi już na salę rozpraw, to UOKiK może być quasi-biegłym i wypowiedzieć się, co sądzi o meritum sprawy.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów podkreśla, że konsumenci mają prawo do:

- uczciwej i jasnej ceny,
- bezpiecznych produktów,
- rzetelnej informacji o ofercie,
- bezpłatnej pomocy prawnej.

Zakres tematyczny działań Urzędu jest ogromny. Chodzi o treści umów, nieuczciwe praktyki, bezpieczeństwo produktów, analizę oferty usług finansowych, spraw-

dzanie działalności firm windykacyjnych, sporo uwagi poświęca aktywności operatorów internetu, telefonii komórkowej czy dostawców mediów, ale również zajmuje się kwestią organizacji transportu zbiorowego, ubezpieczycieli, deweloperów, spółdzielni mieszkaniowych... Można by wymienić bardzo długo.

Konkretny przykład. W połowie kwietnia br. prezes UOKiK wypowiedział się w sprawie, która wywołuje spore emocje wśród Polaków.

„Wprowadzenie ujemnego oprocentowania depozytów uderzy w konsumentów, powodując jednocześnie szereg ryzyk o charakterze makroekonomicznym. Nie można karać konsumentów za oszczędzanie. Tego typu zakusy ze strony niektórych banków i ich organizacji branżowej z pewnością podważą i tak już nadwyżężone zaufanie społeczeństwa do systemu bankowego. Oszczędności konsumentów narażone są na uszczuplenie siły nabywczej z powodu zerowego oprocentowania depozytów, rosnących opłat i prowizji bankowych czy wyższej niż w ostatnich latach inflacji. Wprowadzenie ujemnego oprocentowania depozytów przez banki byłoby jednak nieporównywalnie potężniejszym ciosem wymierzonym w oszczędności konsumentów” – podkreślał prezes UOKiK Tomasz Chrósty.

Warto też zwrócić uwagę na podaną przez UOKiK definicję „nieuczciwej sprzedaży”, bo jej skutki są częstym problemem konsumentów:

„Nieuczciwa sprzedaż jest pojęciem opisującym wątpliwy pod względem prawnym i etycznym sposób oferowania i sprzedaży produktów finansowych. Na nieuczci-

wą sprzedaż składać się mogą zarówno zachowania, jak i procedury sprzedaży oraz działania marketingowe, które mają na celu wprowadzenie konsumentów w błąd (np. działanie agenta ubezpieczeniowego, który świadomie lub nie wprowadza konsumenta w błąd co do mechanizmu funkcjonowania oferowanego produktu, jego funkcji i zastosowania; reklama lub broszura pomijająca istotne informacje na temat danego produktu finansowego)”.
I jeszcze ciekawostka, o której zapewne nie wszyscy słyszeli. Otóż UOKiK może korzystać z instytucji pod intrygującą nazwą „tajemniczy klient”, czyli swoistego agenta w terenie, choć urzędnicy wolą określenie „kontroler”.

„Ma na celu sprawdzenie m.in. sposobu oferowania zawarcia umowy czy też wypełnienie obowiązków informacyjnych przedkontraktowych” – czytamy w zakładce „Konsument” na stronie Uokik.gov.pl. Taki kontroler, udając konsumenta, ma sprawdzać u źródła, czy produkt jest oferowany zgodnie z prawem i etycznymi praktykami.

UOKiK prowadzi również całą gamę działań edukacyjnych. Warto zajrzeć chociażby na portal konsument.edu.pl, gdzie przygotowano mnóstwo tekstów poradnikowych, jak unikać czyhających pułapek.

A jeśli problem jest za granicą?

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów działa na terenie Polski. To jednak nie znaczy, że osoby mające problem z zagranicznym producentem stoją na przegranej pozycji.

We wszystkich krajach członkowskich Unii Euro-

pejskiej, ale również Islandii, Norwegii i Wielkiej Brytanii, działa bowiem Sieć Europejskich Centrów Konsumenckich (ECC-Net). Oczywiście swoją placówkę ma również w Polsce.

„Twój bagaż został zgubiony lub zniszczony przez zagraniczną linię lotniczą? Brytyjski sklep internetowy nie przysłał zamówionej sukienki? Niemiecki dealer sprzedał Ci wadliwe auto? A może hiszpański sprzedawca nie chce przyjąć reklamacji zepsutego aparatu fotograficznego? Brzmi znajomo? Jeżeli tak, zgłoś się po darmową pomoc prawną” – czytamy w opisie zakresu działalności na stronie internetowej Europejskiego Centrum Konsumentckiego (ECK) w Polsce.

Celem działania ECC-Net jest przede wszystkim zapewnianie konsumentom informacji oraz pomoc przy rozwiązywaniu skarg i sporów.

Są jednak pewne ograniczenia. ECC-Net nie może zajmować się problemami konsumentów poza wskazanymi krajami, nie ma uprawnień do bycia stroną w postępowaniu sądowym, a także nie ingeruje w spór pomiędzy dwoma konsumentami czy dwoma przedsiębiorcami. Poza kompetencjami ECC-Net są również usługi finansowe i ubezpieczeniowe.

Umowy należy czytać!

Jeśli konsument trafi na uczciwego przedsiębiorcę, można założyć, że ewentualny spór będzie skutkiem jedynie nieszczęśliwego zbiegu okoliczności i istnieją duże szanse, aby konflikt szybko zakończyć polubownym rozwiązaniem. Niestety, nie jest to regułą.

Obrazowym przykładem łamania praw konsumenta są perypetie naszego Czytelnika, który kupił dla czteroletniego syna drogi, bo warty ponad tysiąc złotych, samochód elektryczny. Radość dziecka nie trwała długo – akumulator spalił się już po tygodniu. Sprzedawca wprowadził za deklaratywnie, że naprawa zostanie dokonana w ramach gwarancji, równocześnie jednak zażądał, aby dostarczyć zepsuty samochód. To dla klienta wiązało się z koniecznością wynajęcia busa, czyli dodatkowymi kosztami. Tymczasem w umowie zawarty został zapis, że w przypadku awarii w czasie obowiązywania gwarancji obowiązkiem sprzedawcy jest również transport lub zwrot kosztów z tym związanych.

Sprzedawca nie chciał jednak tego zrobić. Konsument prowadził korespondencję, bezskutecznie próbował wyegzekwować warunki spisane w umowie, poprosił o interwencję miejskiego rzecznika konsumentów, wysłał wezwanie przedsądowe i w końcu... Po długotrwałej batalii pieniądze wpłynęły na konto.

„Nie chodziło o wydane sto złotych, ale zasadę. Obawiam się jednak, że wiele osób by odpuściło, bo kosztowało to sporo nerwów i czasu” – tłumaczył młody mężczyzna, który mógł dopominać się o swoje, bo uważnie przeanalizował zawartą umowę.

Wbrew pozorom to wcale nie jest normą. O dziwo, wielu rodaków nie czyta podpisywanych przez siebie dokumentów. A jeśli już to robią, to bardzo pobieżnie. Tak wynika z badania „Poziom wiedzy finansowej Polaków 2021”, które przeprowadzono na zlecenie Warszawskiego Instytutu Bankowości (WIB) oraz Fundacji GPW, a wyniki opublikowano pod koniec marca br.

Wprawdzie sytuacja się nieco poprawiła, bo w 2019 r. zaledwie 32 proc. Polaków deklarowało dokładne czytanie umowy przed jej podpisaniem, a obecnie tak postępuje już 40 proc., to dane nadal nie są optymistyczne. Bo w dalszym ciągu mniej niż połowa osób ma wiedzę, pod czym składa podpis. Taka niefrasobliwość może mieć fatalne skutki w dochodzeniu praw konsumenta.

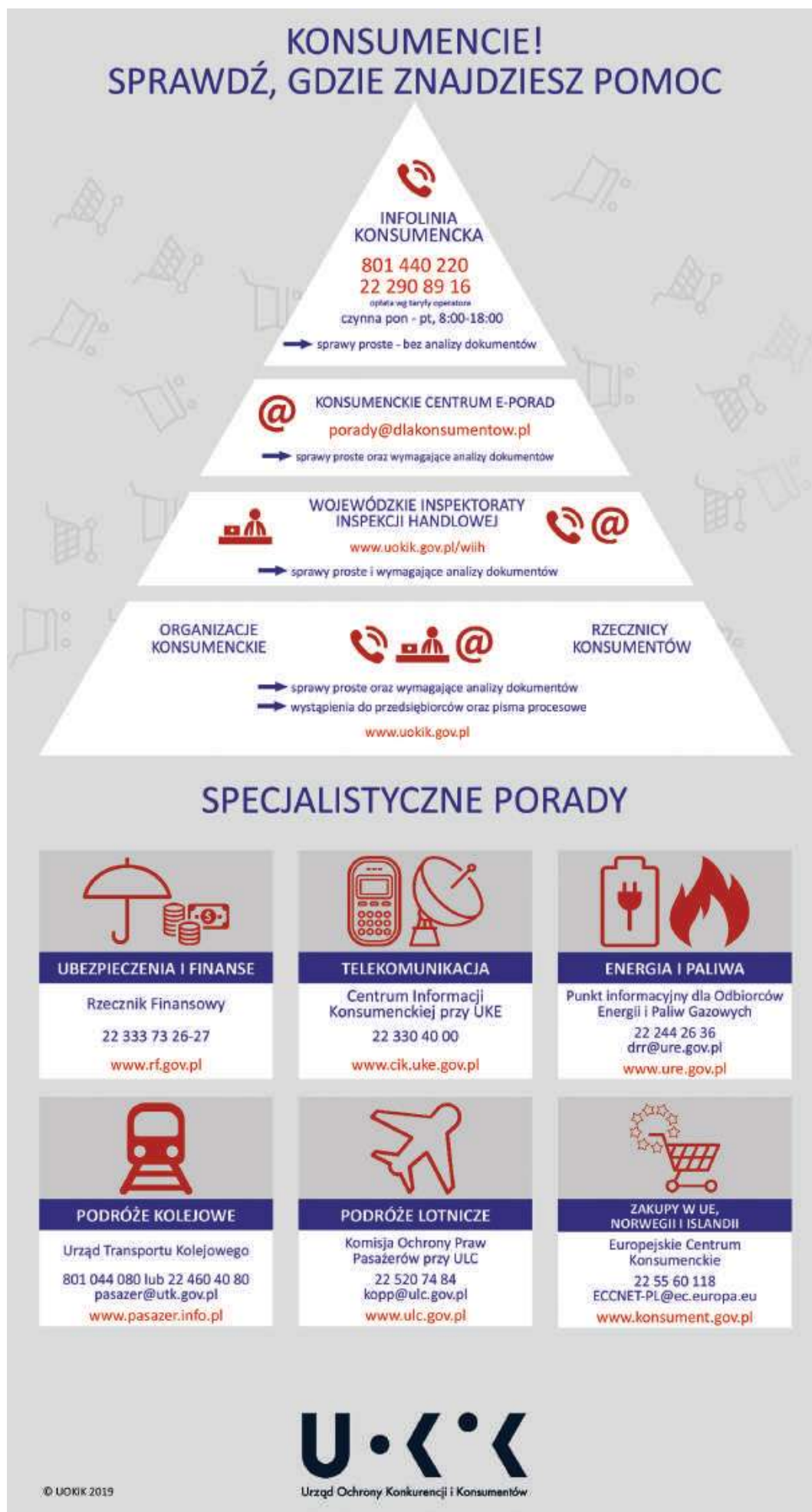
„Skrupulatniej do tak ważnej czynności jak zaciągnięcie zobowiązania podchodzi kobiety niż mężczyźni – 44 proc. z nich czyta umowy bardzo dokładnie (przy 36 proc. mężczyzn)” – analizuje Związek Banków Polskich (ZBP).

Spora część respondentów badania przyznała, iż sprawdza jedynie – w przypadku usług finansowych – wysokość miesięcznej raty oraz termin płatności.

Dlaczego tak się dzieje? Powód jest identyczny, niezmienny od lat. Wielowątkowe, skomplikowane umowy sporządzane są trudnym, niezrozumiałym dla konsumentów językiem. Część osób, nawet jeśli zaczyna czytać, to rezygnuje po pierwszych paragrafach. I ryzykuje.

Gdzie się udać po poradę?

Temat praw konsumentów i ochrony ich interesów omawiany jest także na innych portalach interneto-

wych, chociażby na oficjalnym serwisie rządowym Gov.pl. Wskazano tam podstawę prawną, ale przede wszystkim zamieszczono praktyczne porady. Z kim się kontaktować, na jakim etapie sprawy, w jakim temacie...

„Masz nowe buty, które ze-psuły się po zaledwie kilku dniach noszenia? Słuchawki zamówione przez internet są uszkodzone, a przedsiębiorca nie chce uznać two-

jej reklamacji? Biuro podróży proponuje ci umowę, która ma niedozwolone zapisy? Skorzystaj z pomocy dla konsumentów. Sprawdź, gdzie możesz zadzwonić, napisać i pójść, by uzyskać pomoc” – podkreślono w serwisie Rzeczypospolitej Polskiej (Gov.pl).

Z bezpłatnej porady prawnej mogą skorzystać wszystkie osoby mające jakikolwiek problem z kupionym towarem lub usługą. Ale każda

ze spraw ma inną specyfikę, znajduje się na innym etapie postępowania, a gdy konsument zaczyna szukać pomocy, to nie każda instytucja jest właściwa. Dlatego zapewne przyda się wykaz, gdzie i kiedy warto zatelefonować.

Jeśli chodzi o prostą sprawę, w której nie trzeba analizować dokumentów (np. sprzedawca nie odpowiada na reklamację), to można zadzwonić na infoli-

nię konsumentką pod numer 801 440 220 lub (22) 290 89 16 albo wysłać mail do Konsumentckiego Centrum E-porad: porady@dlakonsumentow.pl.

Gdy sprawa jest bardziej skomplikowana i wymaga przejrzenia dokumentacji (np. umowa ma niedozwolone prawem zapisy), wówczas należy skontaktować się z Wojewódzkim Inspektorem Inspekcji Handlowej lub Oddziałem Federacji Konsumentów działającym na terenie zamieszkania. Niemal w każdym mieście działają również powiatowi albo miejscy rzecznicy konsumentów – numery i adresy znajdziemy na stronie internetowej urzędu miasta lub gminy.

Natomiast jeśli problem dotyczy konkretnej branży, warto skontaktować się z instytucjami wyspecjalizowanymi w ich rozwiązywaniu:

- dla problemów z operatorami telefonicznymi lub pocztowymi:

Centrum Informacji Konsumentckiej, które działa przy Urzędzie Komunikacji Elektronicznej (UKE): 801 900 853 lub (22) 534 91 74;

- dla problemów z instytucjami finansowymi:

Biuro Rzecznika Finansowego:

(22) 333 73 28 – jeśli problem dotyczy ubezpieczeń gospodarczych;

(22) 333 73 26 albo 333 73 27 – jeśli problem dotyczy Otwartego Funduszu Emerytalnego, Pracowniczego Programu Emerytalnego albo indywidualnego konta emerytalnego;

(22) 333 73 25 – jeśli problem dotyczy prawa bankowego lub rynku kapitałowego lub wysyłaj e-mail na adres: porady@rf.gov.pl

- dla problemów z bankami: Arbiter bankowy działający przy Związku Banków Polskich: (22) 486 84 00;

dla problemów z dostawcą energii elektrycznej:

Punkt Informacyjny dla Odbiorców Paliw i Energii przy Urzędzie Regulacji Energetyki – nr w zależności od miejsca zamieszkania;

- dla problemów z przewoźnikiem lotniczym:

Komisja Ochrony Praw Pasażera przy Urzędzie Lotnictwa Cywilnego (22) 520 74 84 lub e-mail na adres kopp@ulc.gov.pl;

- dla problemów z przewoźnikiem kolejowym:

Urząd Transportu Kolejowego: 801 044 080 lub (22) 460 40 80 i e-mail na adres: pasazer@utk.gov.pl.

.....
Dokończenie na kolejnej stronie.

fot. Adobe Stock

Problemów nie ubywa...

Rzecznik Finansowy (więcej o nim i roli innych instytucji w dalszej części tekstu), który interweniuje na rynku usług finansowych, przyznaje, że średnio 200 osób dziennie zgłasza się z prośbą o pomoc.

„Tylko w 2020 r. do naszego Biura wpłynęło ponad 52,2 tys. wniosków i zapytań od klientów podmiotów rynku finansowego. Z tego aż 20,3 tys. wniosków to prośby o indywidualną interwencję od klientów, którym podmiot rynku finansowego odrzucił reklamację. Liczba ta wzrosła o ponad 10 proc. w stosunku do 2019 r. Ponad trzy czwarte ogółu reklamacji dotyczyło podmiotów sektora bankowo-kapitałowego, pozostałe odnosiły się do sektora ubezpieczeniowo-emerytalnego” – wyjaśnia Mariusz Piaseczny z Biura Rzecznika Finansowego. Zastrzegając, że Rzecznik może podjąć interwencję, gdy wyczerpana została droga postępowania reklamacyjnego.

Jakie problemy są najczęściej zgłaszane przez niezadowolonych konsumentów? Niewłaściwe rozliczenie przez banki wcześniej spłaconych kredytów konsumentów i nieautoryzowane transakcje.

Natomiast gros wystąpień od nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego trafiających do Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) dotyczyło podmiotów sektora bankowego i ubezpieczeniowego. Największym zagrożeniem są oszustwa polegające na wyłudzeniu pieniędzy (np. pod pozorem wymiany kryptowalut) oraz danych dostępowych do bankowości elektronicznej, a także proponowanie inwestycji przynoszących rzekomo bardzo wysokie zyski bez ryzyka, które często nie mają pokrycia w rzeczywistości.

Z danych Biura Informacji Kredytowej wynika, że w IV kwartale zeszłego roku dochodziło do 20 prób wyłudzeń kredytów dziennie, a łączna kwota wyłudzonych kredytów, które udało się zablokować, to ponad 61 mln zł.

„Pandemia potęguje kreatywność oszustów. Stosują oni różnorodne metody, próbując oszukać nieświadome osoby lub zdobyć i wykorzystać ich dane. Ze względu na coraz powszechniejsze przenoszenie naszej aktywności do świata cyfrowego oszustwem, którego skala dynamicznie rośnie w ostatnim czasie, jest phishing. W tym przypadku przestępcy nie

wahają się stosować dostępnych socjotechnik, by zdobyć nasze dane, np. drogą mailową” – przestrzega Aleksandra Stankiewicz-Billewicz z Biura Informacji Kredytowej.

Kto może wesprzeć konsumenta?

W Polsce funkcjonuje – poza wspomnianym już Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów – wiele instytucji, w których kompetencjach znajdują się działania powiązane m.in. z ochroną praw konsumentów. Niektóre są organami państwowymi, inne działają w ramach jednostek samorządu terytorialnego (np. miejscy rzecznicy konsumentów), nie brakuje również organizacji pozarządowych.

Komisja Nadzoru Finansowego

KNF jest właściwa w sprawach nadzoru nad rynkiem finansowym, który obejmuje m.in.: nadzór bankowy, emerytalny, ubezpieczeniowy, nad rynkiem kapitałowym, nad instytucjami płatniczymi, biurami usług płatniczych, instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń, zakładami reasekuracji i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego, nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi i Krajową Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową, nad pośrednikami służącymi pomocą przy zaciąganiu kredytu hipotecznego.

Komisja Nadzoru Finansowego, jako organ administracji publicznej, może podejmować wobec podmiotów nadzorowanych działania administracyjne, natomiast nie ma kompetencji do rozstrzygania sporów cywilnoprawnych pomiędzy uczestnikami rynku finansowego. Dlatego kładąc nacisk na analizę otrzymywanych informacji oraz podejmowanie działań nadzorczych, UKNF nie prowadzi korespondencji z osobami przesyłającymi informacje dotyczące nieprawidłowości w funkcjonowaniu podmiotów nadzorowanych, chyba że w toku prowadzonych działań nadzorczych konieczne jest uzyskanie od tych osób dodatkowych informacji lub dokumentów. W związku z brakiem ustawowych kompetencji KNF nie może rozpatrywać zgłaszanych zarzutów i zajmować stanowiska w indywidualnych sprawach zgłaszanych przez nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego. Podobnie, z uwagi na brak uprawnień,

KNF nie wydaje opinii prawnych ani nie świadczy pomocy prawnej na potrzeby odbiorców usług finansowych w zakresie zgłaszanych przez nich problemów.

Biuro Informacji Kredytowej

BIK gromadzi i udostępnia informacje o wiarygodności kredytowej osób oraz firm. Informacje te dotyczą terminowości spłat kredytów i pożyczek. BIK jest jedynym tego typu zbiorem danych w Polsce. To jednocześnie największy w kraju zbiór danych o klientach indywidualnych i przedsiębiorcach, także w obszarze pożyczek pozabankowych. Baza BIK zawiera informacje o 159 mln rachunków należących do 25 mln klientów indywidualnych oraz 1,4 mln firm, w tym o 845 tys. mikroprzedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą.

Wpisanie dłużnika do BIG oznacza powiadomienie banków, pożyczkodawców, firm telekomunikacyjnych, ubezpieczycieli, firm leasingowych oraz innych podmiotów o zaległości finansowej wpisanego dłużnika. //

BIK bazuje wyłącznie na informacjach otrzymanych od wspomnianych podmiotów i nie jest upoważnione do samodzielnej ingerencji w treść pozyskanych informacji.

BIK jest instytucją utworzoną na podstawie art. 105 ust. 4 Prawa bankowego w celu gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji stanowiącej tajemnicę bankową, a także innych informacji w zakresie i w celu, w jakim informacje te są niezbędne do realizacji obowiązków wynikających z przepisów prawa przez m.in. wszystkie banki

CZYTAJMY UMOWY PRZED PODPISANIEM! \ Jak wynika z badania „Poziom wiedzy finansowej Polaków 2021”, wielu rodaków nie czyta podpisywanych przez siebie dokumentów. Czytanie umowy przed jej podpisaniem deklaruje 40 proc. Polaków. „Skrupulatniej do tak ważnej czynności jak zaciągnięcie zobowiązania podchodzą kobiety niż mężczyźni – 44 proc. z nich czyta umowy bardzo dokładnie (przy 36 proc. mężczyzn)” – analizuje Związek Banków Polskich (ZBP).

i SKOK-i w Polsce oraz instytucje pożyczkowe (w szczególności w zakresie oceny zdolności kredytowej i analizy ryzyka kredytowego kredytobiorców).

Biuro Informacji Gospodarczej InfoMonitor

To instytucja, która przyjmuje, przechowuje oraz udostępnia informacje gospodarcze o zadłużeniu konsumentów i przedsiębiorców. I jako jedyna współpracuje z Biurem Informacji Kredytowej oraz Związkiem Banków Polskich, dzięki czemu udostępnia również dane gospodarcze znajdujące się w zasobach partnerów. To łącznie ponad 90,3 mln danych o zadłużeniach konsumentów i przedsiębiorców. BIG-i pomagają zarówno odzyskiwać należności poprzez tzw. „miękką windykację”, jak i dokonywać oceny wiarygodności kontrahentów dzięki raportom o firmach, które udostępniają. W BIG, oprócz informacji negatywnych o zaległych zadłużeniach, są przechowywane również dane pozytywne o terminowym przebiegu spłaty zobowiązań bankowych i pozabankowych.

Wpisanie dłużnika do BIG oznacza powiadomienie banków, pożyczkodawców, firm telekomunikacyjnych, ubezpieczycieli, firm leasingowych oraz innych podmiotów o zaległości finansowej wpisanego dłużnika.

Do BIG InfoMonitor trafiają informacje dotyczące przeterminowanych płatności, takich jak: rachunki za telefon, za czynsz i media, alimenty, kary za jazdę bez ważnego biletu, zaległości orzeczone przez sąd, niezapłacone koszty sądowe oraz orzeczone kary grzywny, wierzytelności windykowane.

Wpisać dłużnika do rejestru mogą zarówno osoby fizyczne, jak i przedsiębiorcy. Warto jednak pamiętać, że wpis ma precyzyjnie określone podstawy prawne. W przypadku tego dokonywanego przez konsumentów jest to wyrok sądowy opatrzone klauzulą wykonalności. W przypadku tego dokonywanego przez przedsiębiorcę – tytuł wykonawczy lub określony stosunek prawny, np. umowa między stronami. Jeśli dług został potwierdzony tytułem wykonawczym, dokonanie wpisu jest możliwe bez względu na kwotę i termin wymagalności.

Aby dokonanie wpisu było możliwe, zadłużenie musi wynosić co najmniej 200 zł (jeśli

dłużnik jest konsumentem) lub 500 zł (jeśli dłużnik jest przedsiębiorcą). Wierzyciel może dokonać wpisu po 30 dniach od powstania zaległości.

Przedsiębiorcy mogą weryfikować wszystkie podmioty – zarówno inne firmy, jak i konsumentów (w tym przypadku będzie niezbędne ich pisemne upoważnienie).

Konsument może pobrać raport jedynie o przedsiębiorcy, nie mogą sprawdzić innego konsumenta.

Najskuteczniejszym i jedynym sposobem, aby usunąć swoje dane z rejestru dłużników, jest spłata zadłużenia. Jeśli dłużnik spłaci dług, wierzyciel będzie miał 14 dni na usunięcie negatywnego wpisu. Jeśli tego nie zrobi, narazi się na odpowiedzialność karną, m.in. kary finansowe.

Rzecznik Finansowy

Rolą Rzecznika Finansowego jest wspieranie klientów w sporach z podmiotami rynku finansowego: od poradnictwa, przez interwencje i postępowania polubowne, po wsparcie w trakcie postępowania sądowego – prezentując tzw. istotne poglądy w konkretnych sprawach, a także wstępując do postępowań.

Przystąpienie do sprawy daje Rzecznikowi większy wpływ na ewentualne korzystne dla klientów rozstrzygnięcie, ponieważ w tym przypadku Rzecznik staje się aktywnym uczestnikiem sporu, któremu przysługują określone prawa i obowiązki. Rzecznik może składać pisma procesowe, może stawiać się na każdej rozprawie, aktywnie w niej uczestniczyć i zabierać głos.

Prowadzi również działalność dyscyplinującą wobec podmiotów działających na rynku bankowo-kapitałowym oraz ubezpieczeniowym. W oparciu o dostępne informacje pochodzące od klientów, pełniąc funkcję sygnalisty, informuje odpowiednie organy państwa o możliwych nieprawidłowościach i przestępstwach.

Rzecznik Finansowy może również wystąpić do sądu z pozwem o zaniechanie nieuczciwej praktyki rynkowej, złożyć do Sądu Najwyższego skargę nadzwyczajną lub wnioski o uchwałę, jak interpretować rozbieżności w orzecznictwie, informować Komisję Nadzoru Finansowego i Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, występować do ministerstw o zmiany systemowe.

WYSTARTOWAŁ NOWY PROGRAM INWESTYCYJNY UNII EUROPEJSKIEJ

FINANSE \ Minister finansów Tadeusz Kościński zainaugurował program InvestEU, który pomoże zwiększyć konkurencyjność polskiej gospodarki. Fundusz InvestEU to następca Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS). – Polska jest w czołówce krajów UE, które najlepiej wykorzystywały pieniądze z EFIS pod względem liczby zatwierdzonych dużych projektów i kwoty wykorzystanego wsparcia – przypomniał szef resortu.

GAZ \ Rosjanie nie będą mogli rozpocząć dostaw bez certyfikatu i ubezpieczenia

Nord Stream 2 może wcale nie ruszyć

Informacje o tym, że USA nie zastosują sankcji wobec spółki Nord Stream 2 AG i jej pochodzącego z Niemiec szefa Matthiasa Warniga, nie przesądzają o losach gazociągu – zauważają eksperci. – Jest jeszcze nadzieja na zatrzymanie Nord Streamu 2. Nawet jeśli jego budowa zostanie ukończona, to dostawy gazu mogą nie ruszyć – dodają.

Jan Kamieniecki

Nieoficjalne informacje sugerują, że administracja prezydenta Joeego Bidena nie zamierza wprowadzić w życie sankcji wobec operatora Nord Streamu 2 i jego szefa, byłego agenta Stasi, czyli służb specjalnych w komunistycznej NRD, ponieważ Amerykanom zależy na poprawieniu relacji z Niemcami. To narracja bliska rosyjskiej propagandzie, nasuwają się więc wątpliwości, czy jest prawdziwa.

Departament Stanu USA oficjalnie nie potwierdził dotychczas powyższych informacji, nie odniósł się też do pojawiających się w mediach komentarzy polityków na ten temat. Nie podał również terminu publikacji nowej czarnej listy podmiotów, na które Stany Zjednoczone nakładają sankcje za zaangażowanie w budowę Nord Streamu 2.

18 maja sekretarz stanu USA Antony Blinken rozmawiał z niemieckim ministrem spraw zagranicznych Heiko Maasem i przypomniał o zaangażowaniu Ameryki we współpracę z sojusznikami i partnerami w przeciwstawieniu się wysiłkom Rosji na rzecz podważenia ich wspólnego bezpieczeństwa i w tym kontekście kolejny raz pod-

Sekretarz stanu USA Antony Blinken prowadzi z Niemcami grę, której efekty trudno przewidzieć | fot. POOL/Reuters/Forum

kreślił sprzeciw USA wobec projektu Nord Stream 2.

Wojciech Jakóbiak, redaktor naczelny portalu BiznesAlert.pl, uważa, że jeśli nawet dojdzie do ukończenia rosyjskiego rurociągu, to wykorzystanie go do transportu gazu nie będzie możliwe. – Warto przypomnieć, że sankcje obejmują już firmy certyfikujące i ubezpieczające Nord Stream 2, a bez certyfikatu oraz ubezpieczenia gazociąg nie będzie mógł rozpocząć dostaw – ocenia ekspert.

Opinię tę podziela Tomasz Włostowski, partner zarządzający w brukselskiej kancelarii EU Strategies. – Być może sytuację Rosjan utrudnią sankcje nałożone przez Amerykanów na banki i ubezpieczeniowe firmy

zaangażowane w handel gazem z Nord Streamem 2 – zaznacza. Włostowski szansy upatruje też w tym, że amerykański Kongres stanowczo zareaguje na opieszałość prezydenta Bidena.

Jakóbiak twierdzi, że jest jeszcze inna szansa na zablokowanie kontrowersyjnej inwestycji. – Jeśli budowa Nord Streamu 2 potrwa do wrześniowych wyborów parlamentarnych w Niemczech i w ich wyniku do nowego rządu wejdą Zieloni, to mogą doprowadzić do wprowadzenia moratorium na gazociąg, o które Amerykanie jak dotąd bezskutecznie zabiegają w Berlinie – twierdzi ekspert.

(BiznesAlert.pl, Energetyka24)

Operator rurociągów w USA zapłacił gigantyczny okup

CYBERPRZESTĘPCZOŚĆ \ Colonial Pipeline, operator największego w USA rurociągu paliwowego, potwierdził, że zapłacił 4,4 mln dol. okupu hakerom, którzy włamali się do jego systemów komputerowych. To niejedyny koszt amerykańskiego przedsiębiorstwa związane z cyberatakiem – firma wciąż zmagą się z problemami w dostawach paliw.

Firma Colonial Pipeline po ataku ransomware z 7 maja wyłączyła część swojego systemu rurociągów i stanęła przed dylematem, co zrobić, aby szybko i bezpiecznie uruchomić go ponownie. Kierownictwo przedsiębiorstwa podjęło decyzję o zapłaceniu okupu. – Ta decyzja nie była łatwa, ale trzeba było ją podjąć – powiedział prezes Colonial Pipeline Joseph Blount.

Jak dodał, dziesiątki milionów Amerykanów i setki podmiotów, w tym szpitale, policja, straż pożarna, a także transport drogowy i lotniczy, polegają na dostawach Colonial. W rozmowie z „The Wall Street Journal” Blount stwierdził, że autoryzował płatność, ponieważ firma nie знаła rozmiaru szkód i nie była pewna, ile czasu zajmie przywrócenie rurociągów.

FBI odradza przekazywanie okupu sprawcom ataków typu ransomware, ponieważ zachęca ich to do dalszej aktywności na całym świecie. Jednak wiele ofiar tego typu ataków, w których hakerzy żądają dużych sum pieniędzy, aby odszyfrować skradzione dane lub zapobiec ujawnieniu ich w internecie, decyduje się zapłacić.

– Wiem, że to bardzo kontrowersyjna decyzja – powiedział Blount. – Ale była to właściwa decyzja dla kraju – dodał. Szef Colonial Pipeline poin-

formował, że firma zapłaciła okup w wysokości 4,4 mln dol. w kryptowalucie w porozumieniu z ekspertami, którzy wcześniej zajmowali się DarkSide – grupą stojącą za atakami.

Blount wyjaśnił, że atak został odkryty ok. godz. 5.30 rano 7 maja. Zamknięcie rurociągu, który ma 260 punktów wyjścia w 13 stanach, zajęło firmie około godziny. Pomogło to zapobiec dalszej potencjalnej migracji infekcji. Ale problemy firmy nie zakończyły się wraz z zapłaceniem okupu. Blount powiedział, że po awarii systemu firma nadal nie może wystawiać rachunków klientom. Przedsiębiorstwo wznowiło działalność systemu ponad tydzień temu, ale przywracanie pełnego harmonogramu dostaw wciąż trwa. Według Gasbuddy.com, który śledzi ceny paliw i awarie stacji, w tym tygodniu skończyło się paliwo na ponad 9,5 tys. stacji benzynowych.

System rurociągów Colonial Pipeline dostarcza ok. 45 proc. benzyny zużywanej na Wschodnim Wybrzeżu, a firma wstrzymała dostawy paliwa na prawie tydzień. Doprowadziło to do panicznych zakupów i niedoborów na stacjach benzynowych od Waszyngtonu po Florydę.

.....
Paweł Woźniak
Albicla.com/PawelWozniak

OGŁOSZONE PRZETARGI NA TERENY ROLNE, TURYSTYCZNE I INWESTYCYJNE

ODDZIAŁ TERENOWY W OLSZTYNIE
10-448 OLSZTYN, UL. GŁOWACKIEGO 6
TEL. 89 52-48-800, FAX. 89 52-48-802

Sekcja Zamiejscowa	Adres	Telefon	Sekcja Zamiejscowa	Adres	Telefon
Elbląg	ul. Nowodworska 10B	(55) 230-65-20	Bartoszyce	ul. Kętrzyńska 45A	(89) 762-79-10
Grabin	Grabin 17	(89) 642-56-40	Działdowo	ul. M. Skłodowskiej-Curie 35	(23) 698-07-80
Kamionek	Kamionek 25	(89) 624-32-12	Morąg	ul. Dworcowa 13	(89) 757-85-20
Korsze	ul. W. Polskiego 41A	(89) 754-26-20	Elk	ul. Zamkowa 8	(87) 621-74-60
Lidzbark Warm.	ul. Ornecka 6	(89) 767-78-10	Olecko	ul. Os. Lesk 20	(87) 523-43-10
			Bystrzy	Bystrzy 6A	(87) 428-42-51

Lp.	Powiat	Gmina	Działka			Charakter nieruchomości	Rodzaj przetargu	Cena wywoławcza (w zł)	Czynsz wywoławczy (w zł)	Termin przetargu		Miejsce przetargu	Informacje pod tel.
			obręb	numer	powierzchnia ogółem w ha					data	godzina		
1	braniewski	Frombork	Jędrzychowo	86	0,2900	rolna	nieograniczony	30 240,00	xxx	07.06.2021	11:00	SZ Elbląg	552306535
2	elbląski	Pasłęk	Borzynowo	186/2	0,9000	nierolna	nieograniczony	15 300,00	xxx	08.06.2021	13:00	SZ Elbląg	552306527
3	ostródzki	Morąg	Wenecja	11/14	0,0600	nierolna	nieograniczony	9 580,00	xxx	09.06.2021	10:00	SZ Morąg	897578520
4	ostródzki	Morąg	Wenecja	11/23	0,0700	nierolna	nieograniczony	9 930,00	xxx	09.06.2021	13:00	SZ Morąg	897578520
5	ostródzki	Morąg	Wenecja	11/15	0,0600	nierolna	nieograniczony	8 620,00	xxx	09.06.2021	11:00	SZ Morąg	897578520
6	elbląski	Pasłęk	Kwitajny	14/15, 14/16	0,2305	nierolna	nieograniczony	37 490,00	xxx	10.06.2021	13:00	SZ Elbląg	552306527
7	kętrzyński	Korsze	Gudziki	195, 196	0,0800	nierolna	nieograniczony	19 100,00	xxx	11.06.2021	11:00	SZ Korsze	897542636
8	kętrzyński	Korsze	Suśnik	20, 27 udz. 2/8	0,0870	nierolna	nieograniczony	28 640,00	xxx	14.06.2021	10:00	SZ Korsze	897542636

Szczegółowe informacje o nieruchomościach oraz pełną treść wykazów i ogłoszeń można uzyskać w Siedzibie Oddziału Terenowego KOWR w Olsztynie, ul. Głowackiego 6, w siedzibie Urzędu Gminy właściwej ze względu na położenie nieruchomości i w Biuletynie Informacji Publicznej KOWR na stronie internetowej: www.kowr.gov.pl.

PRACA \ Ludwisarz, cieśla czy piwowar to obecnie zawody z przyszłością

Fach w ręku nie gorszy od dyplomu

Eksperci od rynku pracy przygotowali zestawienie zawodów, które w najbliższych latach przeżyją renesans i przyniosą bardzo dobry zarobek, czasami lepszy niż dyplom wielu kierunków studiów. To m.in. ludwisarz robiący odlewy dzwonów czy posągów, a także dekarz, cieśla i piwowar.

Lucyna Piwowarska

W Polsce brakuje specjalistów z fachem w ręku. Jest to pochodna m.in. likwidacji szkół zawodowych. Według specjalistów Personnel Service osoby, które zdecydują się na kształcenie w takich zawodach, jak: piwowar, ludwisarz, kowal, dekarz i brukarz, mogą spać spokojnie. – To lepsza ścieżka kariery niż popularne kierunki studiów, jak np. ekonomia czy socjologia – dodają eksperci.

Na przykład zarobki piwowara już teraz sięgają od 4 do 6 tys. zł brutto, do tego należy doliczyć różnego rodzaju dodatki i benefity. Z kolei ludwisarze już kilka lat temu zarabiali ponad 5 tys. zł brutto, a z roku na rok ich pensje rosną. Z dużymi szansami na podwyżkę są też kowale, szczególnie wyspecjalizowani artystyczni czy materiałoznawcy. Obecnie mediana ich zarobków wynosi ok. 4 tys. zł brutto. W ocenie Personnel Service na wzrost pensji mogą też liczyć dekarze (obecnie zarabiają od 3,2 tys. do 7 tys. zł brutto) oraz brukarze (aktualnie od 3 tys. do nawet 6 tys. zł brutto).

W ostatnich latach browarnictwo staje się coraz popularniejsze, podobnie rośnie

Dekarze mają szansę na większe zarobki w związku z rozwojem montowanej na dachach fotowoltaiki | fot. Pixabay/d

moda na wzornictwo użytkowe. Branża budowlana również nie zwalnia, nadal więc będą potrzebni brukarze czy dekarze, przy czym ci ostatni mają szansę na większe zarobki w związku z rozwojem montowanej na dachach fotowoltaiki, która zyskuje coraz większą popularność.

Z kolei średnie szanse na wzrost wynagrodzeń mają guwernantki, cieśle, stolarze i kamieniarze. Aktualne zarobki osób wykonujących tę profesję kształtują się – w zależności od kompetencji – w granicach od 3 tys. do nawet 8 tys. zł brutto. Stolarze obecnie zarabiają od 3,2 tys. do 7 tys. zł brutto. Cieśla natomiast może liczyć na zarobki w granicach

4,5 tys. zł brutto, a kamieniarze na 3,4 tys. zł brutto.

Z kolei najniższe szanse na wzrost wynagrodzeń w najbliższych latach mają maszyniści i krawcy. W ocenie ekspertów dla tych pierwszych głównym zagrożeniem jest rozwijająca się automatyzacja. Zastrzegają, że na razie zarobki są całkiem niezłe i kształtują się w granicach 3,7 tys. do ponad 6 tys. zł brutto. W przypadku krawców wysokość wynagrodzenia zależy od liczby zleceń. Oznacza to średnio 3 tys. do nawet 5 tys. zł brutto. – Jednak duża i stale rosnąca konkurencja z Azji już teraz stanowi duże zagrożenie dla rodzimych przedstawicieli tego zawodu – oceniono.

(PAP)

Orlen stawia na rozwój innowacyjności

INWESTYCJE \ Koncern PKN Orlen stworzył nowoczesne Centrum Badawczo-Rozwojowe w Płocku. Najważniejszą częścią kompleksu jest zaplecze badawczo-testowe, w którego skład wchodzi Hala Odwzorowań i Pilotaży. Projekt o wartości ok. 184 mln zł wpisuje się w strategię Orlen2030, zakładającą wzrost zaangażowania w badania, rozwój i innowacje.

Centrum Badawczo-Rozwojowe ma być motorem rozwoju i innowacyjności dla całej Grupy Orlen, również spółek, które koncern przejmuje. – Doskonale rozumiemy, że wzmacnianie naszego biznesu nie będzie możliwe bez budowy potencjału w badaniach i rozwoju. Dlatego, zgodnie ze strategią Orlen2030, na inwestycje w tym obszarze w ciągu 10 lat wydamy 10 proc. całej puli inwestycyjnej, czyli co najmniej 3 mld zł. Obejmą one nową mobilność, wodór, recykling, badania i rozwój oraz cyfryzację – poinformował Daniel Obajtek, prezes zarządu PKN Orlen.

Centrum jest miejscem przyjaznym środowisku, wykorzystującym najnowocześniejsze rozwiązania proekologiczne. Zainstalowane na nim panele fotowoltaiczne i turbina wiatrowa produkują zieloną energię. Na miejscu można także skorzystać ze stacji ładowania pojazdów elektrycznych.

Najważniejszą częścią kompleksu jest zaplecze badawczo-testowe, w którego skład wchodzi Hala Odwzorowań i Pilotaży o powierzchni blisko 2 tys. mkw. Zaawansowana konstrukcyjnie oraz technologicznie powierzchnia umożliwia elastyczną zabudowę instalacji badawczych i pilotowych o wysokości dochodzącej nawet do 15 m.

W ten sposób nowe technologie oraz rozwiązania będą mogły wkroczyć wprost z fazy naukowych doświadczeń w etap testowania w okolicznościach bliskich realnym warunkom produkcji. Jeszcze w tym roku w hali stanie instalacja pilotowa hydrokrakingu. W przyszłym roku będą to instalacje pilotowe: hydrodosiarczania olejów napędowych, reformingu i pirolizy oraz destylacji.

Centrum Badawczo-Rozwojowe będzie także funkcjonowało jako nowoczesna platforma współpracy pomiędzy koncernem a start-upami, wynalazcami, instytucjami czy uczelniami. Stanowi ono również szansę dla młodych naukowców i inżynierów, którzy zyskają solidną, innowacyjną na skalę europejską bazę do rozwoju swoich projektów.

Sieć współpracy PKN Orlen już teraz obejmuje wszystkie uczelnie techniczne w Polsce, działające w obszarze zainteresowań koncernu, m.in. Politechnikę Warszawską z jej filią w Płocku, Politechnikę Gdańską, Uniwersytet Warszawski, instytuty badawcze oraz instytuty Sieci Badawczej Łukasiewicz. Istotnym celem inwestycji jest również promocja nauki.

(ar)

OGŁOSZENIE PŁATNE

Na podstawie art. 24a ust. 5 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 2052 z późn. zm.),

STAROSTA JAROSŁAWSKI

i n f o r m u j e,

że w terminie od dnia **14 czerwca 2021 r.** do dnia **02 lipca 2021 r.** w godzinach od 7³⁰ do 15⁰⁰ w siedzibie **Starostwa Powiatowego w Jarosławiu** przy ul. Jana Pawła II nr 17 **będą wyłożone do wglądu** osób fizycznych, osób prawnych i jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, **projekty operatów opisowo-kartograficznych**, wykonane w procesie modernizacji ewidencji gruntów i budynków, obrębów ewidencyjnych (w jednostce ewidencyjnej Jarosław 180404_2):

Makowisko nr 0004
Munina nr 0006
Pełkinie nr 0007
Sobiecín nr 0008

Surochów nr 0009
Tuczemy nr 0010
Wólka Pełkińska nr 0012
Zgoda nr 0013

Każdy, czyjego interesu prawnego dotyczą dane ujawnione w projekcie operatu opisowo-kartograficznego, może w okresie wyłożenia projektu do wglądu zgłaszać uwagi do tych danych.

OGŁOSZENIE PŁATNE

Sygn. akt II Ns 86/18

Ogłoszenie

„W Sądzie Rejonowym w Sosnowcu II Wydziale Cywilnym, pod sygnaturą akt II Ns 86/18, z wniosku Gminy Sosnowiec toczy się sprawa o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości położonej w Sosnowcu przy ul. Nowopogońskiej (poprzednio Stolarskiego 31), stanowiącej działkę numer 4424 (poprzednio 84), obręb 0009, 9 (poprzedni 0001) Sosnowiec, o powierzchni 870 m², nie posiadającej urzędowej księgi wieczystej.

Wzywa się właściciela nieruchomości i wszystkie osoby zainteresowane, w szczególności spadkobierców małżonków: Marii vel Marianny zd. Kmiecik, córki Tomasza i Jadwigi oraz Ignacego Hała, syna Józefa, aby w ciągu trzech miesięcy od daty tego ogłoszenia zgłosiły się do sprawy i wykazały swoje prawa do przedmiotowej nieruchomości, gdyż jeżeli w terminie tym nikt się nie zgłosi albo zgłoszący się własności nie wykaże, Sąd stwierdzi zasiedzenie na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego”.

PIZZA

ZA 10 zł

GDY TANKUJESZ ZA MIN. 100 zł*

* Promocja trwa 1-31 maja 2021 r. i dotyczy uczestników Programu VITAY, aplikacji ORLEN VITAY. Uprawnieni do udziału w promocji są Uczestnicy dokonujący na Stacjach Paliw płatności: gotówką, bankowymi kartami płatniczymi, za pośrednictwem usługi ORLEN PAY, kartą przedpłaconą Tank Bank, kartą flotową PKN ORLEN: FLOTA, MIKROFLOTA, OPEN DRIVE (z wyłączeniem BIZNESTANK), e-kartą flotową. Oferta dotyczy tylko wybranych stacji. Regulamin i lista stacji, na których można zrealizować Kupon Promocyjny dostępne są na stacjach oraz na www.stopcafe.pl.

PROGNOZA \ Inflacja w tym roku powinna spaść do 3–3,5 proc. i ok. 3 proc. w roku 2022, a za dwa lata nawet do ok. 2,5 proc. – powiedział w czwartek minister finansów, funduszy i polityki regionalnej Tadeusz Kościński w Programie I Polskiego Radia.

PRZEMYSŁ FILMOWY \ Hollywood wyprzedaje swoje pamiątki

Fortuna za kapelusz Indiany Jonesa

Niebawem każdy będzie mógł zostać właścicielem kapelusza Indiany Jonesa bądź miecza ostatniego samuraja, o ile ma dość pieniędzy. Na aukcji filmowych pamiątek, która odbędzie się w czerwcu i lipcu w Hollywood, fedora noszona przez Harrisona Forda w filmie „Indiana Jones i Świątynia Zagłady” może osiągnąć cenę 320 tys. dol.

Paweł Woźniak

Kapelusz – znak rozpoznawczy poszukiwacza przygód i sprytnego archeologa – jest jedną z hollywoodzkich pamiątek wystawionych na aukcję, która w przyszłym miesiącu odbędzie się w Los Angeles. Organizatorzy spodziewają się, że ponad 1,2 tys. rzadkich rekwizytów filmowych i telewizyjnych przyniesie ponad 8 mln dol.

Wśród oferowanych pozycji jest różdżka i okulary wykonane dla Daniela Radcliffe’a na potrzeby produkcji dwóch części czarodziejskiego hitu „Harry Potter i insygnia śmierci”. Szacuje się, że zarobią od 38 tys. do 64 tys. dol. za sztukę, a pieniądze zostaną zebrane na rzecz Lumos, organizacji charytatywnej założonej przez J.K. Rowling, autorkę książek o Potterze.

Fedora noszona przez Harrisona Forda w filmie „Indiana Jones i Świątynia Zagłady” może osiągnąć cenę 320 tys. dol.

| fot. mat. pras./d

Fedora noszona przez Forda w prequela „Poszukiwacze zaginionej Arki” ma kosztować od 190 tys. do nawet 320 tys. dol. Zdalnie sterowany droid R2-SHP z filmu „Gwiezdne wojny: Skywalker. Odrodzenie” z 2019 r. ma

cenę orientacyjną od 102 tys. do 154 tys. dol. Fani serii będą mogli również zdobyć bogato opatrzony komentarzami scenariusz „Imperium kontratakuje” należący do zmarłej przed pięcioma laty Carrie Fisher, aktorki od-

tworzącej rolę księżniczki Lei w serii „Gwiezdne wojny” George’a Lucasa.

Inne przedmioty na sprzedaż to wózek golfowy używany przez Brada Pitta jako Cliffa Booth’a w „Pewnego razu... w Hollywood”, pas na

broń Michaela Keatona z „Batmana” z 1989 r., marynarka noszona przez Seana Connery’ego w filmie o Jamesie Bondzie z 1971 r. „Diamenty są wieczne”, czerwony garnitur Leslie Odoma Jr. z roli Sama Cooke’a w „Pewnej nocy w Miami” czy miecz Toma Cruise’a z filmu „Ostatni samuraj”.

– Mamy do zaoferowania ponad 1,2 tys. eksponatów w ciągu trzech dni. Aukcja obejmuje niesamowite dzieła z ostatnich 60 lat filmu i telewizji – powiedział Brandon Alinger, dyrektor operacyjny Prop Store, firmy, która specjalizuje się w poszukiwaniu i sprzedaży pamiątek filmowych. – Jesteśmy przekonani, że każdy miłośnik filmu znajdzie tu coś dla siebie – dodał organizator aukcji.

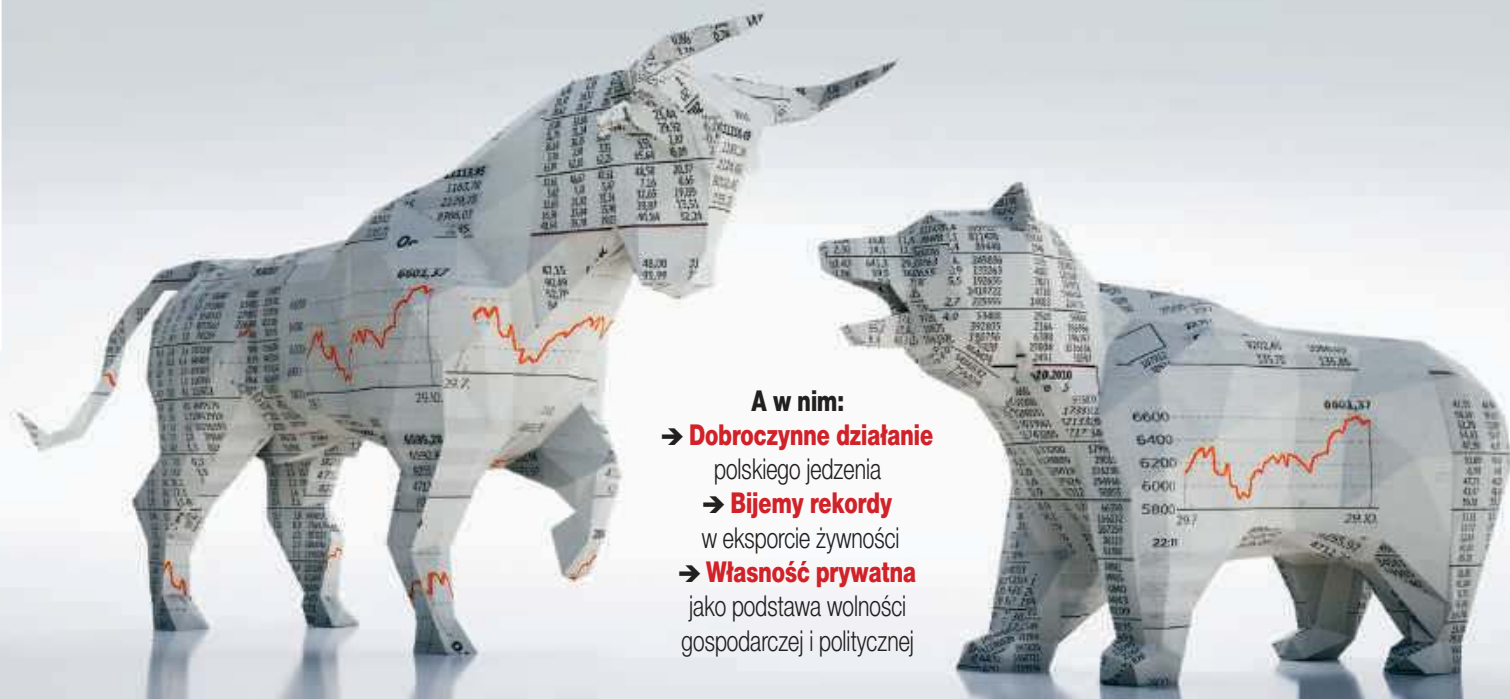
W zeszłym roku kostium Darth’a Vadera z „Gwiezdnych wojen” został sprzedany za 287,5 tys. dol.

OGŁOSZENIE REDAKCYJNE

W najbliższy czwartek w „GAZECIE POLSKIEJ CODZIENIE”
bezpłatny dodatek

PATRIOTYZM
GOSPODARCZY

#kup dziennik „Gazeta Polska Codziennie” i #czytaj

A w nim:

- **Dobroczynne działanie** polskiego jedzenia
- **Bijemy rekordy** w eksporcie żywności
- **Własność prywatna** jako podstawa wolności gospodarczej i politycznej

REWOLUCJA W POWIETRZU

FUTURE VERTICAL LIFT (FVL) \ To program budowy wojskowych śmigłowców nowej generacji dla Sił Zbrojnych USA, w tym pionowzłotów (zdj. V-280 – po lewej), mający zrewolucjonizować pole walki przyszłości m.in. poprzez innowacje w elektronice, awionice, systemach celowania, rozpoznania, napędu i uzbrojenia.

OBRONA NARODOWA

gpcodziennie.pl
www.niezalezna.pl

PIĄTEK-NIEDZIELA 21-23 MAJA 2021

19

WYWIAD \ Ze STEVENEM MATHIASEM, wiceprezesem Bell Textron Inc., rozmawia IGOR SZCZĘSNOWICZ

Polska z szansą na śmigłowce bojowe nowej generacji? „Wszystko jest możliwe”

Zachęcamy Polskę, by rozważyła udział w programie Future Vertical Lift wspólnie ze Stanami Zjednoczonymi i firmą Bell. Jesteśmy gotowi spełnić każde wymagania stawiane przez Polskę w każdym z programów śmigłowcowych. Polski przemysł ma zdolności, by produkować, modernizować i serwisować śmigłowce – mówi Steven Mathias.

Jaki jest główny cel Pana wizyty w Polsce?

To moja pierwsza międzynarodowa podróż od roku. Jestem tutaj, by porozmawiać z przedstawicielami rządu i branży zbrojeniowej na temat współpracy z Polską. Bell jest w stanie sprostać wymaganiom polskich władz i armii zawartych w programach modernizacji floty śmigłowcowej. Mamy propozycje na teraz, jak i na przyszłość, rozwiązania dla wojska, ale i polskiego przemysłu lotniczego.

À propos działań tu i teraz – tak się jednak składa, że MON niedawno zasugerował przesunięcie jednego z kluczowych dla Państwa programów – Kruk – związanego z zakupem śmigłowców bojowych. Czy to coś zmienia?

Działamy dalej, jesteśmy otwarci na różne opcje. Przede wszystkim Bell jest liderem w Future Vertical Lift (FVL), programie budowy całkiem nowej generacji śmigłowców dla US Army, w którym mogą uczestniczyć także partnerzy zagraniczni. Obok toczących się w Polsce programów Kruk, Kondor, Perkoz, to jedno z pól współdziałania.

Jeśli ktoś zastanawia się w ogóle, jak będzie wyglądać statek powietrzny przyszłości, niech spojrzy właśnie na takie rewolucyjne konstrukcje, jak Bell V-280 Valor – bojowy zmienownik dalekiego zasięgu – czy rozpoznawczo-uderzeniowy Bell 360 Invictus. Te dwa warianty mogą zostać wybrane w następnych 18–24 miesiącach przez amerykańską armię, zastępując obecnie używane śmigłowce. FVL to świetna okazja do rozmów z Polską.

Nowoczesny śmigłowiec szturmowy AH-1Z Viper jest oferowany Polsce w ramach programu Kruk | fot. bellflight.com

Jak konkretnie przedstawia się więc oferta dla Polski w FVL?

Zachęcamy Polskę, by rozważyła udział w programie FVL wspólnie ze Stanami Zjednoczonymi i firmą Bell. W pierwszej kolejności potrzebne jest wyrażenie chęci udziału ze strony polskiej.

Pytając wprost, czy amerykańska armia zgodzi się przekazać tak zaawansowaną i nowoczesną technologię jak FVL naszemu państwu?

Jako przedsiębiorstwo zbrojeniowe zachowujemy dobre relacje z każdym państwem, a zwłaszcza z sojusznikami USA. Chcemy eksportować rozwiązania przyszłości. Jednak taka wola musi być też po stronie US Army. Dlatego jako przedstawiciel Bella szczerze rekomenduję stronie polskiej rozpoczęcie pertraktacji ze stroną amerykańską w sprawie FVL.

A czy polski przemysł jest w ogóle zdolny do udziału w produkcji pionowzłotów, takich jak V-280 Valor?

Polska rozwija niesamowicie swój sektor lotniczy, nie wątpię w wasze zdolności przemysłowe. Obserwujemy ten postęp od lat, a obecna wizyta i spotkania tylko potwierdziły potencjał Polski, potencjał współpracy, i że wszystko jest możliwe.

Jeszcze o V-280 – czy mógłby Pan ujawnić postępy prac w projekcie Valor?

Zacznę od tego, że zmienownik V-280 spełnia wszystkie wymagania stawiane przez amerykańską armię. Valor radzi sobie

w każdym miejscu, w którym USA prowadzą działania. Przy okazji jego projektowania powstało dużo nowoczesnej technologii. Wykorzystaliśmy trzy dekady doświadczenia w tworzeniu innych platform. Mamy całkowicie szklany kokpit, a dzięki użyciu technologii straight wing wyeliminowaliśmy przekładnię, co także obniżyło wagę jednostki. Przez wdrożone rozwiązania maszyna ta jest nie tylko dwa razy szybsza, bardziej zwrotna i leci znacznie dalej, ale też jest tańsza w produkcji i utrzymaniu. Natomiast decyzja co do wyboru maszyny w FLRAA [sub-programie FVL dot. budowy platformy bojowo-transportowej dalekiego zasięgu – przyp. red.] będzie podejmowana przez dowództwo US Army w przyszłym roku.

Rozumiem, że Bell V-280 Valor zastąpi wszystkie rozwiązania wykorzystywane obecnie w swojej klasie?

Śmigłowiec, który wygra wspomniany przetarg, w US Army zastąpi wszystkie jednostki Black Hawk. Flota śmigłowców zostanie wymieniona we wszystkich rodzajach sił amerykańskiej armii.

Wróćmy do Kruka. Ile czasu musi minąć od momentu podpisania potencjalnego kontraktu na AH-1Z Viper do jego realizacji?

Zależy to w głównej mierze od porozumienia między rządami Polski i Stanów Zjednoczonych. Zaznaczę, że spełnimy każde wymagania stawiane przez Polskę,

STEVEN MATHIAS

Wiceprezes Bell Textron Inc. odpowiedzialny za globalną strategię sprzedaży segmentu militarnego. Dołączył do firmy w 2014 r. Wcześniej służył w US Army jako dowódca eskadry śmigłowców i latając na wielu typach śmigłowców, brał udział zarówno w operacjach specjalnych, jak i konwencjonalnej służbie w Europie i Azji. Pochodzi z miasta Russell w stanie Iowa.

w każdym z programów śmigłowcowych.

Ile fabryk i miejsc pracy mogłoby powstać przy okazji potencjalnego kontraktu z Polską na zakup śmigłowców?

Wszystko zależy od zapotrzebowania Polski i tego, jak i w jakim czasie potoczyłyby się negocjacje międzyrządowe. Jesteśmy gotowi na konkretną współpracę, która da korzyści armii, ale też polskiemu sektorowi obronemu i lotniczemu. Powtórzę – polski przemysł ma zdolności, by produkować, modernizować i serwisować śmigłowce.

W kwestii zapotrzebowania – mówi się o liczbie od 32 do 64 śmigłowców...

Przy takiej liczbie wszystko jest kwestią negocjacji. I przyznam, że teraz, na ostatniej prostej przed decyzją armii USA odnośnie do wspomnianych śmigłowców przyszłości, na takie rozmowy jest właśnie najlepszy czas.

W tym roku mija 10 lat od wprowadzenia do służby śmigłowca bojowego AH-1Z Viper. Skoro oferujecie go w Kruku, czy może Pan powiedzieć coś więcej o nim?

Viper to jedyny śmigłowiec szturmowy na rynku, który został opracowany i zbudowany w USA już w tym stuleciu. To najlepsza platforma bojowa na świecie, sprawdzona w najtrudniejszych warunkach przez Korpus Piechoty Morskiej USA. AH-1Z jest też konstrukcją nie tożsamą w 85 proc. ze śmigłowcami Venom/Yankee. Co ważne, US Army ma zamiar wykorzystywać bojowe Viper do 2040 r. Ponadto wraz z ewolucją technologii, a także pola walki śmigłowce te mogą być modernizowane i dostosowywane do potrzeb użytkownika. Jednocześnie koszt cyklu życia Vipera jest niższy niż konkurencyjnych maszyn.

Czy analizowaliście Państwo możliwość wykorzystania przez Polskę Viperów w oparciu o nasze kryteria geograficzne (np. duże zalesienie, płaskie tereny, wilgotność)?

To bardzo ważne pytanie. Marynizacja Vipera, w tym jego ekstremalna odporność na warunki środowiskowe i pogodowe, łatwość i ekonomia utrzymania pozwalają działać pod każdą szerokością geograficzną i bez specjalnej infrastruktury wsparcia. Jego wyposażenie bojowe, przyrządy celownicze, szybkość, wreszcie możliwości walki w powietrzu dają przewagę nad przeciwnikiem. AH-1Z przenosi też pociski AIM 9- Sidewinder, a nie zapominajmy, że to również jedyny śmigłowiec operujący z samolotami F-35. To wszystko czyni Viperą najbardziej adekwatnym rozwiązaniem dla polskiej armii, zarówno teraz, jak i w przyszłości.

Dziękuję za rozmowę.
Dziękuję.

2

OPINIE

4-7

POLSKA

8-9

ŚWIAT

10-18

GOSPODARKA

19

OBRONA NARODOWA

20

KULTURA

22-23

PUBLICYSTYKA

24

SPOŁECZEŃSTWO

26

PODRÓŻE

27

SPORT

28

LIZEM

ROCZNICA \ 180 lat temu, 21 maja 1841 r. zmarł Julian Ursyn Niemcewicz – polski dramaturg, powieściopisarz, poeta i pamiętnikarz, jeden z ojców chrzestnych Konstytucji 3 maja, sekretarz Tadeusza Kościuszki. Klasykę literatury tworzą jego dzieła, takie jak: „Powrót po sta”, „Dzieje panowania Zygmunta III”, „Władysław pod Warną”, „Śpiewy historyczne”, „Dwaj panowie Sieciechowie”, „Jan z Tęczyna”, „Bajki”.

KRAKÓW \ Noc Muzeów i Święto Rodziny Krakowskiej już w ten weekend w stolicy Małopolski

Trzy dni wspólnego świętowania z kulturą

Święto Rodziny Krakowskiej to wydarzenie, które na stałe wpisało się w kalendarz kulturalno-rodzinnych inicjatyw organizowanych w stolicy Małopolski. W tym roku w wielu instytucjach będzie ono połączone z Nocą Muzeów, która w Krakowie już tradycyjnie odbywa się tydzień po obchodach w większości polskich miast. Szereg atrakcji na ten weekend przygotowało Muzeum Narodowe.

Anna Krajewska

Najbliższy piątek, 21 maja, to najlepsza okazja, by zaplanować wizytę w MNK i zwiedzić galerie stałe oraz wystawy czasowe. W tym roku świętujemy inaczej niż dotychczas – otwierając drzwi naszych oddziałów w ciągu dnia – zaprasza krakowskie Muzeum Narodowe. Instytucja ma aż dziesięć placówek w Krakowie (tego dnia wstęp za symboliczną złotówkę) oraz Willę „Atma” w Zakopanem (jej kolekcja zostanie udostępniona bezpłatnie w godz. 20–24), zatem jest co zwiedzać. W Cracovii zobaczyć można wystawę czasową „Architektura muzyką przestrzeni”. W Domu Jana Matejki otwarte są aż dwie ekspozycje czasowe: „Matejkowie. Następne pokolenie” i „Jan Kochanowski w twórczości Jana Matejki. Wokół bohatera obrazu”. W Kamienicy Szołayskich prezentowane są obrazy Aleksandra Kotsisa, a w Pałacu Bisku-

W weekend warto odwiedzić Muzeum Narodowe w Krakowie, w tym Galerię Sztuki Polskiej XIX wieku w Sukiennicach | fot. MNK/d

pa Erazma Ciołka wystawa „OdNOWA. Z magazynu do galerii – metamorfozy wybranych portretów z Pałacu Biskupa Erazma Ciołka”. Zwiedzić będzie też można m.in. cieszące się ogromnym zainteresowaniem widzów Muzeum Książąt Czartory-

skich wraz z Arsenalem czy Sukiennice.

W ramach Święta Rodziny Krakowskiej MNK przygotowało specjalne oprowadzanie, warsztaty i pokazy. W sobotę o godz. 10.30 w Arsenale Muzeum Książąt Czartoryskich odbędzie się oprowadzanie

kuratorskie po wystawie „Źródła. Galeria Sztuki Starożytnej”, w Domu Józefa Mehoffera o godz. 10 rozpoczną się warsztaty w ogrodzie: „Rodzina przy sztaludzie”, a w Sukiennicach w południe będzie się można spotkać z konserwatorami dzieł sztuki. W niedzielę zaś polecamy wizytę w Gmachu Głównym, który o godz. 12.30 będzie można zwiedzić z przewodnikiem. Na wydarzenia wstęp jest bezpłatny, ale konieczna jest rezerwacja (tel. 12 433 57 44, rezerwacja@mnk.pl).

Atrakcje z okazji Święta Rodziny Krakowskiej przygotowały w weekend także inne instytucje kultury, sportu i rekreacji, m.in. Muzeum AK, Willa Decjusza, Muzeum Krakowa, Międzynarodowe Centrum Kultury, Muzeum Inżynierii Miejskiej, Biblioteka Kraków, Centrum Młodzieży, MDK Dom Harcerza czy Międzyskolny Ludowy Zespół Pieśni i Tańca „Krakowiak”. Finał wydarzenia odbędzie się na Błoniach w niedzielę w godz. 10–18.

Spektakle, filmy i koncerty można już oglądać z widowni

NA ŻYWO \ Od piątku 21 maja działalność wznowiają kina, teatry i filharmonie, oczywiście w reżimie sanitarnym. Na otwarcie po długim lockdownie instytucje kultury przygotowały dla widzów znakomity repertuar. Warszawska Opera Kameralna w ramach Festiwalu Mozartowskiego zaprasza na wystawienie „Idomeneo”.

Na ten dzień długo czekali artyści, którzy tęsknili za spotkaniem z widzami na żywo. Podobnie też spektakli i koncertów na żywo spragniona była publiczność. Dlatego wiele instytucji kultury skorzystało z możliwości szybszego otwarcia swych podwoi dla miłośników kultury. Przypominamy, że podczas wydarzeń obowiązuje reżim sanitarny (dystans, dezynfekcja rąk, maseczki, uczestnicy nie mogą spożywać napojów lub posiłków) i obłożenie sali do 50 proc. widzów.

W najbliższy weekend warto skorzystać z propozycji

| fot. mat. pras./d

przygotowanych w ramach 30. Festiwalu Mozartowskiego w Warszawie. 22 maja w Teatrze WOK będzie można obejrzeć operę „Idomeneo, Re di Creta”. To jedna z najszlachetniejszych Mozartowskich opowieści. „Genialna partytura, która z pozoru tylko opowiada quasi-bajkę o królu, księżniczce i morskim potworze. To przede wszystkim historia o odpowiedzialności i wyborach, przed którymi stają rządzący” – czytamy w programie. W sobotę na Zamku Królewskim zabrzmie koncert „Klasika a romantycy. Trio Strahl / Kulka / Ritter”, a w niedzielę na scenie Basenu Artystycznego artyści zaprezentują muzyczną przekąskę „Snack Operę. Mozart Edition”, gdzie wykonywane utwory tradycyjnie wybierze publiczność. Spotkanie poprowadzi Jerzy Snakowski.

(AnKra)

KINO

LEGENDA SKOKÓW NARCIARSKICH

\ Pod koniec kwietnia zakończyły się zdjęcia do nowej produkcji TVP „Przerwane igrzyska: Tatrzański orzeł”. Film w reżyserii Marka Bukowskiego to opowieść o legendarnym skoczku i prekursorze polskich skoków narciarskich Stanisławie Marusarzu (w tej roli Mateusz Janicki). Był wicemistrzem świata z 1938 r. w Lahti, czterokrotnym olimpijczykiem, kurierem tatrzańskim, podporucznikiem Armii Krajowej. Od pierwszych okupacyjnych miesięcy działał w konspiracji jako kurier Państwa Podziemnego na Węgry. W 1940 r. wyskoczył z drugiego piętra i uciekł z więzienia gestapo w Krakowie. Po wojnie był jednym z najdłużej czynnie uprawiających skoki narciarskie sportowców na świecie. Premiera filmu planowana jest na zimę 2022 r.

GODNE ŻYCIE \ Zakończyły się zdjęcia

do filmu „Tobiasz” realizowanego przez Teatr Exit, w którym grają niepełnosprawni aktorzy. Twórcom udało się zebrać fundusze na ten projekt dzięki internetowej zbiórce (pisaaliśmy o niej na naszych łamach). Produkcja będzie adaptacją biblijnej księgi. Tytułowy Tobiasz, by naprawić relacje z ojcem, opuszcza rodzinny dom. Zatrzymując się przy rzece, ogląda na dnie wody emocje, które nosi w sercu. W efekcie rozpoczyna się proces uzdrawiania jego życia – na wielu płaszczyznach.

PREZENT URODZINOWY \ 20 maja

Cher skończyła 75 lat. W dniu urodzin artystka podzieliła się na Twitterze wyjątkową wiadomością. Studio Universal Pictures przygotuje jej filmową biografię. Producentami będą Judy Craymer i Gary Goetzman, dzięki którym powstał musicalowy hit „Mamma Mia!” (w drugiej części filmu Cher wystąpiła). Za scenariusz będzie odpowiadał Eric Roth, który ma na koncie Oscara za „Forresta Gump”. Cher to wszechstronna artystka. Jej wieloletnia kariera obejmowała muzykę (nagrała blisko 30 albumów studyjnych), telewizję, modę i film. Wystąpiła w takich produkcjach, jak: „Silkwood”, „Maska”, „Czarownice z Eastwick” i „Wpływ księżycy”, z których ta ostatnia przyniosła jej Oscara dla najlepszej aktorki.

Agnieszka Kowalczyk

„GAZETA POLSKA” W LATACH 1929–1939

Laur niepodległości

GAZETA POLSKA

JUŻ DO KUPIENIA

sklep.gazetapolska.pl

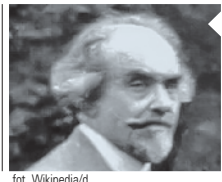
722 111 655

PARTNERZY

PROJEKT REALIZOWANY
W RAMACH OBCHODÓW STULECIA ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI
ORAZ ODBUDOWY POLSKIEJ PAŃSTWOWOŚCI

niepodległa

FELIETON \ Wojskowi Francji i USA mówią dość i wbrew tradycji swych krajów wystąpili z publiczną krytyką własnych rządów – co ich tak zaniepokoiło?

Generałowie listy piszą

Starsi pamiętają powieść „Nikt nie pisze do pułkownika” Gabriela Garcii Márqueza i piosenkę „Skaldów” o listonoszu „Ludzie listy piszą”, a tu naraz listy zaczęli pisać generałowie. Moda na wypowiedzi wojskowych poza krajami Ameryki Łacińskiej i wątpliwie europejską Turcją dawno przeminęła. Ale skoro nikt nie pisze do pułkownika czy generała, to ci emeryci w pełni sił, zdesperowani brakiem wyjaśnień od władzy, sami zaczynają pisać, zadając własnym rządom niewygodne pytania. I nie należy takich listów lekceważyć, bo kiedy ich adresat milczy, odzywają się ci, do których są one w istocie skierowane – milcząca dotąd większość.

Jerzy
Lubach

W e wspomnianej Turcji głos generałów rozbrzmiewał w obronie neutralnego religijnie państwa w duchu jego twórcy Atatürka, czyli gen. Kemala Paszy, który obalił pseudoreligijny sułtanat i stworzył podstawy nowoczesności kraju. W XX w. przewroty wojskowe kilkakrotnie ucinęły próby odnowienia tradycji islamskich, a choć obecny „sułtan” Erdoğan zdławił próby oporu wojskowych wobec intensywnej islamizacji, wydaje się, że armia nie powiedziała jeszcze ostatniego słowa. Niedawno kilkudziesięciu emerytowanych wojskowych wystąpiło z publiczną krytyką planów budowy kanału łączącego Morze Czarne ze Śródziemnym. Ponieważ ma on w całości leżeć na terytorium Turcji, nie podlegałby międzynarodowym regulacjom i przy jednoczesnych ograniczeniach ze względów „ekologicznych” żegluga tradycyjnym szlakiem przez Bosfor dawałby Turcji w praktyce kontrolę nad ruchem statków, ale i okrętów wojennych w regionie. Plan ten ma co prawda ostrze antytyrosyjskie, ale generałowie

alarmowali, że niebezpieczny jest także dla NATO, dla którego wskutek sułtańskich pretensji Erdoğan Turcja stała się elementem nieco problematycznym.

Francja jest w niebezpieczeństwie – dość lawirowania!

Publiczne wypowiedzi generałów krytykujących władzę bywały w krajach Ameryki Łacińskiej i Azji wstępem do przewrotu dokonanego przez wojskową juntę, dla świata Zachodu były zaś zjawiskiem egzotycznym, obserwowanym z poczuciem wyższości przez „dojrzałe demokracje”. Tymczasem w ciągu ostatnich kilku tygodni nagle w politykę postanowili się wtrącić generałowie dwóch wielkich państw – Francji i USA – uchodzących wręcz za uosobienie demokracji zachodniej! Co tak zaniepokoiło wojskowych, że wbrew tradycji swych krajów wystąpili z publiczną krytyką własnych rządów w niesłychanie dramatycznym tonie?

Grupa 20 emerytowanych wojskowych we Francji jako Trybuna Generałów ogłosiła list otwarty do prezydenta, rządu i parlamentu. Generałowie stwierdzają wprost, że państwo się rozpada: „Francja jest w niebezpieczeństwie, narażona na różnego rodzaju śmiertelne zagrożenia”. Głównego zagrożenia upatrują w niekontrolowanej imigracji wrogiego euro-

pejskim wartościom żywościu islamskiego. Nie chodzi tylko o narastającą falę aktów terroru w wykonaniu muzułmańskich fanatyków, ale rozchwianie samych podstaw państwa: „Rozpad, który wraz z islamizmem i hordami z przedmieść powoduje oderwanie wielu kawałków naszego państwa i przekształcenia ich w terytoria poddane dogmatom sprzecznym z naszą konstytucją”.

Diagnoza generałów jest brutalna: „Natomiast ci, którzy rządzą naszym krajem, muszą znaleźć niezbędną odwagę, aby wykorzystać te zagrożenia. Aby to uczynić, wystarczy systematycznie i bez pobłażania stosować istniejące już prawo. Nie zapominajcie, że tak jak my zdecydowana większość naszych współobywateli ma dość waszego lawirowania i obwiniającego was milczenia”.

Głos generałów głosem ludu

Wściekłość rządzącego establishmentu i wspierającej go zlewacznej prasy wywołało końcowe ostrzeżenie, wprost zapowiadające wmięszanie się armii w politykę, jeśli władze cywilne nadal nie będą sobie radzić z tym śmiertelnym zagrożeniem: „Natomiast jeśli niczego nie zrobicie, nadmierna pobłażliwość wciąż będzie nieubłagane trawić nasze społeczeństwo, prowokując na końcu wybuch i konieczność interwencji naszych kolegów w czynnej służbie w ramach niebezpiecznej misji ochrony naszych wartości cywilizacyjnych i zapewnienia bezpieczeństwa naszym współobywatelom na terenie kraju. Widzimy to, nie ma już czasu, aby się wahać. Dalsza zwłoka spowoduje, iż jutro wojna domowa zakończy ten narastający chaos, a jej śmiertelne ofiary, za które będziecie odpowiedzialni, będą liczone w tysiącach”. Najważniejsze zaś, że ten akt oskarżenia rządzących poparło nie tylko kilkadziesiąt tysięcy oficerów – także służby czynnej! – ale i zdecydowana większość Francuzów, wedle sondażu w 73 proc. uważających

tak jak generałowie, że „kraj się rozpada”, a niemal połowa – 49 proc. – z zadowoleniem przyjąłaby interwencję armii! Nic dziwnego, że prasa zawyla, gdy apel poparła Marine Le Pen, która dzięki takim nastrojom społecznym zaczyna mieć realne szanse na zastąpienie obecnego prezydenta, kompletnie nieradzącego sobie z wymienionymi w liście zagrożeniami. Ale nawet gdyby tak się stało, trudno uwierzyć, by prawicowe rządy we Francji dały sobie z tym radę bez odwołania się do prawdziwych korzeni wielkości państwa – katolicyzmu i równego dla wszystkich, a nie wykoślawianego przez politpoprawność, prawa.

Co dziś świętują Francuzi 14 lipca? Tradycję rewolucyjnej gilotyny i rzezi katolików Wandeł czy zwycięstw Napoleona nad europejskimi tyranami w koronach, wielkiego człowieka, który nam dał wolność, Europie kodeks swego imienia, a w swej ojczyźnie powstrzymał niszczenie chrześcijaństwa i krwawe ekscesy rewolucji? Kilka dni temu minęła okrągła, 200. rocznica śmierci cesarza, jak się zdaje, obchodzona bardziej nad Wisłą niż nad Sekwaną. I nic dziwnego, bo u nas Bonaparte zagościł w hymnie narodowym, a gdy odwiedzałem jego grobowiec w paryskim Pałacu Inwalidów, przez ponad pół godziny byłem sam w wielkiej sali. Kolejki Francuzów do mogiły Napoleona nie ma... Jak generałowie wyobrażają sobie odbudowę dawnej chwały Francji, tego w ich liście nie ma, a wątpliwe, by dzisiejsi politycy francuscy mieli taką wielką wizję.

W obronie amerykańskiej republiki i jej wartości

Niegdyś Francja podarowała walczącej o wolność Ameryce Statuę Wolności, dziś złośliwi karykaturzyści wyobrażają ją z głową Lenina, bo nowa administracja USA odwołuje się bardziej do kulturowego i społecznego marksizmu niż zasad ojców założycieli.

Taką diagnozę zawiera też list otwarty ponad 100 emerytowanych amerykańskich generałów i admirałów. Podobnie jak u ich francuskich kolegów zaczyna się od niezwykle ostrego sformułowania głównych zagrożeń: „Nasz naród jest w poważnym niebezpieczeństwie. Jako konstytucyjna republika walczymy o przetrwanie jak nigdy dotychczas, począwszy od czasu założenia w 1776 r. Istnieje konflikt między zwolennikami socjalizmu i marksizmu a zwolennikami wolności konstytucyjnych. [...] Jako że Partia Demokratyczna wspiera socjalistów i marksistów, nasz historyczny sposób życia jest zagrożony”. Oskarżają wprost obecne władze o sfałszowanie wyborów prezydenckich, co przyniosło katastrofalne konsekwencje: „Pod rządami Kongresu demokratów i obecnej administracji nasz kraj ostro skreślił w lewo w kierunku socjalizmu i marksistowskiej formy tyranii, któremu należy teraz przeciwdziałać, wybierając kandydatów do Kongresu i prezydenta, którzy zawsze będą działać w obronie naszej republiki konstytucyjnej. Stawką jest przetrwanie naszego narodu i jego cenionych swobód, wolności i wartości historycznych”.

Establishment zareagował na ten dramatyczny apel tak samo historycznie jak we Francji, co streszcza się w twitterowym okrzyku Hillary Clinton: „Dziwaczne, haniebne i nieprawdziwe!”, a prezydent Biden dał odpór oszczercom, ogłaszając z dumą: „Tworzymy historię wraz z pierwszą gejojską załogą helikoptera Marynarki Wojennej Stanów Zjednoczonych”.

Czy takie wzmocnienie armii zadowoli zaniepokojonych generałów? A jeśli zniechęca się tą odpowiedzią, porzuca pisanie listów i od słów przejdą do czynów? Gejojscy marines bohaterstwo wówczas obronią Statuę Tęczowej Wolności?

OGŁOSZENIE PŁATNE

Komitet Inicjatywy Ustawodawczej „Stop LGBT” na rzecz ustawy o zmianie ustawy z dn. 24 lipca 2015 r. Prawo o zgromadzeniach oraz niektórych innych ustaw (dalej: „Komitet”) zawiadamia, że Marszałek Sejmu RP przyjął zawiadomienie o utworzeniu Komitetu. Adres Komitetu: Ogrodowa 28/30 lok. 104, 00-896 Warszawa. Projekt ustawy znajduje się do wglądu pod ww. adresem oraz na stronie internetowej www.LGBTstop.pl.

OGŁOSZENIE PŁATNE

W Sądzie Rejonowym w Sosnowcu pod Sygn. akt I Ns 610/19 z wniosku Gminy Chorzów – Zakładu Komunalnego PGM toczy się sprawa o stwierdzenie nabycia spadku po Renacie Barbarze Filipiak, córce Franciszka i Adelajdy, zmarłej dnia 2 marca 1993 roku w Sosnowcu, której ostatnim miejsce zwykłego pobytu był Sosnowiec. Sąd wzywa spadkobierców zmarłej by w terminie 3 miesięcy od ukazania się ogłoszenia zgłosili swój udział i wykazali prawa do spadku, gdyż w przeciwnym razie zostaną pominięci w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku.

Warren Buffett

(ur. 1930 r.) amerykański inwestor i przedsiębiorca, w 2008 r. uznany za najbogatszego człowieka świata

\\ Bogaci zawsze będą mówić: daj nam więcej pieniędzy, a my pójdziemy i wydamy je, a one potem spłyną w dół do reszty was, ale to nie działa i opinia publiczna zaczyna to rozumieć. \\

PUBLI...

23

Bartosz Bartczak

Prezentacja założeń Polskiego Ładu wywołała ożywioną dyskusję w Polsce. Przy tej okazji pojawiło się sporo głosów krytykujących propozycję rządu Zjednoczonej Prawicy z pozycji liberalnych gospodarczo. Przede wszystkim krytykowano zmianę sposobu opodatkowania Polaków, polegającą na przeniesieniu ciężaru podatkowego z biedniejszych na bogatszych. Zwolennikom liberalizmu ekonomicznego nie spodobały się też pomysły wsparcia rodzin w spłacaniu kredytów mieszkaniowych. Z liberalną krytyką spotkały się też pomysły podniesienia wydatków na służbę zdrowia dzięki sprawiedliwшему rozłożeniu kosztów jej finansowania. Przy okazji dyskusji między zwolennikami Polskiego Ładu a jego liberalnymi przeciwnikami mogliśmy usłyszeć wiele liberalnych mitów, powtarzanych od niemal 30 lat. Wiele się jednak od czasu Leszka Balcerowicza zmieniło i pewne założenia polityki gospodarczej, które były jakiś czas temu nie do podważenia, zaczynają odchodzić do lamusa.

Mit innowatora

Podstawowym mitem, na jaki powołują się w ostatnim czasie zwolennicy liberalizmu ekonomicznego, jest mit innowacyjności, która rzekomo ma się brać z niskich podatków dla bogaczy.

Mit ten ma dosyć prostą konstrukcję. Liberalowie twierdzą, że najważniejszym czynnikiem wpływającym na wzrost innowacyjności jest chęć bogacenia się. Według nich niskie podatki będą zachęcać ludzi do innowacyjności, aby mogli oni stawać się bogaczami. Tak zapewne by było, gdyby właśnie innowacyjność zapewniała największe dochody. Gdyby o bogactwie decydowały nowe wynalazki. Niestety, częściej duże pieniądze można zarabiać, wydobywając surowce (do czego nie trzeba wcale innowacyjności), budując wielkie sieci handlowe lub tworząc aplikacje sprzyjające ludzkiej próżności (Facebook czy Instagram nie są wyjątkowo innowacyjne).

Twierdzenie o niskich podatkach dla bogatych sprzyjających innowacyjności nie ma też pokrycia w faktach. Na czele rankingów innowacyjności można znaleźć kraje skandynawskie, które mają przecież wysokie poziomy opodatkowania, zwłaszcza dla najbogatszych. A mają-

POLSKI ŁAD \ Wśród argumentów krytyków programu Zjednoczonej Prawicy mogliśmy usłyszeć wiele liberalnych mitów, które już dawno temu zostały zweryfikowane

Polski Ład kontra liberalna mitologia

Przy okazji prezentacji Polskiego Ładu, nowego programu społeczno-gospodarczego Zjednoczonej Prawicy, pojawiły się krytyczne głosy odwołujące się do liberalnej ideologii. Problem w tym, że większość z nich posługuje się typowymi dla tej ideologii mitami.

Przesunięcie części pieniędzy od bogatszej mniejszości do biedniejszej większości daje efekt w postaci większego popytu. Więcej wakacji w Zakopanem sprzeda się, jeśli duża grupa biedniejszych będzie dysponować odpowiednimi środkami, a nie wtedy, gdy te środki zostaną w portfelach mniejszej grupy bogatszych | fot. Wikipedia/d

ce bardzo niskie podatki dla bogaczy USA zaczynają przegrywać wyścig technologiczny z Chinami.

Mit o pozytywnym wpływie niskich podatków dla najbogatszych na innowacyjność gospodarki jest w dużym stopniu fałszywy. Niezbyt mądre wydaje się myślenie, że innowacyjność łączy się bezpośrednio z poziomem rozporządzalnego dochodu. Wiara w to, że pieniądze zaoszczędzone dzięki niższemu podatkowi bogacz wyda na innowacje, jest mocno naiwna.

Innowacje, bardziej niż kwestią dochodu, są pochodną ambicji, często politycznych. Źródłem technologicznych sukcesów Japonii, Korei Południowej czy Chin bardziej niż chęć bogacenia się była chęć wyswobodzenia się z zależności od Zachodu. W krajach azjatyckich mieliśmy do czynienia z silnym naciskiem państwa na rozwijanie technologii, często kosztem szybkich zysków. I tu też uwidocznił się pewien mechanizm, zgodnie z którym większą innowacyjność gospodarki zapewnia zaangażowanie państwa. A państwo, aby zaangażować się w obszar badań i rozwoju, musi na to najpierw zebrać pieniądze z podatków. Także podatków od bogaczy, którzy rzadko są skłonni wydawać pieniądze

na ryzykowne inwestycje w innowacyjność.

Mit filantropa

Kolejnym mitem, którym posługują się liberałowie, jest mit skapywania bogactwa. Liberalowie przekonują, że bogacze, o ile nie będą zbyt mocno opodatkowani, będą mogli dzielić się swoim bogactwem z biedniejszymi. Po prostu będzie ono „skapywać” z góry na dół.

Z tym mitem jednak jest problem nawet większy niż z mitem innowatora. Nie mamy przecież pewności, że bogaci na pewno przeznaczą część swojego majątku na budowę szkół czy szpitali. A w przypadku, gdy pieniędzmi dysponuje państwo, mamy przynajmniej możliwość demokratycznego nacisku na władze, aby te szkoły i szpitale były budowane. Pamiętajmy, że systemy powszechnego szkolnictwa czy służby zdrowia w wysoko rozwiniętych krajach zostały stworzone nie przez bogatych filantropów, ale przez państwa, które na ten cel zbierały podatki m.in. od bogaczy. Jeśli więc chcemy w Polsce lepszej służby zdrowia, to też musimy zebrać trochę większe podatki od najbogatszych, a nie czekać, aż oni sami ją nam sfinansują.

Od oczekiwania na skapywanie dobrobytu od bogatszych lepsza jest mądra po-

lityka redystrybucyjna państwa. Wiele rządów, w tym rząd Zjednoczonej Prawicy, stara się za pomocą takiej polityki zmniejszyć nieco nierówności. I w takim działaniu chodzi nie tylko o element sprawiedliwości, ale o dbałość o gospodarkę narodową jako całość. Przesunięcie części pieniędzy od bogatszej mniejszości do biedniejszej większości daje efekt w postaci większego popytu. A popyt nakręca wzrost gospodarczy. Mechanizm jest dosyć prosty. Więcej lodówek i wakacji w Zakopanem sprzeda się, jeśli duża grupa biedniejszych będzie dysponować odpowiednimi środkami, a nie wtedy, gdy te środki zostaną w portfelach mniejszej grupy bogatszych. Prędzej nową lodówkę kupi ktoś, kto musi wymienić starą, niż ktoś, kto ma np. dwie nowe lodówki (w dwóch domach). Prędzej wakacje w Zakopanem wykupi ktoś, kto wcześniej na wakacje nie jeździł, niż ktoś, kto dwa razy w roku lata do Egiptu. A więcej sprzedanych lodówek i więcej sprzedanych wakacji w Zakopanem to więcej pracy dla robotników produkujących lodówki i dla personelu hotelowo-restauracyjnego w polskich górach.

Mit szlacheckiego przewodnika

Dyskusja o Polskim Ładzie i w ogóle o polityce go-

spodarczej byłaby o niebo uczciwsza, gdyby po jednej stronie stali po prostu zdeklarowani zwolennicy indywidualistycznego liberalizmu, a po drugiej – narodowego solidaryzmu. Przecież każdy ma prawo uważać, że indywidualna wolność, nawet do bycia chciwym, jest ważniejsza od interesu narodu jako ogółu. Taka osoba musi tylko przekonać większość głosujących w wyborach. W Polsce mamy jednak problem w tym, że jako argumentu za liberalizmem ekonomicznym używa się... haseł patriotycznych.

Podnoszenie podatków dla najbogatszych ma powodować wyjazd z ojczyzny najwybitniejszych umysłów. Jest to jednak kolejny mit. Zbyt łatwo wiąże on bogactwo z wybitnością umysłu. A przecież o bogactwie decyduje też wiele innych czynników, jak skłonność do ryzyka, umiejętność manipulowania innymi czy po prostu łut szczęścia. Tak naprawdę wybitnemu umysłowi trudniej jest zostać bogaczem w Polsce niż w krajach rozwiniętych takich jak USA. I wynika to z naszej pozycji w światowej gospodarce.

Najłatwiej pokazać polski problem, posługując się porównaniami z I Rzeczpospolitą. Przed rozbiorami polska elita gospodarcza, czyli szlachta, była bardzo skąpo opodatkowana. Czy w związku z tym nasz kraj rozwijał się szybko? Dobrze wiemy, że było wręcz odwrotnie. A przecież zgodnie z teoriami liberalnymi słabo opodatkowani szlachecy bogacze powinni wyprowadzić Rzeczpospolitą na wyżyny rozwoju. Bogactwo szlachty nie pochodziło jednak z innowacyjności, ale z wyjątkowo małego rozwojowego zajęcia, jakim była produkcja zboża na eksport. Niskie podatki dla bogaczy więc nie tylko nie sprzyjały rozwojowi, ale wręcz sprowadziły na Rzeczpospolitą zgubę, gdyż nie było odpowiednich środków na budowę armii. Problem, z jakim borykała się przedrozbiorowa Polska, często powtarza się w krajach peryferyjnych, takich, jakim pozostaje wciąż Polska współczesna. W takich krajach nawet najwięksi bogacze nie są w stanie dać odpowiedniego impulsu rozwojowego. Potrzebne jest więc zaangażowanie państwa. Państwo do swojego zaangażowania potrzebuje podatków, najlepiej od tych, co przymus podatkowy odczuwają najmniej boleśnie, czyli od najbogatszych.

2 OPINIE

4-7 POLSKA

8-9 ŚWIAT

10-18

GOSPODARKA

19 OBRONA NARODOWA

20 KULTURA

22-23

PUBLICYSTYKA

24 SPOŁECZEŃSTWO

26 PODRÓŻE

27 SPORT

28 LIZEM

fot. arch./d

DENARY MIESZKA I \ To zdaniem badaczy najstarsza polska moneta, wybita prawdopodobnie między 970 a 992 r. Na rewersie znajduje się równoramienny krzyż, na awersie obraz kaplicy. Jej wyobrażenie możemy oglądać na co dzień na dzisiejszych banknotach dziesięciozłotowych.

DZIEJE CYWILIZACJI \ Środki płatnicze – od wymiany towar za towar do obrotu bezgotówkowego

Pieniądze szczęścia nie dają, ale...

Czy umiemy wyobrazić sobie świat bez pieniędzy pod jakąkolwiek postacią? Jak dokonywalibyśmy zakupów, płacili za różne świadczenia, usługi? Niby mówimy, że nie są celem same w sobie, że są rzeczy, których się nie kupi, ale to właśnie pieniądze umożliwiają nam zaspokojenie naszych potrzeb i realizację marzeń, przynajmniej znacznej ich części. Zdaję sobie sprawę, że zdecydowanie więcej o pieniądzu mają do powiedzenia ekonomiści, ale ja też spróbuję. Spójrzę na nie z punktu widzenia historyka.

Marzena Szpakowska

Na jednej z wysp Pacyfiku, we wsi zamieszkaną przez tubylców, przychacie wodza, w której zbiera się plemienna starszyzna, podróżnicy odkryli wygładzone kamienne kręgi różnej wielkości, każdy z otworem w środku. Zainteresowani zwrócili się do wodza z prośbą o wyjaśnienie, czym są. Nie było w tym żadnej magii. Okazało się, że to pieniądze... czy raczej – jakbyśmy to powiedzieli my, Europejczycy – depozyty bankowe. Wódz doskonale wiedział, który ile znaczy i do kogo należy. A ich wartość oparta była (i zapewne jest do dziś) na wielkości stada świń każdego z posiadaczy tego oryginalnego konta.

Zaczęło się od barteru

Ale od początku. Tak jak we współczesnych kulturach prymitywnych, tak samo w czasach starożytnych nie znano pojęcia pieniędzy. Rolnicy i myśliwi wymieniali się swoimi zdobyczami i wyrobami, towar za towar. Była to forma, którą dziś określa się jako barter. Ludzie jednak bardzo szybko się zorientowali, że taka wymiana po pierwsze nie zawsze jest równorzędna, bo wartość towarów nie jest jednakowa, a po drugie nie jest praktyczna. Bo co zrobić, jeśli akurat nie mamy nic do zaoferowania, a czego potrzebujemy? Poza tym forma wymiany nie zawsze była wygodna. Zaczęto więc posługiwać się jako środkiem płatniczym towarami rzadkimi i łatwo podzielonymi – były to w zależności od społeczności i miejsca jej zamieszkiwania np. rzadkie muszle, bryłki soli, kamienie czy skamieliny (np. bursztyn), drewniane figurki. Podczas tego rodzaju wymiany zachodziły dwie podstawowe czynności gospodarcze – kupno i sprzedaż, a produkty konsumpcyjne stały się pierwotną formą pieniądza. Ludzie zaakceptowali taki sposób zaopatrywania się w potrzebne artykuły, a to właśnie akceptacja społeczna i powszechne przy-

fot. Pixabay/d

jęcie takich zachowań jest podstawą do uznania towarów konsumpcyjnych za coś w rodzaju pieniądza. Ustanowienie sposobów płacenia za produkty konsumpcyjne stało się początkiem handlu i pierwszym krokiem na drodze do wynalezienia pieniędzy we współczesnym rozumieniu.

Wartość zaklęta w kruszcu

Rozwój cywilizacji i kontaktów między ludźmi, powstanie pierwszych państw i rosnąca między nimi wymiana handlowa spowodowały, że konieczne stało się udoskonalenie form płatności za produkty. I tak zaczęto używać bryłek metali, najpierw nieszlachetnych – brązu, miedzi, żelaza, a potem szlachetnych – złota, srebra i ich stopu nazywanego elektum. Używano także platyny, ale bardzo rzadko, ponieważ była właściwie nieznaną i trudną do zdobycia.

Wprowadzenie szlachetnych kruszców do obrotu towarowego jako formy zapłaty dało początek monetom – ale nie od razu. Kawałki metalu o określonym kształcie i wadze były znacznie trwalsze od swoich poprzedników, mniejsze, lżejsze. Łatwo było je transportować i przechowywać. Szybko jednak okazało się, że grudki czy sztabki metali, nawet szlachetnych, nie są specjalnie wygodne, bo trudno je rozmiąć, czyli podzielić.

Zwykle operacja taka zajmowała dużo czasu i wymagała specjalnych umiejętności, a – jak wiadomo – czas to pieniądz! Aby uprościć sposób płacenia za towar, zaczęto wytapiać z metalu pełne lub spłaszczone kuleczki o określonym ciężarze, od którego właśnie zależała ich wartość. Z biegiem czasu, aby zapobiegać nadużyciom, zaczęto umieszczać na nich różne wizerunki, początkowo bardzo prymitywne, np. przedstawienia władców danego terytorium. Miało to zapobiegać fałszerstwom i określało siłę nabywczą tych – jak można je określić – pramonet. Po nabiciu odpowiednich podobizn posługujący się owymi kawałkami metalu był pewien wartości i prawdziwości danego pieniądza.

Początkowo wyrabiano je z różnych metali, aż ustalili się zwyczaj wybijania ich ze srebra lub złota.

W kręgu kultury greckiej

Przyjęło się uważać, że monety, i pieniądze w ogóle, oraz wiele wynalazków z zakresu handlu zawdzięczamy Fenicjanom, a znana nam forma płacenia za towary i usługi rozpowszechniła się dzięki Kartagińczykom. Fenickie miasta Ugarit, Byblos, Sydon i Tyr były w świecie starożytnym symbolami bogactwa pochodzącego z handlu. Okazało się jednak, że to nie oni pierwsi wybijali mo-

nety, więc nie oni je wynaleźli!

Najstarsze monety są datowane na VII w. p.n.e., zostały wykonane z elektum (pierwiastka naturalnego zawierającego złoto i srebro z niewielką domieszką miedzi oraz żelaza lub stopu złota ze srebrem), a oznaczone są stemplem złotnika z Efezu. Tak więc za wynalazców monet uznać należy raczej ludzi z kręgu cywilizacji greckiej, zamieszkujące starożytną Lidię (wybrzeża Azji Mniejszej, dzisiejszej Turcji), Argolidę (Peloponez) oraz wyspy Eginy, gdzie do dziś znajdują się bogate złoża srebra i tzw. skarby srebrnych monet.

W każdym z tych regionów pojawiały się najpierw monety prywatne, szybko zostały jednak wyparte przez monety bite przez władców, czyli państwowe. Lidyjskie monety z VII i VI w. p.n.e. są wykonane z elektum, po jednej stronie widnieją na nich wizerunki byka i lwa, po drugiej zaś mają kwadratowe wgłębienie powstałe na skutek niedoskonałej jeszcze techniki ich wybijania. W Argolidzie natomiast używano monet ze srebra. Były oznaczone symbolem państwowym, którym był żółw morski (zwierzę poświęcone bogini Afrodydzie), a kształtem przypominały spłaszczoną baryłkę.

Jako ciekawostkę dodam, że mityczny obol zmarłych,

nazywany też obolem Charona, to drobna grecka moneta wkładana do ust zmarłych, aby mieli czym zapłacić przewodnikowi w świecie umarłych.

Dobrodziejstwo papieru

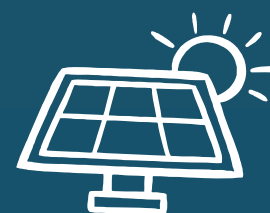
Pieniądze kruszcowe były przez wieki jedynym środkiem płatniczym. Okazało się jednak, że nie są najlepsze. Ich wytwarzanie było kosztowne, a i ilość złota i srebra używana do ich produkcji nie była wystarczająca, aby sprostać zapotrzebowaniu. Powszechna była też praktyka psucia pieniądza, czyli obniżania jego wartości poprzez coraz większą zawartość w monetach np. miedzi. Trzeba było pomysłu o czymś, co mogłoby zastąpić pieniądze kruszcowe. I tak pewnego dnia pojawiły się kwity depozytowe. Wystawiali je początkowo złotnicy, którzy z czasem stawali się bankierami. Potwierdzały one ilość posiadanego kruszcu, czyli siłę nabywczą posiadacza takiego kwitu. Można je było oprocentować lub wypłacić ich równowartość. Była to pierwotna forma pieniędzy papierowych.

W miarę upływu czasu kruszec, na którym opierała się wartość kwitów depozytowych, trafił do skarbców, a papierowe poświadczenie jego wartości stało się powszechnie używanym sposobem płacenia za towar. Niestety emisja owych biletów przez prywatne banki wymknęła się spod kontroli i często nie miały one pokrycia w złocie czy srebrze. Stanowiły dowód zadłużenia bankierów u złotników i, co gorsza, dług ten ciągle rósł. I tak wyłoniła się potrzeba powołania jednostki kontrolującej wydawanie kwitów depozytowych, czyli banku emisyjnego, który szybko stał się instytucją państwową, związaną z władzą.

Powstanie banków było wstępem do rozwoju obrotu bezgotówkowego, czyli powstania kont i wprowadzenia czeków, a kolejnym jego etapem jest bankowość elektroniczna, która staje się powszechnym sposobem płacenia za dobra konsumpcyjne.

bezpłatna wycena

nawet do 25 lat gwarancji
producenta instalacji
fotowoltaicznej na panele

obniżenie rachunków
za energię elektryczną

SKUTECZNA TAKTYKA NA OSZCZĘDZANIE?

FOTOWOLTAIKA OD ENERGA OBRÓT

➤ Zadzwoń na 555 555 505
lub wejdź na energa.pl

 Energa | **GRUPA ORLEN**
Obrót

WSPOMNIENIE CZAR \ Mężenński folwark uwiecznił w swoim dziele „Dolinami rzek” Zygmunt Gloger, który zatrzymał się tu w 1875 r. Pisał on m.in. tak: „Na wskroś przemokli, z przyjemnością powitaliśmy wielki ogień na kominie w mężenńskiej gospodzie. (...) Znaleźliśmy jeszcze w puzderkach naszych kilka tabliczek czekolady, ugotowaliśmy sobie przeto zupełną czekoladową, którą naszą gospośnią przez zbyt dobrą gościnność niespodzianie posoliła”.

RAJ NAD BUGIEM \ Pałac w Mężeninie

Podlaski raj

Mężenin został założony tuż nad lewym brzegiem Bugu. Lokalizacja nieprzypadkowa. W XVII wieku powstała tu sławna przystań zaopatrująca Pomorze w podlaskie zboża | fot. Stefan Czerniecki (4)

To dopiero musiała być miejscówka. W pałacowym parku postawiono nawet kilkanaście trzciniasto-glinianych chat dla pensjonariuszy. A byli wśród nich generałowie Władysław Sikorski oraz Michał Tokarzewski-Karaszewicz, a także sam Janusz Korczak.

Stefan Czerniecki
czerniecki.net

Niektórzy poeci twierdzą, że w tej krainie rozmawia się z ciszą. Że tutaj serce tęskni prawdziwie. Że dopiero w tym miejscu można być naprawdę szczęśliwym. Malarze rozprawiają o tutejszym pastelowym słońcu. A muzycy przybywają w tutejsze lasy, by wreszcie dać odpocząć zmęczonym miastem zmysłom. I posłuchać charakterystycznego pohukiwania dudka. Tak, to prawda: o Podlasiu można pisać i pisać. Zwykle długo i pięknie. Choć z drugiej strony panuje w tych stronach przekonanie, że która jak która, ale akurat ta kraina słów wcale nie potrzebuje. A już na pewno nie ich nadmiaru.

– Dzień dobry! – śpiewnie melodyjnym głosem pozdrowia mnie wąsaty pan, któremu właśnie ustępuję miejsca na zbyt wąskiej polnej drodze. Głos mężczyzny walczy z ogłuszającym silnikiem traktora. Po chwili wielkie koła maszyny zraszają mi obficie szyby podeszczowym błotem.

– Dzień dobry! – odkrzykuje, łapiąc się jednocześnie, że to przecież ja powinienem przywitać się pierwszy.

W końcu to ja tu jestem gościem. Ja pochodzę z daleka. Ten człowiek zaś jest u siebie. Zaraz jednak dochodzi do mnie, że chyba tym się właśnie różnimy. Podczas gdy mi coraz trudniej na osiedlowej klatce usłyszeć od znanego tylko z twarzy sąsiada zwyczajowe „dzień dobry”, tutaj zupełnie obcy mężczyzna macha mi z daleka na powitanie. I coś mi się wydaje, że zupełnie mu to nie przeszkadza, że przyjezdny miastowy nie przywitał się pierwszy.

Mężenin. Zamieszкана przez trzystu ludzi wioska południowego Podlasia. Obmywana każdego dnia przez Bug. Od którego akurat na tym odcinku dzieli miejscowość wysoka i stroma skarpa. To właśnie pod tą skarpią wybudowano z końcem XVII wieku słynną przystań. Słynną, gdyż przez całe lata decydowała ona o być albo nie być wielu nadbużańskich ziem. Tutaj spławiano zboże, które następnie sprzedawano w dalekim Gdańsku. Czasem zaś, gdy wschodnią Polskę dotykał jakiś nieurodzaj, właśnie do tej przystani cumowały barki z żywnością z bogatszego zachodu czy północy.

Wiosieczkę odwiedzić z całą pewnością warto. I nie chodzi tu tylko o fantastyczny smak oranżady z lokalnego sklepiku znajdującego się za miejscową kapliczką. Ani

też o zapach szumiących nad naszymi głowami sosen. Ani nawet o to głębokie zakole Bugu, które znajduje się tuż pod nami. Jest bowiem jeszcze jeden argument uzasadniający wizytę w Mężeninie.

Po tym, jak główna droga asfaltowa skręca w lewo, my jedziemy dalej prosto. Leśną drogą między drzewa. Stąd to jeszcze tylko czterysta metrów. Ruiny bramy z czerwonych cegieł zobaczymy już wcześniej. Właśnie w tym miejscu zaczynał się przed laty teren jednej z najpiękniejszych pałacowych posesji całego Podlasia.

Jako pierwszy zakątek ten odkrył jeszcze w 1902 r. Mateusz Tatarzyński. Jako wytrawny poszukiwacz złota na dalekim Uralu część bogactwa przeznaczył na wykup mężenńskiego folwarku. Niestety zdobyte w Azji pieniądze szybko się rozeszły i w 1911 r. Bank Ziemiański w Lublinie przejął majątek za niespłacone długie Tatarzyńskiego. Podczas pierwszej wojny światowej folwarkiem zarządzali Niemcy okupanci, a po zakończeniu wojny znowu przejął go lubelski Bank Ziemiański. Potem przez krótką chwilę pałacem dysponowali masoni. Utworzyli tutaj Ośrodek Kultury Rolnej, gdzie organizowano wszelakie odczyty i prelekcje na temat ogrodnictwa i rolnictwa.

Dzisiejszy pałac to de facto niedostępna dla zwiedzających ruina

Nadbużańskie ziemie. Inne tempo życia, inny rytm

W tutejszym pałacowym parku postawiono też kilkanaście trzciniasto-glinianych chat dla odwiedzających Mężenin pensjonariuszy. A byli wśród nich generałowie Władysław Sikorski oraz Michał Tokarzewski-Karaszewicz, a także sam Janusz Korczak. Wszystko skończył tragiczny w skutkach pożar. Reszty zniszczenia dokonała II wojna światowa. Dziś pałac w Mężeninie to

przede wszystkim malownicza, schowana w zarośniętym ogrodzie ruina.

Z pałacu ostały się praktycznie same mury. Ze wszystkiego względnie najlepiej zachował się pałacowy ogród. Z zabytkowymi drzewami i tarasami, które rytmicznie schodzą w kierunku pobliskiego Bugu. To musiał być kiedyś prawdziwy raj podlaskiej ziemi.

CYTAT DNIA

ADAM NIEDZIELSKI (MINISTER ZDROWIA) \ „Ja jestem kibicem Legii, i to takim starym kibicem. W dzieciństwie chodziłem z ciotecznym bratem na Żyletę i dorastałem w otoczeniu ludzi, którzy kibicowali Legii. Jeśli mam oglądać mecze, to w pierwszej kolejności Legia”.

gpcodziennie.pl
www.niezalezna.pl

PIĄTEK-NIEDZIELA 21-23 MAJA 2021

SPORT

27

EURO 2020 \ Kolejna kontuzja piłkarza reprezentacji Polski

Fabiański opuści finisz Premier League

Nie wiadomo, czy reprezentacja Polski nie straci kolejnego ważnego piłkarza. Łukasz Fabiański doznał kontuzji przed meczem angielskiej Premier League i może nie wystąpić na Euro 2020. Zaniepokojony stanem zawodnika jest trener West Ham United – David Moyes. Media donoszą, że Polak nie zagra w weekend przeciwko Southampton.

Artur Szczepaniak

Lista kontuzjowanych piłkarzy reprezentacji Polski robi się coraz dłuższa. Z powodu urazów na Euro 2020 do Sankt Petersburga i Seville nie pojadą na pewno: Krzysztof Piątek, Krystian Bielik, Jacek Góralski i Arkadiusz Reca. Teraz do tego grona dołączyć może drugi bramkarz Białe-Czerwonych za kadencji Paulo Sousy – Łukasz Fabiański.

Polski bramkarz doznał kontuzji podczas rozgrzewki przed meczem West Ham United – West Bromwich Albion. Fabiański złapał się za kolano, po czym zszedł z murawy i nie zagrał w meczu przedostatniej kolejki Premier League, który jego koledzy wygrali 3:1.

– Łukasz prawie skończył rozgrzewkę i rzucił się w prawą stronę, aby złapać ostatnią piłkę, po czym poczuł ból w kolanie. Wstał, kopnął piłkę i dotykał kolana, więc to na pewno kontuzja tej części ciała. Nie wiem, co zrobił, czy może nie jest aż tak źle, nie mamy pojęcia – powiedział po meczu David Moyes, trener Młotów. Trener nie ukrywał, że uraz Fabiańskiego jest dla niego sporym problemem. West Ham walczy o miejsce dające prawo gry w Lidze Europy. Obecnie jest na szóstym miejscu i musi je obronić, żeby pokazać się w pucharach.

– To dla nas cios, ponieważ Łukasz prezentował

Łukasz Fabiański doznał kontuzji podczas rozgrzewki przed meczem Premier League | fot. Tomasz Hamrat/Gazeta Polska

dobrą formę i martwiłem się, kiedy straciliśmy go podczas rozgrzewki – podsumował szkoleniowiec West Ham United, u którego Polak rozegrał 34 mecze w lidze i 9 razy zachował czyste konto.

Wczorajsze angielskie gazety nie mają wątpliwości – uraz bramkarza jest na tyle groźny, że wykluczy go z meczu ostatniej kolejki Premier League przeciwko Southampton. Zawodnik West Hamu u Sousy jest drugim bramkarzem. Portugalczyk do pierwszej jedenastki wystawiał Wojciecha Szczęsnego. Oprócz nich powołania na zgrupowanie przed

Euro 2020 wysłano także do Łukasza Skorupskiego oraz Radosława Majeckiego, który miał być czwartym bramkarzem na zgrupowaniu w Opalenicy. Zawodnik AS Monaco mógłby zastąpić „Fabiana”, gdyby jego uraz okazał się poważny.

Fabiański to doświadczony kadrowicz, który był już dwa razy na mistrzostwach świata (2006 i 2018) i dwa razy na mistrzostwach Europy (2008 i 2016). Na dużej imprezie nigdy nie był natomiast Piątek. Napastnik Herthy Berlin przyznał, że był załamany kontuzją, która wyeliminowała go z Euro 2020.

– Pierwszy dzień po badaniach i diagnozie był najgorszym w moim życiu – powiedział Piątek w wywiadzie dla „Przeglądu Sportowego”. – Informacja lekarzy zmiażdżyła mnie. Mogłbym powiedzieć, że leżka w oku się zakreśliła, ale tych lez było morze... Ciężko... Serce bolało bardziej niż noga... Pierwszy dzień po badaniach i diagnozie bez słowa przesady był najgorszym w moim życiu. Dopadła mnie straszna załamka – przyznał reprezentant Polski.

Według piłkarza uraz to typowo zmęczenia kontuzja. W czasie pandemicznej przerwy w roz-

grywkach Bundesligi Piątek trenował na bieżni. Zaczął przez to odczuwać ból w stawie skokowym. Po zakończeniu kwarantanny klub z Berlina grał praktycznie co trzy dni, więc kontuzja była tylko kwestią czasu. W meczu z Schalke Polak wyskoczył do piłki i wylądował na przeciążonej stopie. Kostka nie wytrzymała i doszło do złamania. – Dotarło do mnie, że przepadły mistrzostwa Europy, o których od dwóch lat marzyłem. Liczyłem, że znajdę się w ostatecznej kadrze i wisienką na torcie będzie udział w dużym turnieju – dodał Piątek.

Trójka Polaków w pierwszych zawodach Diamentowej Ligi

LEKKOATLETYKA \ W niedzielę rusza cykl Diamentowej Ligi, czyli 14 elitarnych mityngów lekkoatletycznych. Na pierwszy, w brytyjskim Gateshead, zaproszenie dostało troje Polaków – Kamila Lićwinko w skoku wzwyż, tyczkarz Piotr Lisek i oszczepnik Marcin Krukowski.

W tym roku maj to wyjątkowo ważny miesiąc dla tych lekkoatletów, którzy jeszcze nie mają olimpijskiego minimum. Wielu zawodników nie decyduje się jednak jeszcze na start, dlatego też nie wszyscy Polacy chcieli lecieć do Gateshead, mimo że mieli takie zaproszenie.

Na starcie stanie m.in. brązowa medalistka mistrzostw świata 2017 Kamila Lićwinko,

która sezon zaczęła w zeszłym weekend w Warszawie, a wynik 1,94 m jest obiecujący. Jej rywalkami będą znane Ukrainki, medalistki ostatnich MŚ, Julia Lewczenko i Jarosława Mahuczich, a także startująca pod neutralną flagą Rosjanka, trzykrotna mistrzyni świata Maria Lasickiene.

W niedzielę dojdzie też do pierwszego w tym sezonie

pojedynku trzech najlepszych tyczkarzy ostatniego sezonu – rekordzisty globu Szweda Armanda Duplantisa, Amerykanina Sama Kendricksa i Piotra Liska. Wielu ekspertów mówi, że to właśnie ta trójka podzieli między sobą olimpijskie medale w Tokio.

W Gateshead ma wystąpić też najlepszy od lat polski oszczepnik Marcin Krukow-

ski. Rekordzista kraju będzie miał za rywali m.in. dwukrotnego medalistę olimpijskiego Keshorna Walcotta z Trynidadu i Tobago oraz mistrza świata Andersona Petersa z Grenady.

W Anglii na starcie ma stanąć 10 mistrzów olimpijskich lub świata. W sumie zaplanowanych jest 14 mityngów Diamentowej Ligi. Cykl zakończyć się ma dwudnio-

wą rywalizacją w Zurychu (8–9 września). Przed igrzyskami w Tokio lekkoatleci rywalizować będą siedem razy. Po Gateshead pojadą do Ad-Dauhy. Zwycięzca finałowych zawodów dostanie czek w wysokości 30 tys. dol. oraz tzw. dziką kartę na przyszłoroczne mistrzostwa świata w Eugene.

.....
(asz)

ZAMÓW PRENUMERATĘ: www.prenumerata.swsmedia.pl

2 OPINIE

4-7 POLSKA

8-9 ŚWIAT

10-18

GOSPODARKA

19 OBRONA NARODOWA

20 KULTURA

22-23

PUBLICYSTYKA

24

SPOŁECZEŃSTWO

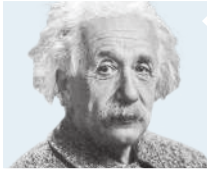
26 PODRÓŻE

27

SPORT

28

LIZEM

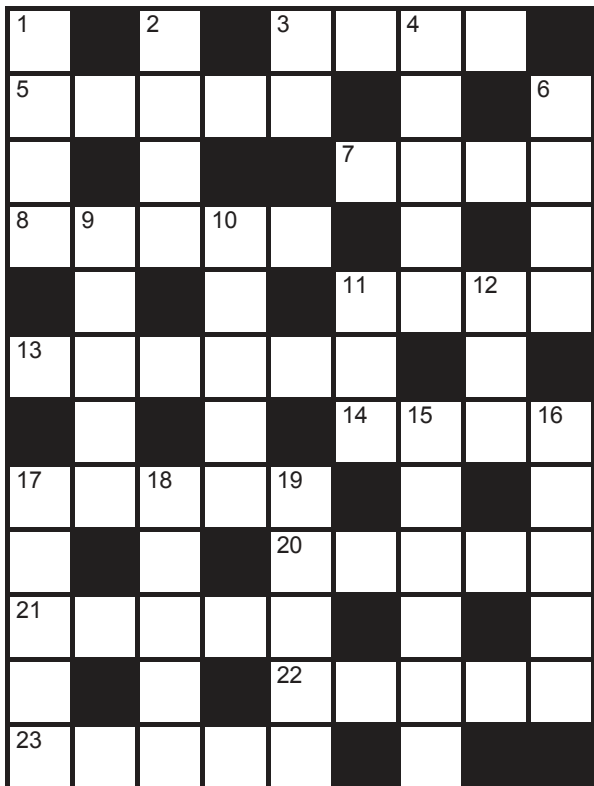

fot. Wikipedia/d

FIZYK I KOMIK

Z CZEGO PAN SIĘ ŚMIEJE? \ Albert Einstein grywał na skrzypcach. Pewnego dnia popisywał się przed znajomymi swoimi umiejętnościami i zauważył, iż jeden z nich, świetny komik – Olson, śmieje się na cały głos. Einstein przestał grać i zwrócił się do Olsona: – Dlaczego pan się śmieje z mojej gry?! Czy widział pan kiedyś, żebym ja się śmiał, gdy pan gra?!

KRZYŻÓWKA

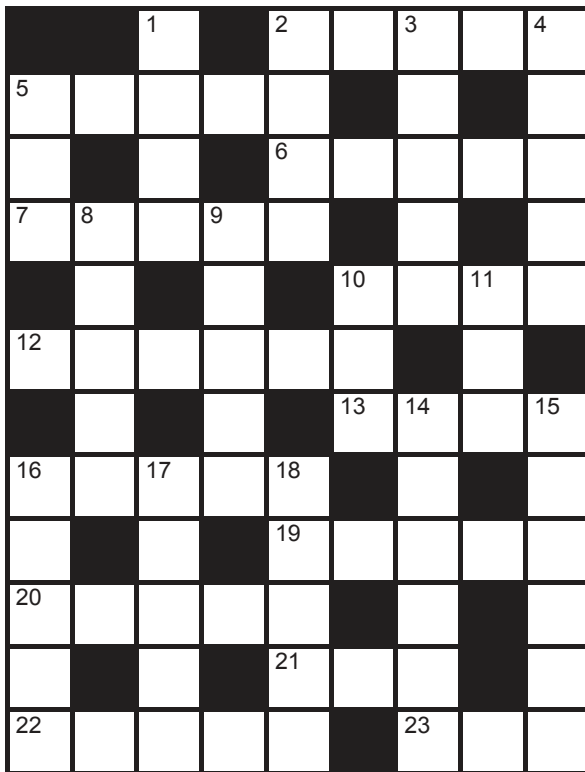

Poziomo

- na dnie szklanki
- zgrzyz dla tłumacza
- ze studnią artezyjską
- ojczyzna Pinocheta
- historia rodu
- nieożywiona część ekosystemu
- sala wykładowa
- gra mieszana na korcie
- szal z futra
- cerkiewny obraz
- taniec lub wiecezko
- węgierski jeździec

Pionowo

- zgrupowanie, masówka
- nawinięte na szpulkę
- jednostka oporu
- kwitnie tylko raz
- stadium, etap
- sąsiaduje z Dominikaną
- kwiat na Nilu
- belgijskie uzdrowisko
- praprzodek Francuza
- iluzja, mrzonka
- filmowy zalotnik
- ubrany w habit
- osłona lampy
- siedziba Melpomeny

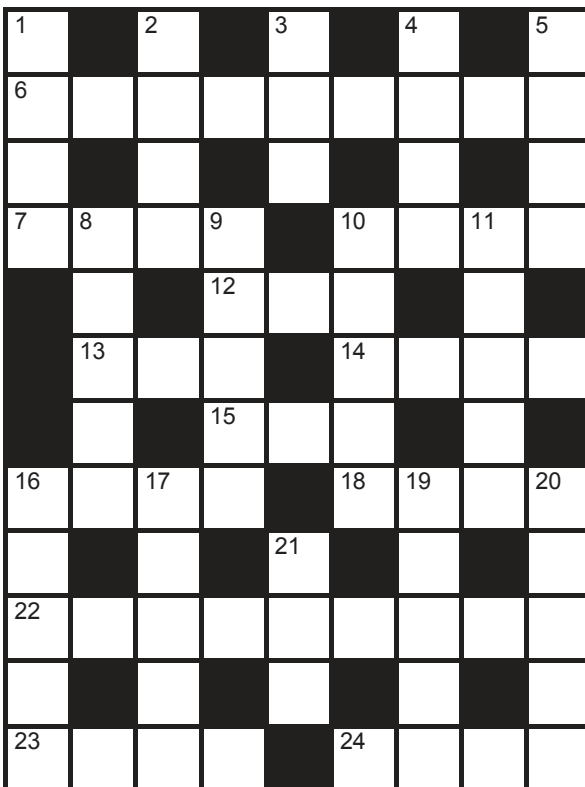
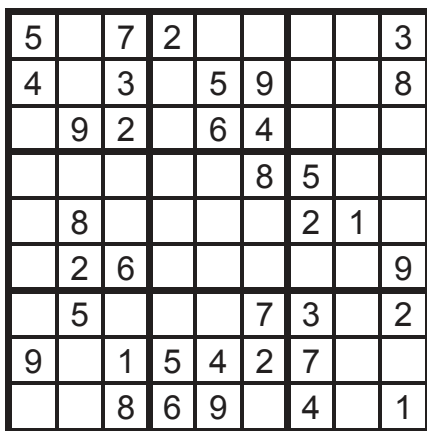
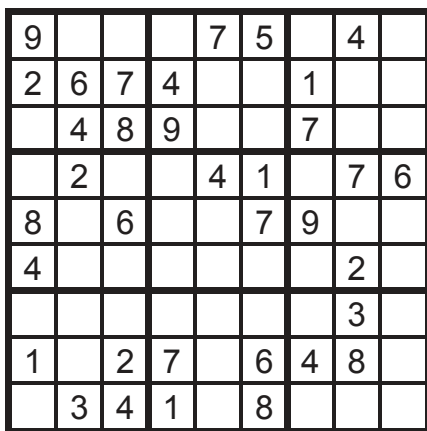

Poziomo

- nie wojskowy
- zapał, uniesienie
- góry w Maroku
- uparte zwierzę
- oprawa obrazu
- udomowiona lama
- atrybut śmierci
- miasto nad Narwią
- produkt, artykuł
- rozek na łódce
- postać z „Elementarza”
- przejście na wyższe stanowisko
- część dzieła

Pionowo

- uniesione w zdziwieniu
- najszybszy bieg konia
- sąsiadka Anglii
- spis, wykaz
- święty z Apulii
- skok akrobaty
- słoneczny kolor
- można go spieć
- maż z jabłek
- kielich tulipana
- dziedziniec rzymskiego domu
- niejedna w parku
- futerko na dłonie
- zbiór map

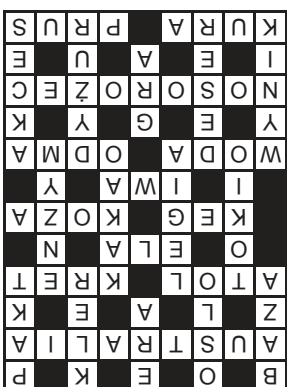
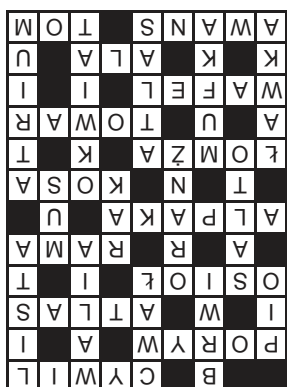
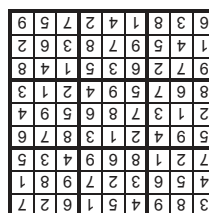
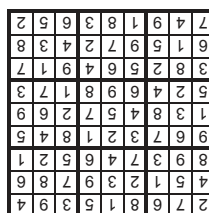
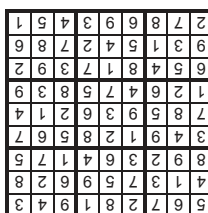
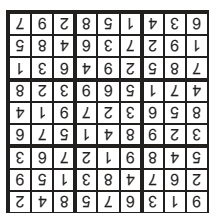
Poziomo

- kraj i kontynent
- koronowa wyspa
- podziemny ssak
- straciła przyjaciela
- beczka z piwem
- zwierzę z bródką
- gatunek wierzby
- utleniona w apteczce
- zabieg płucny
- ssak z rogiem
- hodowana na jajka lub rosół
- autor „Faraona”

Pionowo

- punkt wypadowy
- stolica Norwegii
- dzieli się na okresy
- ogół duchowieństwa
- umowa Twardowskiego
- stolica Japonii
- rywal Polonii
- mleczny napój
- amylaza w ślinie
- rezultat np. meczu
- po drugim daniu
- ostry w szpitalu
- przystąpienie do spółki
- karty lub bierki

ROZWIĄZANIA

e-mail:
redakcja@gpcodziennie.pl
Adres: ul. Filtrowa 63/43,
02-056 Warszawa
tel.: +48 (22) 290 29 58

Wydawca numeru: Igor Szczęsnowicz
Sekretarz redakcji: Katarzyna Rzczukowska-Szczęsnowicz
Z-cy: Joanna Szczurowska, Małgorzata Ablewska
Polska: Igor Szczęsnowicz (kier.)
Świat: Konrad Wysocki (kier.)
Obrona narodowa: Igor Szczęsnowicz
Publicystyka: Piotr Lisiewicz (kier.)
Gospodarka: Marek Michałowski (p.o. kier.)
Kultura: Sylwia Krasnodębska (kier.), Anna Krajowska (z-ca)
Sport: Artur Szczepanik (kier.)
Wywiady: Olga Alehno
Mazowsze: Natalia Karcz-Kaczowska (p.o. kier.)
Dolny Śląsk: Janusz Wolniak (kier.)
Nadzór graficzny: Mariusz Trolński (kier.), Krzysztof Lach-Kubica (z-ca)
DTP: Paweł Chrzanowski, Aleksander Raczwarow, Grzegorz Lipka, Paweł Pawluszek, Maciej Kielucki
Wydawca: Forum SA; Zarząd: Beata Drózd

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń. Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Przekazanie „Gazecie Polskiej Codziennie” materiałów do druku oznacza jednoczesną zgodę na ich emisję w internecie.

Redaktor naczelny: Tomasz Sakiewicz
Zastępcy red. nacz.: Katarzyna Gójska,
Olga Doleńska-Harczuk

Rada nadzorcza: Ryszard Czarnecki (przewodniczący)
Baza foto: fotoreporterzy@gazetapolska.pl
Reklama, promocja, ogłoszenia:
reklama@gpcodziennie.pl, tel. (22) 659 01 74,
kom. 505 942 582
Kontakt z czytelnikami, interwencje w godz. 9-13:
Anna Kazimierczuk, tel. 603 117 483,
Ewa Wójcik, tel. 505 942 224
e-mail: redakcja@gpcodziennie.pl
Druk: Seregni Printing Group: Warszawa, Sosnowiec
Prenumerata: www.prenumerata.swsmedia.pl
Kontakt: prenumerata@swsmedia.pl
Tel. 605 900 002, 501 678 819
Konto do wpłat: Niezależne Wydawnictwo Sp. z o.o.
Bank PEKAO SA Nr 82 1240 5963 1111 0010 3867 3
017
(przelew z zagranicy SWIFT: PKOP PL PW)
IBAN-PL

PIŁKA NOŻNA SIEDMIORO OSKARŻONYCH O ŚMIERĆ MARADONY

Siedem osób z zespołu medycznego oskarżono o nieumyślne spowodowanie śmierci słynnego piłkarza Diego Maradony. Grozi im za to od ośmiu do 25 lat więzienia.

KRYMINAŁEK

POBICIE

Skatował w Radomiu, wpadł we Francji

Bandzior, który brutalnie pobił ekspedientkę, został zatrzymany we Francji. Po przewiezieniu do Polski usłyszał zarzuty.

Ta historia szokowała. W niedzielę wieczorem 13 września 2020 r. w sklepie przy ul. Miłej w centrum Radomia 37-letni mężczyzna chciał kupić papierosy. Nie został obsłużony, bo było już zamknięte. Wtedy się wściekł. Rzucił butelką piwa w szybę, a leżącą obok paletą chciał rozbić drzwi. Najgorsze rozegrało się, gdy ekspedientka wyszła na dwór i próbowała uspokoić napastnika.

Dzięki nagraniu z kamery monitoringu wiadomo, co się wydarzyło na zewnątrz. Mężczyzna zaczął bić kobietę, okładał pięściami po twarzy, a gdy upadła – kopał ją. Na ratunek sprzedawczyni ruszyli jej 19-letni syn i jego kolega. Wtedy wkroczyli stojący w pobliżu kumple agresywnego mężczyzny. Wszystko trwało zaledwie kilka minut, ale wyglądało tak potwornie, że o pobiciu ekspedientki stało się głośno w całej Polsce. Media pokazywały też budzący grozę filmik.

Dwóch napastników zatrzymano już następnego dnia. Ten trzeci, najbardziej agresywny, który skatował kobietę, zdążył jednak uciec. Zanim policjanci go namierzili, dotarł na lotnisko i poleciał do Wielkiej Brytanii. Dlatego prokuratura „zaocznie” przedstawiła zarzuty, a sąd wydał europejski nakaz aresztowania. Później, gdy dotarły informacje, że bandyta może chcieć się ukrywać poza strefą Schengen, wydano czerwoną notę. Poszukiwania trwały bardzo długo, ale wczoraj Komenda Główna Policji ujawniła, że mężczyzna kilka tygodni temu wpadł podczas próby przekroczenia granicy francusko-hispańskiej. W Marsylii został przekazany polskiemu służbom i przewieziony do Radomia. Obecnie przebywa w areszcie. Jak ujawnił insp. Mariusz Ciaraka, rzecznik Komendy Głównej Policji, oprawca ekspedientki usłyszał m.in. zarzut usiłowania zabójstwa.

EW
(gb)

Szymon Hołownia postanowił spieniężyć swój wizerunek – za torbę z jego podobizną trzeba zapłacić 85 zł | fot. Zbyszek Kaczmarek/Gazeta Polska

W ŚWIECIE POLITYKI

Uśmiech Szymona nie taki bezcenny

Polska polityka widziała już wiele. Jedne z najciekawszych momentów dzieją się w trakcie kampanii wyborczych. Niezapomniane teksty kandydatów, piosenki wyborcze, które do dziś wywołują uśmiech na twarzach... Skoro o uśmiechu mowa, okazuje się, że można kupić sobie uśmiech jednego z kandydatów ostatniej kampanii prezydenckiej – Szymona Hołowni.

Kampanie wyborcze to kopalnia zabawnych tekstów, wpadek, a także licznych piosenek wyborczych. Wielu z nas pamięta z pewnością słynną piosenkę z wyborów prezydenckich w 1995 r. „Olek, Olek...” i tańczącego Aleksandra Kwaśniewskiego. Z tego roku pochodzi również wypowiedź Lecha Wałęsy, w której zwracał się do wspomnianego Aleksandra Kwaśniewskiego słowami: „Panu to ja mogę nogę podać”. O urodzie innego kandydata na prezydenta RP mogliśmy dowiedzieć się w 2000 r. za sprawą piosenki „Piękny Maryjan” („Marian Krzaklewski to nasz kandydat, piękny Maryjan, mądry Ma-

ryjan...”). Do tego kandydata przyłączyła się również piosenka Andrzeja Rosiewicza napisana jeszcze w czasach komunizmu „Usta Mariana”. Jeśli jesteśmy w temacie kampanii wyborczych, to nie może zabraknąć gadżetów. Na liście tych nietypowych znajdziemy m.in. lizaki z podobizną kandydata PO Stanisława Gawłowskiego czy pilniczki do paznokci z oczami Joanny Muchy. Hitem wydaje się płyn do mycia naczyń, na którego etykiecie znajdował się wizerunek Dariusza Nowaka z PSL z napisem: „Umyję polską ulicę z zagrożeń”. W kampanii wyborczej nie może zabraknąć też banerów.

W Polsce często bywa z nimi problem, bo długo po kampaniach nie są zdejmowane. Ostatnio jednak gros kandydatów w różnych wyborach postanowiło zrobić z nich użytek i oddać je do schronisk, gdzie m.in. wykorzystywane są do ocieplania bud dla psów czy kotów. Trafiły też do straży pożarnej, która używała ich do zabezpieczania dachów zerwanych przez wichury.

Okazuje się jednak, że można je wykorzystać zupełnie inaczej. Szymon Hołownia, który kandydował na urząd prezydenta RP i utworzył ruch Polska 2050, postanowił promować się dalej, lecz... już nie za darmo. Na stronie sklepu poświęconego Polsce 2050 miłośnicy Szymona Hołowni mogą kupić za jedyne 85 zł torbę z uśmiechem Szymona (jak wynika z opisu, uszy torby są „parciane, tęczowe”). Hołownię można zabrać też na wakacje, nabywając kosmetyczkę „Wakacje z Szymonem”. Patrząc na pomysłowość polityków, nie wiadomo, czego możemy się jeszcze spodziewać. Ale może Szymon Hołownia w swoim sklepie powinien umieścić worki na psie kupy ze swoim wizerunkiem? To przecież takie eko.

EW
(nkk)

MAZOWSZE

Przywrócono odwiedziny w szpitalach

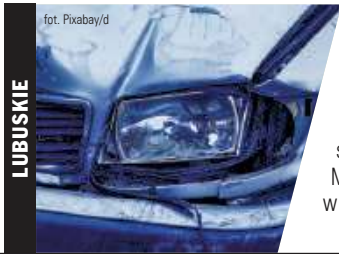
Dobowe statystyki dotyczące zakażeń koronawirusem od kilku tygodni są zdecydowanie niższe. Na oddziałach covidowych zmniejsza się liczba pacjentów, dlatego działalność części szpitali tymczasowych i oddziałów covidowych zostaje zawieszona. Mniejsza liczba zakażeń umożliwiła też przywrócenie odwiedzin bliskich w szpitalach. Taka możliwość pojawiła się m.in. w placówkach w Radomiu i regionie radomskim. Chodzi oczywiście o oddziały niecovidowe. Odwiedzić będzie można osoby przebywające w obydwu szpitalach w Radomiu, Iłży, Pionkach czy Kozienicach, ale pozwolenie to dotyczy odwiedzin chorych w ciężkim stanie. Odwiedzający przeważnie będą musieli wcześniej uzyskać zgodę np. kierownika oddziału. Nie mogą zapomnieć też o zasłanianiu ust i nosa oraz zachowywaniu bezpiecznej odległości od innych osób.

EW
(nkk)

fot. Pixabay/d

DOŻYWCIE DLA MORDERCY Dożywocie grozi 31-letniemu Damianowi J. Mężczyzna podejrzany jest o zabójstwo swojego rówieśnika, mieszkańca Iwanisk. W trakcie suto zakrapianej imprezy w domu 40-letniej kobiety doszło do awantury. W trakcie kłótni Damian J. ugodził nożem swojego kompana.

LUBUSKIE

UKRADŁ AUTO SZEFOWI Na trzy miesiące trafił do aresztu 38-latek podejrzany o kradzież samochodu, który potem miał rozbić o ścianę garażu i uciec. – Okazało się, że chciał zrobić na złość swojemu pracodawcy – poinformowała w czwartek Małgorzata Barska z Komendy Miejskiej Policji w Zielonej Górze.

ABSURDALNE DZIAŁANIA OPOZYCJI

Najlepiej poseł Śmiszek czuje się podczas gejowskich parad | fot. Janusz Wolniak/Gazeta Polska

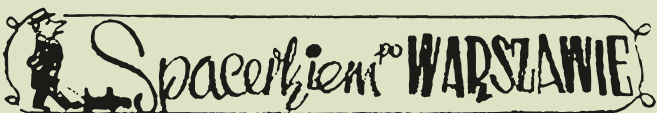
POLITYKA

Fobie pośła Śmiszka

Swego czasu poseł Michał Jaros badał za nasze pieniądze, czy potrzebne są związki zawodowe i ile kosztują. Teraz inny poseł Krzysztof Śmiszek zapędził administrację dolnośląskich szpitali do udzielania mu odpowiedzi, do czego potrzebni są kapelani w placówkach zdrowia i ile to kosztuje.

Kiedy nie ma się nic merytorycznego do powiedzenia, kiedy ziele się jedynie nienawiścią do władzy i jest się wojującym ateistą, to tylko tyle zostaje do roboty. Wziął się zatem Krzysztof Śmiszek do pracy i wyszło mu, że kapłani za dużo zarabiają. Kiedy podsumuje się wszystkich zatrudnionych, to wiadomo, że kwota musi być wysoka. Równie dobrze można by dodać poselskie uposażenia parlamentarzystów Lewicy i pomnożyć je przez miesiące i lata, kiedy sprawowali swoje funkcje, a sumy wyjdą astronomiczne. Do pośła Śmiszka nie przemawiają argumenty jednego z dyrektorów szpitali, który wyja-

śnia, że płace są odgórnie ustalone, a zgodnie z regulaminem do obowiązków kapelanów należy zapewnienie chorym przebywającym w szpitalu potrzeb religijnych, sprawowanie sakramentu pokuty w kaplicy szpitalnej i salach chorych, odprawianie nabożeństw, udzielanie komunii św. pacjentom w salach chorych, pociecha duchowa dla ludzi opuszczonych i samotnych, pomoc duszpasterska w organizowaniu pogrzebów takich osób. Dla niewierzącego pośła religia to zapewne opium dla ludu, a księży trzeba napiętnować, że biorą pieniądze. Poseł Śmiszek stara się, jak może,

Widmo Pałacu Saskiego

Każdy powrót do kwestii odbudowy pałaców Saskiego i Brühla oraz rekonstrukcji kamienic stojących przy ul. Królewskiej wywołuje natychmiastową historyczną reakcję ludzi, dla których przywracanie tożsamości Warszawy koliduje z wyznawaną ideologią zakładającą m.in. stopniowe odcinanie społeczeństwa od własnych korzeni i historycznej świadomości. Nie zdziwiłem się więc, gdy po sobotnim wystąpieniu Jarosława Kaczyńskiego znów zawrzało. Zwykle wracają wtedy te same, od wielu lat powtarzane nonsensy, które mają zdeprecjonować ideę odbudowy zachodniej pierzei pl. Piłsudskiego. Głoszone są opinie, że rekonstrukcja Pałacu Saskiego „wizualnie zatrze” i „zniszczy” Grób Nieznanego Żołnierza. Wystarczy jednak poznać projekt odbudowy Saskiego, aby się przekonać, że fragment arkad z Grobem

Nieznanego Żołnierza jest w tej koncepcji wyraźnie oddzielony od rekonstruowanej kolumnady. Nie zostanie on więc wtopiony w odtworzoną zabudowę. Przywrócenie kamienic przy ul. Królewskiej nie jest „zabudowywaniem Ogrodu Saskiego”, ponieważ budowle te odtwarzane byłyby na swoim dawnym miejscu. Nikt nie planuje więc budynków na terenie zajmowanym przed wojną przez parkową zielen. Chyba najbardziej rozbawiło mnie dowodzenie, że odbudowa uniemożliwi warszawiakom spontaniczne zbieranie się na pl. Piłsudskiego, gdyż po odtworzeniu Pałacu Saskiego będzie on... zbyt ciasny. Wszystkich przeciwników przywracania Warszawie architektonicznego ładu i piękna oraz znaków tożsamości łączy też pogarda dla większości społeczeństwa, która pragnie odbudowy obu pałaców. **EW** (js)

SONDA „EXPRESSU”

Co z e-hulajnogami

Na ulicach miast pojawia się coraz więcej hulajnóg elektrycznych. Zapytaliśmy, co o tym środku transportu myślą nasi Czytelnicy. Oto co powiedzieli:

MARIUSZ, 32 lata, architekt: To bardzo wygodne rozwiązanie. Jak na razie jednak jest poważny minus: brak wyznaczonych miejsc do ich odstawiania. Dlatego często e-hulajnogi są pozostawiane, gdzie popadnie, i stwarzają zagrożenie.
KAMIL, 45 lat, informatyk: Kojarzą mi się tylko z wiecznym bałaganem na chodnikach, trawnikach i w innych miejscach.
MARTA, 28 lat, ekspedientka: Fajna sprawa, tylko musimy ustalić, jak powinny być parkowane.
MARIA, 72 lata, emerytka: Pewnie są potrzebne młodym ludziom, ale ja się ich boję. Nieraz mijał mnie ktoś na takim pojeździe i jechał szybko, prawie upadłam. Często też leżą na środku chodnika tak, że trudno przejść.
PIOTR, 37 lat, barman: Dla mnie świetne rozwiązanie, bo nie stoję w korkach.

SZCZEPAN, 30 lat, pracownik biurowy: Myślę, że to potrzebne rozwiązanie, sam z niego korzystałem. Tylko uważam, że brakuje nam jeszcze w społeczeństwie pewnej kultury jazdy, która odnosi się też do pozostawiania pojazdu byle gdzie.
JULIA, 45 lat, ekonomistka: Widać, że e-hulajnogi cieszą się dużą popularnością. Osobiście za nimi nie przepadam. Ludzie dość szybko jeżdżą, często też w kilka osób na jednej, co nie wydaje mi się bezpieczne. Nie mówiąc o tym, że rzucane są wszędzie.
DARIUSZ, 50 lat, budowlaniec: Nie przekonują mnie. Wprowadzają chaos, człowiek nigdy nie wie, czy ktoś, kto ją prowadzi, wyhamuje, a jedzie z dużą prędkością. I nigdzie nie ma miejsc – tak jak w przypadku rowerów – do parkowania, więc później zaśmiecają tylko chodniki.
KAMIL, 43 lata, urzędnik: Chyba są potrzebne, bo dużo osób z nich korzysta. Trzeba tylko przeprowadzić kampanię społeczną, jak jeździć prawidłowo, bo moim zdaniem na razie stanowią zagrożenie.
JAN, 66 lat, emeryt: Zakazać ich, to niebezpieczne.

EW (nkk)

■ Komornik przestępcą

Trzech pracowników polczyńskiej spółki Eskort, która działała w branży ochrony mienia, w 2014 r. złożyło pozew, domagając się od pracodawcy wypłaty należnych świadczeń. Łącznie w grę wchodziła kwota ok. 85 tys. zł. Wtedy udziałowcem w spółce był komornik sądowy w Białogardzie Mirosław N., a prezesem jego żona Elżbieta. Gdy byli już pracownicy proces wygrali, małżeństwo z Eskortą nie miało nic wspólnego, a spółka nie miała majątku. Jak twierdzili pokrzywdzeni „jej prezesem, a potem likwidatorem zostały tzw. słupy”. Sprawa w 2017 r. trafiła najpierw do Prokuratury Rejonowej w Białogardzie, a następnie do Prokuratury Okręgowej w Koszalinie. Po trwającym ponad rok śledztwie w maju 2018 r. komornikowi oraz jego żonie przedstawiono zarzuty. Mirosław N. 28 maja 2018 r. został zawieszony w funkcji komornika. W czwartek do sądu skierowano akt oskarżenia przeciwko obojgu. **EW**

(masz, PAP)

POŻEGNANIE MISTRZA Mistrz świata z 2014 r. Sami Khedira postanowił zakończyć karierę piłkarską. W ostatnich miesiącach był zawodnikiem Herthy Berlin. 34-latek grał w VfB Stuttgart, Realu Madryt i Juventusie Turyn. W reprezentacji Niemiec rozegrał 77 meczów i strzelił siedem goli. Z Realem wygrał Ligę Mistrzów w 2014 r.

200 TYS. DOL. DLA SZKOŁY Tyle pieniędzy przekazał legendarny koszykarz NBA Charles Barkley pracownikom szkoły Leeds High School w stanie Alabama, której jest absolwentem. Ukończył ją w 1981 r. Każdy pracownik szkoły, która w związku z pandemią ma problemy finansowe, otrzymał 1000 dol.

DOCHODZENIE WS. ŚMIERCI BOSKIEGO DIEGO

PIŁKA NOŻNA

Siedmioro oskarżonych o śmierć Maradony

Diego Maradona zmarł 25 listopada 2020 r. w wieku 60 lat | fot. AGUSTIN MARCARIAN/Reuters/Forum

Trzy tygodnie temu ujawniony został raport komisji medycznej, powołanej przez argentyńskie ministerstwo sprawiedliwości, na temat zaniechań, które spowodowały śmierć piłkarza wszech czasów Diego Maradony. Efektem tego jest oskarżenie siedmiu osób z zespołu medycznego o nieumyślne spowodowanie śmierci słynnego gracza. Grozi im za to od ośmiu do 25 lat więzienia.

Prokuratura uznała, że „śmierć Maradony nie jest wynikiem błędu zawodowego ze strony zespołu medycznego, ale lekarze i opiekunowie nie zrobili nic, aby jej zapobiec”. Boski Diego zmarł w wieku 60 lat w listopadzie zeszłego roku, krótko

po opuszczeniu szpitala, w którym przeszedł operację mózgu. Przyczyną zgonu był poważny obrzęk płuc prowadzący do zaostrenia przewlekłej niewydolności serca i w konsekwencji zatrzymanie jego akcji. Z sekcji zwłok wynika też, że piłkarz

cierpiał m.in. na marskość wątroby, zaburzenia w funkcjonowaniu płuc i ostrą martwicę cewek nerkowych.

Po jego zgonie pojawiło się mnóstwo teorii spiskowych i oskarżeń wysuwanych przez najbliższą rodzinę Argentyńczyka. Pro-

kuratura wszczęła w tej sprawie dochodzenie. Raport komisji był dla medyków opiekujących się piłkarzem druzgocący. „Działania zespołu medycznego były niewystarczające, niedostateczne i lekkomyślne” – można przeczytać w raporcie sporządzonym 30 kwietnia. „Maradona przedstawiał oznaki przedłużającego się okresu agonii, stąd wniosek, że pacjent nie był właściwie monitorowany od godz. 00.30 w dniu 25 listopada 2020 r.” – orzekła komisja medyczna. To oznacza, że Maradona konał przez 12 godzin.

Siedmioro oskarżonych przez prokuratora generalnego San Isidoro, miasta pod Buenos Aires, to: neurochirurg Leopoldo Luque, psychiatra Agustina Cosachov, psycholog Carlos Diaz, pielęgniarki Dahiana Madrid i Ricardo Almirón, ich szef Mariano Perroni i Nancy Forlini, którzy koordynowali leczenie domowe. Do mediów wyciekły wiadomości, które Luque przesyłał do Cosachov. „Wyda się, że doszło do zatrzymania akcji serca. Jeśli się tak stało, to grubas obsr...ł się i nie żyje” – napisał lekarz.

W Buenos Aires doszło do demonstracji, w której udział wzięli Claudia Villafane, pierwsza żona Maradony, jego dwie najstarsze córki Dalma i Gianina oraz najmłodszy syn Dieguito, a także grupa kibiców. Domagali się oni wyjaśnienia okoliczności śmierci piłkarza. Kolejnym oskarżonym przez rodzinę o spowodowanie śmierci Maradony jest agent Matias Morla. Żeby uniknąć gniewu kibiców, prawnik zmienił całkowicie swój wygląd.

EW
(asz)24
OKRĄŻENIA

■ Lakersi w play-offach

Broniący tytułu koszykarze Los Angeles Lakers wygrali z Golden State Warriors 103:100 i awansowali do fazy play-off ligi NBA. Przegrani w tej parze zachowali jeszcze szansę – zmierzą się z ekipą Memphis Grizzlies, która pokonała San Antonio Spurs 100:96. Bohaterem Jeziorowców, którym gra przez długi czas się nie układała, był skrzydłowy LeBron James. Zanotował triple-double, na które złożyły się 22 punkty, 11 zbiórek i 10 asyst. Lakersi w pierwszej rundzie play-off będą rywalizowali do czterech zwycięstw z Phoenix Suns.

■ Bach w Japonii dopiero w lipcu

Przewodniczący MKOl Thomas Bach, który w maju planował wizytę w Tokio, by przyrzec się przygotowaniom do igrzysk olimpijskich, w stolicy Japonii ma się pojawić dopiero w lipcu, tuż przed rozpoczęciem imprezy. Majowa wizyta została odwołana z powodu wprowadzenia w kilku prefekturach stanu wyjątkowego w związku ze wzrostem liczby zakażeń koronawirusem. W połowie czerwca do Tokio przyjedzie za to wiceprzewodniczący MKOl John Coates, aby podsumować przygotowania i spotkać się z władzami Japonii.

■ 250 kibiców na Allianz Arenie

Sobotnie spotkanie ostatniej kolejki niemieckiej ekstraklasy piłkarskiej Bayernu Monachium z FC Augsburg obejrzy 250 kibiców. – To będzie nasz pierwszy mecz u siebie z publicznością od 8 marca 2020 r. – przyznał prezydent Bayernu Herbert Hainer. Jak poinformowano, 100 biletów trafi do pracowników służby zdrowia, tj. lekarzy i pielęgniarek niosących pomoc w czasie pandemii koronawirusa. Losowanie ma przeprowadzić odpowiedni departament medyczny w Monachium. Część wejściówek otrzymają m.in. główny szkoleniowiec Hansi Flick i jego asystent Miroslav Klose oraz zawodnicy David Alaba, Jérôme Boateng i Javi Martínez, którzy po sezonie opuszczają bawarską drużynę. Mają oni dostać po pięć biletów.

(asz)

■ Grand Prix na Narodowym odwołane

Zaplanowane na 7 sierpnia żużlowe Grand Prix Polski na Stadionie PGE Narodowym w Warszawie nie odbędzie się – poinformowali organizatorzy. Wcześniej z powodu pandemii odwołano już eliminacje mistrzostw świata w Terenzano, Teterowie i Cardiff. „W 2021 r. Grand Prix w Warszawie na PGE Narodowym nie odbędzie się ze względu na trwającą pandemię, o czym wspólnie zdecydowały PZM, FIM i BSI Speedway” – przekazano w komunikacie. Jak dodano, w ciągu 60 dni organizatorzy poinformują o rozwiązaniach ws. dalszego postępowania z zakupionymi już biletami na warszawskie zawody. EW
(asz)

PIŁKA NOŻNA

Heroiczny wyczyn piłkarzy River Plate

Piłkarze River Plate Buenos Aires wygrali u siebie mecz Copa Libertadores z kolumbijskim Club Independiente 2:1, mimo że w bramce musiał stanąć kontuzjowany pomocnik Enzo Pérez, a na ławce rezerwowych nie było nikogo.

Kibice piłkarscy w Ameryce Południowej od kilku dni żyli zmaganiem legendarnego klubu River Plate ze skutkami pandemii koronawirusa w tej ekipie. Zakażonych zostało 25 piłkarzy, a drużynę czekał mecz Copa Libertadores, którego nie można było przełożyć. W efekcie Argentyńczycy zagrali w 11, bez rezerwowych, z juniorami w składzie

i kontuzjowanym pomocnikiem w bramce. Sztab szkoleniowy, na czele z głównym trenerem Marcelo Gallardo, miał problemy ze skompletowaniem jedenastki, bo okazało się, że chorzy są wszyscy bramkarze, łącznie z graczami rezerw. Ostatecznie do protokołu wpisano 11 zawodników, którzy już przeszli do historii największego klubu Ameryki

Południowej. Między słupkami stanął bowiem pomocnik, 35-letni Enzo Pérez. Ostatnio miał problemy z mięśniami, dlatego nie mógłby wystąpić w polu. Spisywał się fenomenalnie i zasłużenie otrzymał nagrodę dla piłkarza meczu. Spotkanie rozpoczęło się fantastycznie dla Argentyńczyków, bowiem po sześciu minutach prowadzili 2:0, a gole strzelili Fabrizio Angileri i Julián Álvarez. Po zadaniu dwóch ciosów zespół przeszedł do głębokiej defensywy i nastawił się jedynie na kontry. Pewni siebie Kolumbijczycy nie mieli pomysłu, jak przeciwstawić się heroicznie walczącym rywalom i kontaktowego gola strzelili dopiero kwadrans przed końcem meczu.

River Plate jest liderem grupy D z dorobkiem 9 pkt w pięciu występach.

EW
(asz)

niecodzienna

**Gazeta
Polska**

21-23 MAJA 2021

#NaturaUzdrowia

Czas na domowy zielnik cz. II

#NaturaUzdrowia

Czas na domowy zielnik cz. II

Działają regenerująco, przeciwzapalnie i przeciwbólowo oraz poprawiają trawienie i jakość skóry. Dodatkowo regulują układ trawienny oraz leczą rany, a przede wszystkim są świetnymi przyprawami stosowanymi w kuchni – dzisiaj o kolejnych ziołach, tj. stewii, kolendrze, mięcie oraz lawendzie, które doskonale sprawdzą się w domowym zielniku.

Justyna **Pietrzykowska**, fitoterapeuta, dietetyk tradycyjnej medycyny chińskiej

Słodzik bez wyrzutów sumienia

Na początek naturalny słodzik, który doskonale zastąpi w wielu przypadkach cukier. Kupna stevia budzi wiele kontrowersji, szczególnie jeśli chodzi o proces jej przetwarzania, który często powoduje, iż produkt ten nie jest naturalny. W domowym zielniku krzaczek stewii jest prawdziwym niskoglikemicznym skarbem docenianym nie tylko przez cukrzyków. Jej główną zaletą jest bezkaloryczność, zatem nie powoduje próchnicy, nadciśnienia, nadwagi czy otyłości. Współczesne badania wskazują, że nawet obniża poziom cukru we krwi, co zawdzięczamy zawartości stewiolu. Jest doskonała dla osób chcących zrzucić zbędne kilogramy, gdyż zmniejsza wartość energetyczną posiłku. Dodatkowo nie powoduje alergii. Ma także właściwości grzybobójcze, antybakteryjne (szczególnie wobec *Klebsiella pneumoniae* oraz *Salmonella typhimurium*) i przeciwwirusowe, szczególnie w przypadku wirusów typu HRV odpowiedzialnych za problemy żołądkowo-jelitowe. Warto zwrócić uwagę na kosmetyki z zawartością stewii – szczególnie przy skłonnościach do trądziku – ponieważ po pierwsze dezynfekują skórę z bakterii i toksyn, absorbują nadmierną produkcję sebum oraz przyspieszają regenerację i gojenie ran. Po drugie pomagają pozbyć się wyprysków i wągrów oraz zamykają pory.

Uwaga: biorąc pod uwagę właściwości stewii, osoby z niskim ciśnieniem powinny ją stosować bardzo ostrożnie. Bezpieczna dawka stewii w przeliczeniu na stewiol wynosi 4 mg/kg masy ciała na dobę.

Na poprawę jakości skóry

Kolendra ze względu na właściwości gojące, przeciwtrądzikowe i przeciwpopne jest często składnikiem kosmetyków. Ponadto jest uznawana za afrodyzjak, ponieważ zwiększa ukrwienie i wrażliwość narządów płciowych. Potrawa lub herbata z dodatkiem kolendry przeciwdziała wzdęciom i poprawia trawienie. Naukowcy dowiedli też, że kolendra powoduje oczyszczenie organizmu z metali ciężkie, szczególnie rtęci, ołowiu i aluminium. Liście kolendry możemy dodawać do dań z ryb i drobiu, dań wegetariańskich i wegańskich, a także dań jajecznych, tzn. omletów i jajecznicy.

Polecamy napar z liści kolendry, do którego przygotowania będą potrzebne dwa składniki: szklanka wody oraz garść świeżych lub 1 łyżka suszonych liści kolendry. Liście zaparzamy pod przykryciem ok. 15 min i po przestygnięciu pijemy małymi porcjami dwa razy dziennie przed jedzeniem. Tak przygotowany napar pobudzi produkcję soku żołądkowego oraz będzie działał uspokajająco i rozkurczowo.

Bardzo cenne właściwości ma także olejek z kolendry, który przyspiesza trawienie. Zwiększa także ukrwienie nerek, rozszerza naczynia krwionośne oraz przyspiesza akcję serca.

Warto też zwrócić uwagę na nasiona kolendry, które w postaci kandyzowanej usuną nieprzyjemny zapach z jamy ustnej. Mogą one także obniżyć poziom cholesterolu i cukru, a także ciśnienie. Owoce kolendry, zarówno całe, jak i zmielone, doskonale się sprawdzają jako konserwant dań mięsnych oraz składnik marynat

oraz ciast, sosów i likierów. Korzysta z nich kuchnia meksykańska przy produkcji salsy oraz kuchnia indyjska do sporządzania mieszanki przypraw curry. Uwaga: nie zaleca się stosowania kolendry przez osoby ze skłonnościami do przebarwień skóry i kobiety ciężarne.

Spokojne trawienie

Mięta to zioło o orzeźwiającym smaku, aromatycznym zapachu i wielu właściwościach leczniczych, które wynikają z zawartości m.in. olejków lotnych, kwasu askorbinowego, rutyny oraz witamin A, C i minerałów: żelaza, magnezu, wapnia i potasu. Miętę możemy stosować wewnętrznie, szczególnie przy problemach trawiennych, ale ma także działanie uspokajające, odkażające, rozkurczowe oraz wiatro- i żółciopędne. W przypadku problemów trawiennych polecamy nalewkę miętową, do której przygotowania potrzebujemy 1,5 szklanki listków świeżej mięty, 1 l spirytusu, 1 kg cukru i 1 l wody. Miętę należy zalać spirytusem i odstawić na 1–2 tygodnie. Następnie odcedzić i do spirytusu dodać ciepły syrop cukrowy, poczekać dzień i po przedcedzeniu przelać do butelki. Pić 3 razy dziennie.

Możemy ją stosować także wewnętrznie jako płukanka do ust i gardła na stany zapalne i bólowe. W przypadku bólów stawowych wynikających z nerwobóli czy reumatyzmu sprawdzą się chłodzące okłady z naparu mięty. Warto zwrócić uwagę na olejek miętowy, który silniej niż liście mięty działa przeciwzapalnie, odkażająco i rozkurczowo. Stosuje się go także zewnętrznie do nacierania i masażu. Olejek jest także używany w przemyśle spożywczym, cukierniczym, a nawet perfumeryjnym. Naukowcy z Uniwersytetu Mohaghegh Ardabili w Iranie zbadali, że mięta, a konkretnie woda z dodatkiem olejku z mięty pieprzowej (0,05 ml), spożywana przez 10 dni może poprawiać wydolność organizmu sportowców, którzy osiągnęli znacznie lepsze wyniki testów spirometrycznych. Oprócz tego zauważono obniżenie tętna spoczynkowego i ciśnienia krwi. Co więcej, sportowcy pijący napój miętowy deklarowali, że są mniej zmęczeni i mają lepsze samopoczucie. Mięta jest popularnym dodatkiem do sosów, napojów, herbatek, natomiast w krajach anglosaskich do past serowych, a u naszych południowych sąsiadów jest dodatkiem do dań mięsnych. W zależności od tego, jaki efekt kulinarny chcemy osiągnąć, może-

my stosować różne gatunki mięty – od ananasowej i zielonej po marokańską, meksykańską, czekoladową czy cytrynową.

Ciekawostka: mięta dodana do mleka zapobiega jego skwaśnieniu.

Czas relaksu

Właściwości lecznicze lawendy wynikają z zawartości substancji czynnych – olejków eterycznych (m.in. linalol, octan linalolu, kamfora, cyneol), tanin i innych: kumaryny, flawonoidów i fitosteroli. Działa uspokajająco, szczególnie w przypadku lęku, bezsenności, palpacji, nadmiernego podniecenia, labilności emocjonalnej (także dla dzieci nadmiernie aktywnych). Stosowana jest także w przypadku napięcia brzucha, wzdęć, kolek jelitowych czy zespołu jelita drażliwego jako środek przeciwskurczowy. Najnowsze badania donoszą, że olejek lawendowy może zmniejszać pobudzenie u starszych ludzi z demencją. Warto podkreślić, że jest to roślina bardzo bezpieczna – międzynarodowa literatura nie wskazuje żadnych przeciwwskazań. Można stosować ją nawet w ciąży czy w okresie

karmienia. Faktem jest, że herbatka z kwiatu lawendy świetnie pachnie, ale dzieciom nie zawsze smakuje. W takich przypadkach zawsze radzimy dodać do niej substancję słodzącą, np. sód jęczmienny. Możemy także przygotować ciasteczka lawendowe – do przygotowanej masy na ciastka należy po prostu dodać kwiat świeży lub wcześniej ususzony. Jeżeli nie polubimy smaku lawendy, to możemy ją stosować w inny sposób, ponieważ świetnie się sprawdza w aromaterapiach. Możemy zatem kupić specjalny kominek zapachowy i zastosować naturalne, dobrej jakości olejki lawendowe. Albo kilka kropelkami naturalnego olejku lawendowego skropić chusteczkę czy poduszkę. Specjalnie dla najmłodszych są dostępne także pluszaki wypełnione kwiatem lawendy, które świetnie sprawdzą się jako uspokajające przytulanki.

Za tydzień w trzeciej części domowego zielnika będziemy pisać m.in. o wspomagającym trawienie majeranku oraz przeciwzapalnym i doskonałym w przeziębieniach tymianku, czyli ziołach, które doskonale uzupełnią domowy zielnik założony w dużej donicy lub w przydomowym ogródku. **N**

#ToNiemożliwe!

Najbardziej tajemnicza księga świata

Manuskrypt Wojnicza to najbardziej tajemnicza księga na świecie. Niezrozumiałe pismo, tajemnicze, dziwne ilustracje, niewiadome pochodzenie. Od lat szyfrolodzy, lingwiści oraz badacze zjawisk nadprzyrodzonych łamią sobie głowy, kto stworzył liczącą ok. 600 lat niesamowitą książkę. Czy to falsyfikat sprzed wieków, czy może prezent od nieznanej nam cywilizacji?

Marcin **Szkuat**
Albicla.com/MarcinSzkuat

Tajemniczą księgę odkrył Michał Wojnicz, polski antykwariusz i kolekcjoner. W 1912 r. nasz rodak kupił manuskrypt od jezuitów z włoskiego Frascati. Pierwotnie składał się ze 136 karteł dwustronnie zapisanych na cienkim pergaminie (tzw. welinie) oprawionych w skórę. Do dziś przetrwało 120 kart formatu 15 na 22,5 cm (6 × 9 cali), pokrytych rysunkami, wykresami i niezrozumiałym pismem. Zakłada się, że manuskrypt Wojnicza ma prawie 600 lat. Badania pergaminu, na którym spisano rękopis, przeprowadzone 10 lat temu (metodą datowania radiowęglowego) na Uniwersytecie Arizony, wykazały, że księga powstała między 1404 a 1438 r. Ma ją w posiadaniu od 1969 r. Biblioteka Rzadkich Ksiąg i Rękopisów im. Rodziny Beinecke'ów z Uniwersytetu Yale w New Haven w Stanach Zjednoczonych.

Długa droga do Yale

Co może świadczyć, że księga ma prawie 600 lat? Pergamin, na którym została napisana, pochodzi z XV lub XVI w., a także narysowane postacie... kobiet (przeważnie nagich). Mają bowiem fryzury modne w Europie w latach 1450–1520. Badacze są przekonani, że to najpewniejsza data powstania księgi. Pierwszym udokumentowanym właścicielem manuskryptu był Georg Baresch, mało znany alchemik, który mieszkał w czeskiej Pradze na początku XVII w. Po jego śmierci księga została oddana jego przyjacielowi, Janowi Markowi Marciemu, ówczesnemu rektorowi praskiego Uniwersytetu Karola. Ten niemal natychmiast wystąpił ją Athanasiusowi Kircherowi, jezuickiemu naukowcowi z Collegio Romano, który jeszcze za życia Barescha chciał badać manuskrypt. Przez 200 lat o rękopisie było cicho. Około 1870 r., gdy likwidowano Państwo Kościelne, manuskrypt znalazł się w zbiorach klasztoru jezuitów we Frascati. Gdy zakonnikom zaczęło brakować pieniędzy, zaczęli sprzedawać co cenniejsze okazy z klasztornej biblioteki. Tak zdobył księgę Michał Wojnicz. Po śmierci polskiego odkrywcy manuskrypt pozostał własnością wdowy po nim, pisarki Ethel Lilian Voynich. Po jej śmierci

w 1960 r. przechodził z rąk do rąk i ostatecznie trafił do biblioteki Uniwersytetu Yale w New Haven.

Nieznany język, dziwne rysunki

Teoretycznie manuskrypt powinien być łatwy do odczytania. Alfabet, którym go spisano, zawiera dwadzieścia kilka liter, więc można założyć, że jedna litera zapisuje jedną głoskę. Księgę najprawdopodobniej stworzono w Europie, gdyż kierunek pisania od lewej do prawej jest rzadko spotykany poza Starym Kontynentem. Ciągi liter są dzielone na słowa za pomocą odstępów. Jednak język – co jest prawie pewne – nie jest żadnym ze znanych języków Europy. Prawdopodobnie księgę napisał jeden autor. Jak twierdzą

tem łączącym alchemię z astrologią, anatomią, leczeniem i wiedzą o roślinach, zaszyfrowaną lub pochodzącą z dawnej cywilizacji. Może z Atlantydy?

Zagadka dla szyfrologów

Kto pierwszy złamie kod manuskryptu Wojnicza, odkryje się sławą. Teorii powstania rękopisu i jego zawartości jest bez liku. Na przykład w 2003 r. Polak Zbigniew Banasik ogłosił, że rozpoznał język księgi. Według naszego rodaka jest to... mandżurski. Banasik oświadczył, że pewną liczbę słów udało mu się nawet odczytać. Jednak polski głosnik nie wśród innych starających się złamać szyfr księgi. Sam Wojnicz nie poradził sobie z tajemnicą rękopisu, choć angażował wielu fachowców deszyfrantów. W latach 80. specjaliści kryptolodzy wznowili prace nad manuskryptem, stosując technikę komputerową najnowszej generacji. Bez rezultatów. Kod szyfrowy, który ma umożliwić wtajemniczonym odczytanie treści, jest nie do złamania. Na samym końcu manuskryptu Wojnicza znajduje się jeden krótki wiersz (wyraźnie odseparowany od treści), który mógłby być kluczem do szyfru. Nie wiadomo jednak, jakie słowo bądź słowa należy pod ów szyfr podłożyć.

Ciekawą teorię przedstawili Amerykanie.

W książce „Unraveling the Voynich Codex” profesorowie Jules Janick i Arthur O. Tucker stwierdzili, że manuskrypt Wojnicza pochodzi z... Meksyku. Według nich zidentyfikowali rośliny i zwierzęta, a także mapę, która pokazuje punkty orientacyjne w centralnym Meksyku. Badacze twierdzą,

że rozpoznali 60 meksykańskich roślin i 12 zwierząt, m.in. pancernika, raka karłowatego, ocelota. Zidentyfikowali jakoby ilustratora księgi na podstawie inicjałów umieszczonych na pierwszej ilustracji botanicznej. Rysownikiem miał być Juan Gerson, indiański artysta, który malował apokaliptyczne freski w kościele w Tecamachalco w 1562 r. Z kolei dr Gerard Cheshire, znawca lingwistyki, stwierdził na łamach magazynu „Romance Studies”, że manuskrypt napisany jest wymarłym językiem protoromańskim, który jest przodkiem języków romańskich, takich jak portugalski, hiszpański, francuski czy włoski. Według lingwisty manuskrypt Wojnicza zawiera... porady seksualne, informacje na temat rodzicielstwa i psychologii oraz przepisy na preparaty ziołowe.

Teoria, że to dzieło mitycznych Atlantydwów, jest jednak ciekawsza. **N**

badacze:
„strumień pisma biegnie swobodnie i z wprawą, a na pergaminie nie ma śladów poprawiania błędów”.

Manuskrypt zawiera wiele ilustracji. Niezbyt pomagają w rozwiązaniu zagadki powstania dzieła. Są przypisane do sześciu rozdziałów księgi (zielarska, astronomiczna, biologiczna, kosmologiczna, farmaceutyczna i przypisy), różniących się stylem i treścią. Całość jest w miarę spójna. Czym tak naprawdę może być manuskrypt? Domniemywano, że to podręcznik alchemii, zielnik, tajemna księga dotycząca farmacji i medycyny. Albo połączeniem tych dziedzin – trakta-

#GumoweUcho Niecodzienna Lista Przebojów

Widzę Twoją twarz. Koniec z maskaradą?

Piotr Łuczuk

Awię stało się! Po wielu dniach na twarze wielu osób wrócił uśmiech... W sumie może był on tam już od jakiegoś czasu, ale pod масечką pozostawał kompletnie niewidoczny. Na szczęście po czasie rodem z westernów, gdzie wszyscy poruszali się po ulicach niczym zamaskowani kowboje i bandyci tuż przed napadem na bank, powoli wraca normalność. Z decyzji o odstąpieniu twarzy cieszą się zapewne najbardziej chirurdzy plastyczni, którzy po sezonowym trendzie korekcji oczu teraz znów będą mogli oferować swoją pomoc przy przywróceniu „pełnego” uśmiechu.

Czy sobota 15 maja na długo zostanie w naszej pamięci? Wydaje mi się, że wbrew pozorom nie zwróciliśmy większej uwagi na to, że po długim czasie pandemicznych obostrzeń w końcu pojawił się powiew normalności i decyzja o zgodzie na brak масечек na zewnątrz.

Zdjęcie масечек odbyło się w sumie bez jakiejś większej pompy i przyszło nam w miarę naturalnie. Znacznie bardziej naturalnie niż ich założenie. Co ciekawe, przez cały ten czas zdążyliśmy się już przyzwyczaić do масечек do tego stopnia, że przez kilka pierwszych dni po zniesieniu obostrzeń w tej kwestii, przechadzając się ulicą, nadal można było spotkać się ze zdumionym spojrzeniem (a chwilami wręcz wzrokiem potępiająco-karcącym) kogoś, kto o zgodzie na zdjęcie масечек nie doczytał lub doczytać nie chciał.

Oczywiście, żeby była jasność, масечки nadal są nam potrzebne! Przydadzą się w zamkniętych pomieszczeniach. Nie należy zatem wyrzucać do kosza całej pandemicznej kolekcji. Chyba że są to масечки jednorazowe – o dziwo przez wiele osób i tak traktowane jako produkt wielokrotnego użytku. Te akurat dla zdrowia własnego i wszystkich wokół wyrzucić naprawdę warto.

Na koniec jeszcze garść ciekawostek doprecyzujących, kto jest dodatkowo zwolniony z obowiązku noszenia масечки w określonych sytuacjach.

Bez масечек mogą pozostawać osoby przebywające na terenie lasu, parku, zieleńca, ogrodu botanicznego, ogrodu zabytkowego, rodzinnego ogródka działkowego albo plaży. Co szczególnie istotne, nie trzeba zakładać масечки także w czasie jazdy konnej.

Nakazu zakrywania ust i nosa nie stosuje się podczas zawierania małżeństwa przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego albo przed duchownym.

Odstąpić usta i nos możemy także, by spożyć posiłek w pracy lub po zajęciu miejsca w pociągu objętym obowiązkową rezerwacją miejsc.

Mając powyższe na uwadze, żeby nie było żadnych niedomówień w kwestii braku масечки, najlepiej jest zastosować się do prostej zasady: brać ślub na plaży, najlepiej w czasie jazdy konnej i jednocześnie spożywać w tym czasie posiłek – wiadomo, że przez масечkę jedzenie kiepsko smakuje, no i trudno jest tak pocałować pannę młodą...

Dziś w „Niecodziennej Liście Przebojów” Kasia Kowalska z utworem „Widzę twoją twarz” – coverem hitu Roxette „Listen to your heart”.

„Może za bardzo chciałam zmienić twój świat?
Pewnie niechcący znów zraniłam Cię tak, wiem
Zburzyłam coś, co trwać mogło i dać
Mi odrobinę Ciebie,
Lepszy czas...

Widzę Twoją twarz,
Wciąż brakuje mi słów,
Gdyby cofnąć czas,
Naprawić każdy zły ruch
I nieważne, że powiem
jak bardzo mi żal
Ciepła Twoich rąk,
Twych ust...
Tak bardzo mi brak...

Posłuchaj utworu:

Czasami błędę, brak mi wiary i szans...

Znaleźć odpowiedź, jak to mogło się stać, więc
Zanim odejdiesz, to odpowiedz, czy starczy sił,
Chcę chwilą być przy Tobie i nią żyć.

Widzę Twoją twarz,
Wciąż brakuje mi słów,
Gdyby cofnąć czas,
Naprawić każdy zły ruch
I nieważne, że powiem,
jak bardzo mi żal
Ciepła Twoich rąk,
Twych ust...
Tak bardzo mi brak...

Tysiące wspomnień
rozpala mnie wciąż,
miliony zwątpień,
ale słyszę ten głos,
by ciągle wierzyć, że warto jest żyć,
być dzikim wiatrem, sobą być...

Widzę Twoją twarz,
Wciąż brakuje mi słów,
Gdyby cofnąć czas,
Naprawić każdy zły ruch
I nieważne, że powiem,
jak bardzo mi żal
Ciepła Twoich rąk,
Twych ust...”.

#PodejrzaneZnatury

Wielki mały pieśniarz

Słowik rdzawy chętnie przebywa w okolicy ludzkich siedzib i od stuleci umiła ludziom majowe wieczory.

dr Natalia **Osten-Sacken**, zoolog

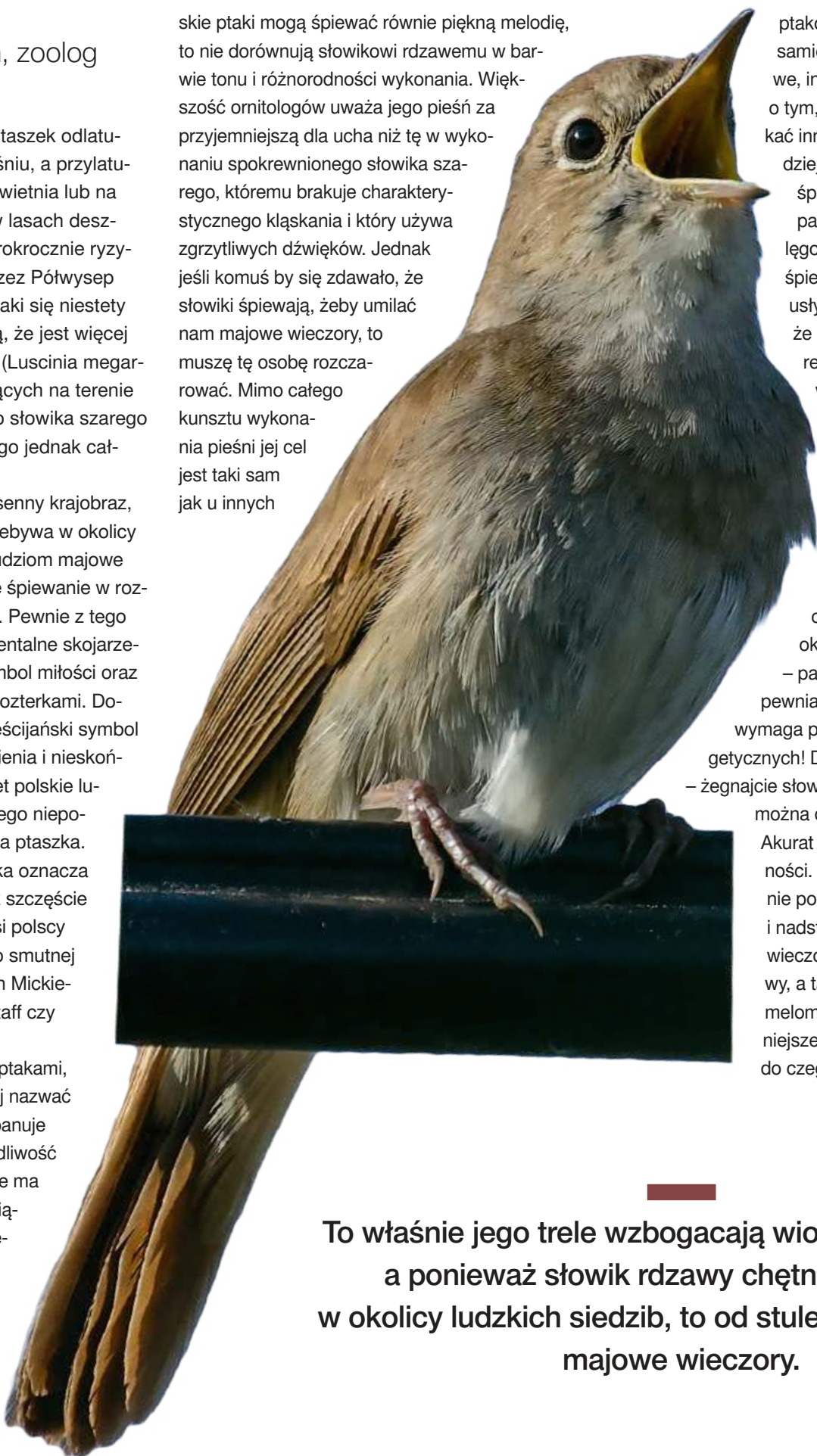
Ten mały i raczej niepozorny ptaszek odlatuje już w sierpniu lub we wrześniu, a przylatuje do nas w drugiej połowie kwietnia lub na początku maja, po zimie spędzonej w lasach deszczowych Afryki. Powracając do nas, rokrocznie ryzykuje życiem, gdyż musi przelecieć przez Półwysep Pirenejski, czyli region, gdzie na te ptaki się niestety poluje. Być może nie wszyscy wiedzą, że jest więcej gatunków słowików, a słowik rdzawy (*Luscinia megarhynchos*) to jeden z dwóch występujących na terenie Polski. I choć jest bardzo podobny do słowika szarego (*Luscinia luscinia*), to charakteryzuje go jednak całkiem inny śpiew.

To właśnie jego trele wzbogacają wiosenny krajobraz, a ponieważ słowik rdzawy chętnie przebywa w okolicy ludzkich siedzib, to od stuleci umiła ludziom majowe wieczory. Upodobał sobie szczególnie śpiewanie w rozróżnionych i kwitnących krzewach bzu. Pewnie z tego powodu wzbudzał od wieków sentymentalne skojarzenia i w literaturze pojawiał się jako symbol miłości oraz smutku spowodowanego sercowymi rozterkami. Dodatkowo słowik uważany jest za chrześcijański symbol anielskości, marzeń, słodyczy, natchnienia i nieskończonego duchowego bogactwa. Nawet polskie ludowe wierzenia znalazły miejsce dla tego niepozornego, niewiele większego od wróbla ptaszka. Według nich bowiem spotkanie słowika oznacza szybkie poznanie drugiej połówki oraz szczęście w miłości małżeńskiej! Także najwięksi polscy poeci nie zapomnieli o słowiku. O jego smutnej melodii wspomina w swoich wierszach Mickiewicz. Pisali o nim Słowacki, Tuwim, Staff czy Pawlikowska-Jasnorzewska.

Słowiki są dość skromnie upierzonymi ptakami, strojne w barwy, które można najtrafniej nazwać kolorami zeschłych liści. W tej kwestii panuje niezwykła jak na świat ptaków sprawiedliwość – obie płcie są ubarwione podobnie. Nie ma pyszniących się kolorami samców wabiących skromne samiczki feerią barw i deseni. Ich atutem i bronią jest wyłącznie niezwykle piękny śpiew, którym słowik rdzawy wyróżnia się na tle większości europejskich ptaków. Są to liczne zwrotki z wariacjami i trelami brzmiącymi jak „gig gig” lub „cik cik” o charakterystycznym melancholijnym brzmieniu. I choć inne europej-

skie ptaki mogą śpiewać równie piękną melodię, to nie dorównują słowikowi rdzawemu w barwie tonu i różnorodności wykonania. Większość ornitologów uważa jego pieśń za przyjemniejszą dla ucha niż tę w wykonaniu spokrewnionego słowika szarego, któremu brakuje charakterystycznego klaskania i który używa zgrzytliwych dźwięków. Jednak jeśli komuś by się zdawało, że słowiki śpiewają, żeby umiłać nam majowe wieczory, to muszę tę osobę rozczarować. Mimo całego kunsztu wykonania pieśni jej cel jest taki sam jak u innych

ptaków. I całkowicie prozaiczny. Mianowicie samiec oznacza nim swoje terytorium lęgowe, informując innych potencjalnych rywali o tym, że jest już zajęte i muszą sobie poszukać innego lokum. Oczywiście ma także nadzieję poruszyć serca wrażliwych na piękny śpiew ptasich dam i znaleźć w ten sposób partnerkę. Dlatego gdy samiec przyleci na lęgowsko, od razu zaczyna nieprzerwany śpiew, który wbrew obiegowej opinii można usłyszeć także w dzień, choć prawdą jest, że słowiki najchętniej trelują rano i wieczorem. Jako ciekawostkę warto dodać, że według obserwacji ornitologów na samice działają szczególnie nęcąco trele nocne. Może też nie są pozbawione dobrze nam znanego wiosennego romantyzmu? Jak to jednak w życiu bywa, romantyzm mija w zderzeniu z prozą życia i samiec milknie, gdy zaczyna pełnić obowiązki rodzicielskie. Dodatkowo śpiewanie w tym okresie nie ma już biologicznego sensu – partnerka została zdobyta, potomstwo zapewnia trwałość gatunku, a ciągłe śpiewanie wymaga przecież bardzo dużych nakładów energetycznych! Dlatego gdy tylko przestaje się optać – żegnajcie słowicze trele. Następne usłyszeć będzie można dopiero na wiosnę przyszłego roku. Akurat teraz przypada czas słowiczej aktywności. Wystarczy wybrać się w lubiane przez nie porośnięte gęstymi krzakami miejsca i nadstawić o zmierzchu ucha. Gwarantuję, że wieczorna pieśń słowika ukoji skołataną nerwy, a także zadowoli najbardziej wybrednych melomanów. Zapewniam, że nie ma nic piękniejszego niż wiosenne podsłuchiwanie natury, do czego Państwa serdecznie zachęcam! **N**

To właśnie jego trele wzbogacają wiosenny krajobraz, a ponieważ słowik rdzawy chętnie przebywa w okolicy ludzkich siedzib, to od stuleci umiła ludziom majowe wieczory.

#NiecodziennyWehikułCzasu

Tyran bez nosa

W dawnych czasach imię, jakie nadawano dziecku, miało stanowić dobrą wróżbę na przyszłość. Ta myśl zapewne przyświecała bizantyńskiemu cesarzowi Konstantynowi IV, gdy chrzczył swego pierworodnego syna i następcę imieniem Justynian. Władca nosił się z nadzieją, że jego potomek dorówna wielkiemu imiennikowi z przeszłości. Historia zdecydowała jednak inaczej i tak jak pierwszy z Justynianów przywrócił swemu imperium dawny blask, tak drugi dał się zapamiętać jako okrutny despota i doprowadził do upadku dynastii heraklijskiej, z której się wywodził.

Łukasz Czarnecki

Konstantyn IV zmarł w roku 685, zostawiając cesarstwo w rękach 16-letniego Justyniana II. Ten zaraz na początku swych rządów ruszył na wojnę przeciwko arabskiemu kalifatowi. Sprzyjały mu okoliczności, bo kalif Abd al-Malik uwikłany był w tłumienie rozrywających jego imperium rebelii. Władca Arabów ostatecznie musiał kupić sobie pokój, uiszczając olbrzymi trybut.

Wygnanie

Nowy imperator z lubością uciskał poddanych. Żadny pieniądzy pozwalał swoim najbliższym współpracownikom na wszelkie nikczemności, o ile przynosiły zysk w monecie. Nakładano wciąż nowe podatki, a tych, którzy nie byli w stanie ich uiścić, brano na tortury. Pewnego dnia wychłostano nawet cesarską matkę Anastazję! W końcu mieszkańcy Konstantynopola mieli dość i doszło do przewrotu, na czele którego stał gen. Leoncjusz. Justyniana aresztowano, obcięto mu nos i zestano do bizantyńskiej kolonii na Krymie – Chersonezu. Przywódca rewolty został ukoronowany przez patriarchę na nowego władcę. Leoncjusz okazał się jednak cesarzem nieudolnym i po trzech latach rządów również i on został obalony, a na tronie rozsiadł się ambitny admirał Tyberiusz.

Justynian kontratakuje

Tymczasem okaleczony Justynian zbiegł na dwór chagana koczowniczego ludu Chazarów, który dał mu za żonę swą siostrę. Na poprzedzającym ślub młodych chrzcie dziewczyny oblubienica obalonego imperatora przyjęła imię Teodora.

Tyberiusz tymczasem zajmował się umacnianiem swej władzy. Poprosił chazarskiego władcę, by ten zamordował swego gościa, prośbę podpierając sporą sumą w złocie. Wygnaniec miał się jednak na baczności,

w porę zbiegł z dworu teścia i schronił się u bułgarskiego chana Terbela. Ten ostatni podjął się pomóc uciekinierowi w odzyskaniu tronu.

W roku 705 armia Bułgarów stanęła pod murami Konstantynopola. Mieszkańcy, ufając w potęgę niezdobytch fortyfikacji miasta, obrzucali z murów beznosego pretendenta niewybrednymi epitetami. Myny rychło im jednak zrzędyły, bo Justynian wykazał się odwagą i sprytem godnymi komandosa – na czele doborowego oddziału wojów zakradł się do miasta rurami akweduktu. Zaskoczona dywersją obrona stolicy poszła w rozsypkę.

Bizantyński wielki terror

Justynian II mógł teraz w pełni dać ujście wściekłości, która narastała w nim w trakcie wygnania. Prawdopodobnie przez te wszystkie lata szczegółowo rozmyślał o tym, co zrobi ludziom, którzy pozbawili go tronu, gdy wpadną w jego ręce. Powróciwszy bowiem na tron, wykazał się isticie diabelską sadystyczną pomysłowością. Leoncjusza i Tyberiusza skuto łańcuchami i zawleczono do cesarskiej loży na hipodromie. Imperator wykorzystał ich karki jako podnóżki, na których trzymał nogi, oglądając wyścigi rydwanów. Patriarchę Konstantynopola, który odważył się koronować uzurpatorów, oślepieno i wygnano do Italii. A to była dopiero przegrzywka – krew lała się strumieniami.

Pomny upokorzeń, które spotkały go w Chersonesie, Justynian wysłał na Krym flotyllę z rozkazem dokonania ludobójstwa mieszkańców półwyspu. Część ludności jednak przeżyła i gdy stwierdziła, że nie ma nic do stracenia, podniosła bunt. Połączywszy siły z Chazarami i zbuntowaną flotą, dowodzeni przez niejakiego Bardanesa, rebelianci ruszyli morzem ku stolicy. Cesarza nie było w mieście, bo chcąc dopilnować osobiście masakry, zmierzał ku Krymowi drogą lądową, prowadząc ze sobą wojsko.

Buntownicy wkroczyli do Konstantynopola. Nadszedł czas rozrachunków, bez pardonu zabijano zwolenników Justyniana. Życie stracił nawet mały syn monarchy. Przy akompaniamencie krzyków jego babci chłopca wywleczono z kościoła, w którym się schronił, i choć zasłaniał się trzymaną relikwią drzewa Krzyża Świętego, poderżnięto mu gardło.

Upadek beznosego tyrana dopełnił się, gdy bunt podnieśli otaczający go żołnierze. Ostatni władca Bizancjum z dynastii heraklijskiej zginął zabity przez jednego ze swych oficerów, a jego uciętą głowę wręczono w ramach prezentu Bardanesowi, który bezzwłocznie ogłosił się nowym cesarzem. **N**

#InneŚwiaty

Kraina 82 księżyców

Jeśli coś jest niezwyklej urody, mówimy czasami, że jest nieziemsko piękne. Dosłownie można to powiedzieć o Saturnie, najbardziej niezwyklej z planet krążących wokół Słońca. Tylko ona ma tak wyraźne i jasne pierścienie, które można dostrzec z Ziemi nawet przy pomocy niewielkiego teleskopu. Tylko wokół niego krążą 82 księżyce, a wśród nich Tytan, jako jedyny posiadający atmosferę. Być może kryje się tam nieznane nam jeszcze życie.

Jarosław Molga

Jak piękny jest Saturn i jego pierścienie, dowiedzieliśmy się kilkanaście lat temu, gdy w naszym imieniu sonda Cassini obfotografowała tego gazowego olbrzyma i przysłała na Ziemię fotografie w dużej rozdzielczości. Pierścienie mienia się światłem, bo składają się przede wszystkim z brył lodu i węgla. Są cienkie jak żyłtka, zważywszy, że mają ok. 20 m grubości, a Saturn, którego otaczają, ma promień 9 razy większy od Ziemi. Cząstki tworzące pierścienie są różnej wielkości, od pyłku po bryły wielkości sporego auta. Poza tymi głównymi pierścieniami widzianymi z naszej planety jest jeszcze jeden pierścień bardzo oddalony od Saturna (o 12 mln km), który jest inaczej nachylony względem innych pierścieni i porusza się w odwrotnym kierunku.

Sam Saturn także mieni się kolorami. Jest bardziej stonowany niż Jowisz, ale również cały jest w paski. Te paski

to odzwierciedlenie struktury atmosfery Saturna. Jak napisano wyżej, to gazowy olbrzym. Większość jego objętości to gazy, takie jak wodór i hel, ale w atmosferze Saturna krążą również drobinki lodu. Tyle że nie jest to lód tylko z wody. Jego drobinki tworzą warstwę chmur o grubości ok. 10 km, gdzie temperatura wynosi ok. -23 st. C. Powyżej tej warstwy jest prawdopodobnie warstwa zawierająca kryształki zamrożonego wodorosiarczku amonu, która rozciąga się na kolejne 50 km i ma ok. -93 st. C. 80 km ponad tą warstwą znajduje się taka, w której chmury tworzy lód amoniakalny, a temperatura wynosi ok. -153 st. C. To wszystko jest w szalonym ruchu. Wiatry na Saturnie wieją do 1800 km/h, a nad biegunem północnym planety utrzymuje się stały huragan, który tworzy obrazy sześciokąta i stanowi zagadkę dla naukowców. Nie da się więc na Saturnie stanąć, ale jeśli kiedykolwiek człowiek zbliży się do tej planety, zobaczy

nie tylko pierścienie wokół niej, lecz także cały układ światów. Wokół Saturna krążą księżyce i jest ich 82 (stan wiedzy na 2019 r.). Jest wśród nich Tytan, tak podobny, a jednocześnie tak różny od Ziemi. Podobny, bo posiada atmosferę i jest to ewenement w naszym Układzie Słonecznym. Inne znane nam księżyce mają co najwyżej niewielkie obłoki gazowe nad powierzchnią. Podobny także dlatego, że jest skalistym ciałem niebieskim i przypomina Ziemię rozmiarami. Jest większy niż Merkury. Tytan ma także jeziora, morza i rzeki. Tylko że jest to świat zupełnie niepodający się naszej wyobraźni. Jeziora i morza na Tytanie tworzą płynne węglowodory, np. metan. Gaz, który na Ziemi wykorzystujemy do podgrzewania wody, tam w skrajnie niskiej temperaturze jest cieczą, która tworzy jeziora i jeziorzyska. Węglowodory tworzą tam największy zbiornik nazwany Kraken Mare, wielkości ziemskiego Morza Kaspijskiego. Tytana rzeźbią rzeki płynnych węglowodorów jak woda Ziemi. Tworzą rozgałęzienia, sieci dopływów i ujścia o charakterze rzecznych delt. Padają tam deszcze: kroplami są metan i etan. To wszystko odbywa się w temperaturze -179 st. C. W okolicach równika sonda Cassini zaobserwowała ciągnące się przez setki kilometrów wydmy. Ich wysokość dochodzi do 100 m. Wydmy zostały ukształtowane przez zmienne, łagodne wiatry. Te wieją, bo atmosfera Tytana jest w ruchu. Tyle że nie jest to coś, co znamy z Ziemi. Atmosfera składa się głównie z azotu z domieszką argonu (tu podobieństwo) oraz z metanu i innych związków organicznych, takich jak etan czy acetylen. Te związki nadają Tytanowi obserwowanemu z zewnątrz pomarańczową barwę.

Naukowcy nie wykluczają, że w tym pomarańczowym świetle jest coś, co upodobni jednak Tytana do Ziemi. Chodzi o występowanie życia. Jest tam bardzo zimno, ale występują przecież związki organiczne. Kto wie, czy nie kryje się tam życie, choć pewnie inne niż to znane z naszej planety. Być może dowiemy się tego za ponad dekadę. NASA na lata 30. planuje misję kosmiczną Dragonfly, w ramach której zbada potencjalne sprzyjające życiu miejsca na powierzchni Tytana. Dwa lata temu NASA stworzyła już mapę miejsc, w których możliwe jest życie. Życie na pomarańczowym księżycu? Trudno o bardziej nieziemskie piękno. **N**

Programy autorów „Codziennej” i „Gazety Polskiej” zostały wyróżnione na czerwono.

**Gazeta
Polska**
telewizyjna

21-27/maja
2021

AVENGERS: WOJNA BEZ GRANIC

FILM SF, **SOBOTA 22.5**, GODZ. 20.00, POLSAT

Miłośnikom filmów o superbohaterach znanych z komiksów Marvela tej serii przedstawiać nie trzeba. W trzeciej odsłonie Avengersów Kapitan Ameryka (Chris Evans), Dr Strange (Benedict Cumberbatch), Iron Man (Robert Downey Jr.) i Scarlet Witch (Elizabeth Olsen) łączą swoje siły ze Spider-Manem

(Tom Holland) oraz Strażnikami Galaktyki, aby pokonać szalonego Thanosa (Josh Brolin). Ten międzygalaktyczny tyran przybywa na Ziemię, a jego celem jest zebranie wszystkich sześciu kamieni nieskończoności, które razem dają niewyobrażalną moc temu, kto je posiada.

POLECA

TOMASZ SAKIEWICZ

Pasmo publicystyczne Telewizji Republika

PIĄTEK 21.5 godz. 21.00

W każdy piątkowy wieczór – po godz. 21.00 – polecam specjalne pasmo – oddech dla umysłu. Na początek program „Specjaliści od wszystkiego”, którego gospodarzem jest Maciej Kożuszek. Autor z humorem i ironią komentuje bieżące tematy polityczne i społeczne. Rozmawia też o nich z zaproszonymi publicystami. Pół godziny później na antenie Telewizji Republika obejrzeć można program Katarzyny Gójskiej i Piotra Lisiewicza „Kulisy manipulacji”. W każdym tygodniu prowadzący wybierają temat przewodni, a następnie sprawdzają, w jaki sposób określona wiadomość została zmanipulowana przez media głównego nurtu. Zaś o godz. 22.00 na antenie stacji premiera kolejnego odcinka „Republika pyta”. Mikołaj „Jaok” Janusz zadaje nietypowe, zaskakujące i nieraz wprawiające w konsternację pytania uczestnikom demonstracji ulicznych oraz innym osobom z życia publicznego. Zapinamy pasy i przed ekran...

8 lat Telewizji Republika – gala

SOBOTA 22.5 godz. 19.00

SOBOTA 22.5 godz. 2.00 powtórka dla Polonii w USA

NIEDZIELA 23.5 godz. 22.00

PONIEDZIAŁEK 24.5 godz. 0.40

SOBOTA 29.5 godz. 19.00

To już osiem lat, od kiedy na rynku medialnym istnieje Telewizja Republika – pierwsza telewizyjna stacja informacyjna o profilu konserwatywnym w Polsce. Nie byłoby TV Republika, gdyby nie Widzowie. Gala to również podziękowanie dla nich. Wydarzenie premierę miało w czwartek, ale przed nami kilka powtórek, także dla Polonii w USA. Gorąco polecam.

DOKUMENT FABULARYZOWANY WOJTEK. NIEDŹWIEDŹ, KTÓRY POSZEDŁ NA WOJNĘ

PIĄTEK 21.5 GODZ. 16.55, TVP HISTORIA

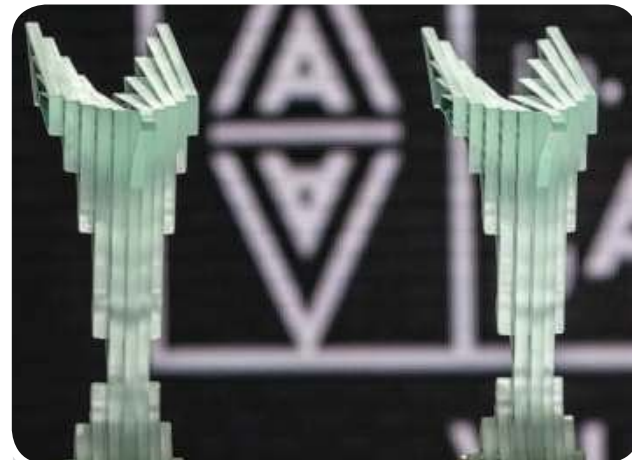
Jest to historia Wojtka, niedźwiedzia żołnierza. Stracił rodziców jako mały niedźwiadek. Sierotę przygarnęli polscy żołnierze, którzy znaleźli go w Iranie. Żeby umożliwić podróż Wojtka do Włoch, oficjalnie włączono go do armii i przyznano mu rangę kaprala. Walczył podczas II wojny światowej u boku 22 Kompanii Zaopatrzenia Artylerii Armii Andersa. Żołnierzom towarzyszył we wszystkim: od zapasów, przez wspólne pływanie w rzece, po picie piwa. Brał udział w bitwie pod Monte Cassino, wraz ze swymi towarzyszami broni przynosił skrzynie z amunicją.

PODRÓŻNICZY ZA SIÓDMĄ GÓRĄ

SOBOTA 22.5 GODZ. 21.00, TV REPUBLIKA

W najbliższym odcinku odwiedzamy Teheran, leżące u stóp masywu górskiego Elburs największe miasto Bliższego Wschodu. Dowiemy się, czy do stolicy Iranu w ogóle warto trafić. I co jest w niej takiego wyjątkowego, co odróżnia ją od innych miast w kraju. Stefan Czerniecki pochyli się także nad codziennymi praktykami, z którymi siłą rzeczy prędzej czy później będzie się musiał zmierzyć każdy przybywający tam turysta. Jak choćby sposób, w jaki Irańczycy przechodzą przez jezdnię. Jak zobaczymy, nie jest to wcale takie oczywiste.

RELACJA

GALA WRĘCZENIA NAGRÓD IM. JANA RODOWICZA „ANODY”

NIEDZIELA 23.5 GODZ. 15.50, TVP1

Nagroda im. Jana Rodowicza „Anody” to odznaczenie dla osób wyróżniających się społecznym zaangażowaniem oraz postawą mogącą służyć za przykład dla przedstawicieli młodego pokolenia. Pokazują, co dziś znaczą poświęcenie, pomoc słabszym, zaangażowanie społeczne i braterstwo. Współcześni bohaterowie – którzy są wśród nas i obok nas. Honorowe wyróżnienie zostało ustanowione przez Muzeum Powstania Warszawskiego. Nagroda upamiętnia postać legendarnego żołnierza batalionu „Zośka”, uczestnika akcji pod Arsenałem.

KLIKAJ MĄDRZE www.niezalezna.pl **0 nas jest głośno!**

Programy autorów „Codziennej” i „Gazety Polskiej” zostały wyróżnione na czerwono.

RANO

PO POŁUDNIU

WIECZOREM

RANO

PO POŁUDNIU

WIECZOREM

TVP 1

08:00 Wiadomości
08:10 Pogoda
08:15 Kwadrans polityczny
08:40 Ranczo (114) - serial
09:35 Komisarz Alex (78) - serial
10:35 Ojciec Mateusz (218) - serial
11:25 Kasta - serial
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 Magazyn rolniczy
12:55 Natura w Jedyńce
14:00 Elif (983) - serial
15:00 Wiadomości
15:10 Pogoda
15:15 Alarm!
15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
16:05 Przysięga (415) - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Jaka to melodia? - pr. rozryw.
17:55 Klan (3815) - serial
18:20 Kasta - serial
18:55 Jeden z dziesięciu - teleturniej
19:25 Sport
19:30 Wiadomości
20:05 Pogoda
20:10 Alarm!
20:30 Leśniczówka (398) - serial
21:00 Ojciec Mateusz (326) - serial
21:55 Eurovision Song Contest: Historia zespołu Fire Saga - komedia muzyczna, Islandia/Kanada/USA 2020
00:10 Uniewinniony - thriller, Kanada/Niemcy/USA 2014
01:45 S.W.A.T. - Jednostka specjalna (39) - serial
02:40 Determinator (1) - serial

TVP 2

07:55 Pytanie na śniadanie
10:40 Panorama
10:45 Pytanie na śniadanie
11:25 Dookoła Bałtyku
11:50 Barwy szczęścia (2451) - serial
12:30 Kolo fortuny - teleturniej
13:15 Kozacka miłość (117) - serial
14:05 Va banque - teleturniej
14:35 Na sygnale (295) - serial
15:10 Górcy ratownicy (71) - serial
16:00 Kolo fortuny - teleturniej
16:35 Familiada - teleturniej
17:15 Promyk nadziei (43) - serial
18:00 Panorama
18:20 Va banque - teleturniej
18:45 Kozacka miłość (118) - serial
19:35 Barwy szczęścia (2451) - serial
20:05 Barwy szczęścia (2452) - serial
20:35 Kabaret. Supershow Dwójki - pr. rozryw.
21:35 Centralne Biuro Humoru - pr. rozryw.
23:00 Muzyka, taniec, zabawa - koncert
00:05 Dusigrosz - komedia, Francja 2016, wyk. Dany Boon, Laurence Arné. François Gautier to skąpy człowiek, który nie ma przyjaciół ani kobiety. Jego życie zmienia pojawienie się dziewczyny, która uważa, że François jest jej ojcem.
01:45 Uwężeni - thriller, USA 2012

TVN

08:00 Dzień Dobry TVN
11:45 Ukryta prawda (1275) - serial
12:50 Ukryta prawda (1178) - serial
13:50 Ukryta prawda (757) - serial
14:55 Szpital (412) - serial
16:00 LAB (68) - serial
17:00 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw.
18:00 Ukryta prawda (1276) - serial
19:00 Fakty
19:25 Uwaga! Koronawirus
19:25 Sport
19:45 Pogoda
19:55 Uwaga!
20:05 Miłe wieści - pr. rozryw.
20:10 Troja - dramat historyczny, Malta/USA 2004. Helena, żona Menelaosa, władcy Sparty, uciekła z księciem Troi Parysem, co stało się bezpośrednią przyczyną wojny trojańskiej. Znieważony ucieczką małżonki Menelaos prosi o pomoc brata, Agamemnona, króla Myken. Agamemnon jednoczy wkrótce wokół siebie liczne plemiona Greków i wysłał za uchodźcami pościg, w wyniku którego dochodzi do oblężenia miasta Troi.
23:30 Blade, Wieczny Łowca 2 - horror, Niemcy/USA 2002
02:00 Kuba Wojewódzki - talk-show

POLSAT

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:40 Malanowski i partnerzy (212) - serial
09:10 Malanowski i partnerzy (213) - serial
09:40 Sekrety rodziny (135) - serial
10:40 Dlaczego ja? (462) - serial
11:40 Gliniarze (455) - serial
12:50 Wydarzenia
13:25 Interwencja
13:40 Trudne sprawy (809) - serial
14:40 Dlaczego ja? (975) - serial
15:50 Wydarzenia
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 (571) - serial
17:00 Gliniarze (580) - serial
18:00 Pierwsza miłość (3239) - serial
18:50 Wydarzenia
19:30 Gość „Wydarzeń”
19:45 Sport
19:55 Pogoda
20:00 Dumbo - film familijny, Kanada/Australia/Wielka Brytania/USA 2019
22:20 Lara Croft: Tomb Raider - film przygodowy, Niemcy/Japonia/Wielka Brytania/USA 2001, wyk. Angelina Jolie, Jon Voight, Iain Glen
00:40 Trzynaście duchów - horror, Kanada/USA 2001, wyk. Shannon Elizabeth, Matthew Lillard, F. Murray Abraham
02:45 Tajemnice losu - pr. rozrywkowy

REPUBLIKA

07:00 Transmisja mszy świętej z Jasnej Góry
07:30 Polska na dzień dobry
09:30 Wolne głosy
09:50 Telezakupy
10:05 Ostry dyżur prawniczy
10:20 Telezakupy
10:40 Mówi się...
11:20 Telezakupy
11:35 Polska na dzień dobry
13:00 Telezakupy
13:15 Wolne głosy
14:00 Telezakupy
14:15 Otwartym tekstem
14:45 Telezakupy
15:00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
15:30 Republika po południu
17:15 Wolne głosy
17:55 Wolne głosy - zagranica
18:15 Ekonomia raport - flash
18:30 Dzisiaj - serwis inform.
18:55 Sport w Republice
19:00 Prognoza pogody
19:05 10.04.2010. Fakty
19:25 Rozmowa ściśle jawna
19:50 Biznes Polska
20:15 Twoja Akcja
20:30 Geopolityczny tygiel
21:00 Specjaliści od wszystkiego
21:30 Kulisy manipulacji
22:00 Republika pyta
22:25 Ekonomia raport
22:50 Suma dnia
23:15 Poland Daily
00:10 Dzisiaj - serwis inform.
00:30 Sport w Republice
00:35 Prognoza pogody
00:45 Rozmowa ściśle jawna
01:00 10.04.2010. Fakty
01:20 Republika pyta
01:45 Dokument w Republice

POLONIA

06:30 Leśniczówka (149) - serial
07:00 Wojciech Cejrowski - boso przez świat
07:30 Pytanie na śniadanie
10:40 Panorama
11:30 Na sygnale (300) - serial
12:00 Wiadomości
12:15 Wilnoteka
12:35 M jak miłość (1579) - serial
13:20 M jak miłość (1580) - serial
14:15 Tego się nie wytnie
15:35 Czas pieniądza
15:55 Bajki naszych rodziców
16:30 Rodzinka.pl (59) - serial
17:00 Teleexpress
17:20 Stacja innowacja
17:35 Poland in Undiscovered
17:55 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
18:25 Na sygnale (300) - serial
18:50 Przystanek Ameryka
19:10 Olá Polonia
19:30 Wiadomości
20:05 Sport
20:10 Pogoda
20:15 Na dobre i na złe (806) - serial
21:10 Kabaret. Supershow Dwójki - pr. rozryw.
22:05 Polonia 24
22:35 Noce i dnie (12) - serial
23:30 Gwiazdociąg TVP Rozrywka: Piotr Rubik
00:00 Focus on Poland
00:20 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
00:50 Polonia Express
01:10 Olá Polonia
01:30 Wiadomości
02:00 Sport
02:05 Pogoda
02:10 Polonia 24

TRWAM

08:00 Informacje dnia
08:15 Polski punkt widzenia
08:45 Przyjaciele i bohaterowie
09:10 Z wędką nad wodę
09:45 Duc in altum
10:00 Informacje dnia
10:15 Rozumieć niedokończzone
11:25 Głos Polski
11:45 Spotkania z ekologią
12:00 Regina Coeli
12:03 Informacje dnia
12:20 Ziemia Obiecana - serial
13:05 Jan Paweł II (1978-2005)
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:30 Zrozumieć Antycywilizację
14:55 Słowo życia
15:00 Koronka do Bożego Miłosierdzia
15:20 Mocni w wierze
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Siódmy sakrament
16:40 Ziemia Święta
17:00 Regal Mistrzowie
17:30 Geopolityka
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Regina Coeli
18:05 Informacje dnia
18:15 Westerplatte młodych
19:00 Warto zauważyć
19:30 Opowieści Theo
19:45 Modlitwa z udziałem dzieci
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Ziemia Obiecana - serial
23:00 Nowo nawrócenie
23:55 Kolory świętości
00:00 Słowo życia

HISTORIA

06:50 Był taki dzień: 21 maja
06:55 Polska Kronika Filmowa
07:10 Pogranicze w ogniu (13) - serial
08:15 Przystanek Historia
08:35 Historia Polski: Generał Władysław Sikorski
09:30 Sensacje XX wieku
10:30 Giganci historii: Józef Piłsudski. Życie i działalność - teleturniej
11:25 Walka o polski Śląsk 1919-1921
12:05 Wojenne dziewczyny (7) - serial
13:00 Pekin. Biografia cesarskiej stolicy: Barbarzyńcy u bram
14:00 Dziką Kanadą (2) - dok.
15:05 Bastiony władzy: Życie w europejskich zamkach (1) - dok.
16:05 Polacy na morze
16:30 Ex Libris
16:55 Historia Polski: Wojtek. Niedźwiedź, który poszedł na wojnę
18:05 16 mm historii
18:35 Wojna w eterze
18:45 Pogranicze w ogniu (14) - serial
19:50 Wojna w eterze
20:00 Teatr historii
21:50 Przyjaźń w cieniu Kremla. Jutro Ukraina - dok.
23:05 Nieznane taśmy filmowe. Singapur
00:05 Azjatyckie stulecie: Marcos. Między mitem a człowiekiem
01:00 Polska Kronika Filmowa
01:15 Było, nie miało - kronika zwiadowców historii

TVP INFO

07:00 Serwis Info
07:12 Jedziemy
07:50 Agrobiznes
07:55 Agropogoda
08:00 Jedziemy dalej
08:18 Minęła ósma
09:00 Serwis Info
09:11 Minęła dziewiąta
10:00 Serwis Info
10:25 Pogoda info
10:29 Serwis info
10:50 Pogoda info
11:00 Serwis info
11:30 Serwis info, pogoda
12:00 Serwis info
12:25 Pogoda info
12:30 Serwis info, pogoda
13:00 Serwis info
15:00 Serwis info
15:20 Pogoda info
15:29 Serwis info
15:59 Info dzień
17:00 Teleexpress
17:15 Teleexpress extra
17:32 O co chodzi
18:00 Panorama
18:20 Panorama opinii
18:37 O tym się mówi
19:30 Wiadomości
19:58 Gość „Wiadomości”
20:13 Forum
21:00 Nie da się ukryć
21:25 Serwis info
21:50 W tyle wizji
22:24 Serwis Info
22:30 W tyle wizji extra
23:00 Info wieczór
23:30 W akcji
23:51 Nie da się ukryć extra
00:03 Wiadomości
00:31 Gość „Wiadomości”
01:00 Forum

KINO POLSKA

06:00 Jest jak jest (5) - serial
06:40 Telesprzedaż
07:55 Skradzioną kolekcja - komedia kryminalna, Polska 1979
09:45 Lekarstwo na miłość - komedia, Polska 1965
11:50 Telesprzedaż
12:05 Wodzień - dramat obyczajowy, Polska 1977. Lutek Danielak, wodzień znajdujący się na dalekim miejscu w hierarchii konferansjerów, pragnie przyspieszyć swoją karierę. Posługuje się szantażem, donosicielstwem oraz innymi nieetycznymi działaniami.
14:30 Trochę słońca... - film dokumentalny, Polska 1958
14:50 Kabaretowy rejs - pr. rozryw.
15:45 Kabaretowy rejs - pr. rozryw.
16:45 Daleko od szosy (3) - serial
18:15 Daleko od szosy (4) - serial
20:00 Wesele - komediodramat, Polska 2004
22:10 Jeziorak - thriller, Polska 2014. Policjantka z prowincjonalnej komendy prowadzi dochodzenie, które na zawsze zmieni jej świat.
00:10 Misja Afganistan (5) - serial
01:10 Misja Afganistan (6) - serial
02:05 Fucha - film obyczajowy, Polska 1983
03:40 Łuk Erosa - dramat obyczajowy, Polska 1988

KULTURA

07:00 Teledysk
08:10 Informacje kulturalne
08:30 Kronos - pr. publ.
09:15 Alicja - musical, Belgia/Wielka Brytania/Polska 1980
11:00 Zaklęty dwór (6) - serial
12:15 Zaklęty dwór (7) - serial
13:30 Scena taneczna: Teatr tańca cz. I
13:55 Scena taneczna: Teatr tańca cz. II
14:25 Trzech od „Zebry” - reportaż
14:50 Kamizelka - film obyczajowy, Polska 1971
15:50 Walkonie - dramat obyczajowy, Francja/Włochy 1953
17:45 Co dalej? - pr. publ.
18:00 Rok 2020
18:30 Informacje kulturalne
18:55 Reżyserzy: Robert Wise
20:05 Wieczór kinomana: Pięć łatwych utworów - film obyczajowy, USA 1970
21:50 Tego się nie wytnie - pr. kult.
23:15 Tego się nie wytnie ekstra - pr. kult.
23:35 Gomorra 4 (47) - serial
00:35 Teraz animacje!: Dobry chęci - film krótkometrażowy, Wielka Brytania 2018
00:40 Teraz animacje!: Kilka słów - film krótkometrażowy, Węgry 2017
00:50 Teraz animacje!: Czarny Kapturek - film animowany dla dorosłych, Polska 1983
01:00 Co dalej? - pr. publ.
01:20 Informacje kulturalne

PULS

06:00 Zbuntowany anioł (75) - serial
07:00 Lombard. Życie pod zastaw (159) - serial
08:00 Lombard. Życie pod zastaw (414) - serial
09:00 Rodzinny interes (95) - serial
10:00 Zbuntowany anioł (76) - serial
11:00 Zbuntowany anioł (77) - serial
12:00 Zaklinaczka duchów (39) - serial
13:00 Zaklinaczka duchów (40) - serial
14:00 Lombard. Życie pod zastaw (160) - serial
15:00 Lombard. Życie pod zastaw (161) - serial
16:00 Rodzinny interes (97) - serial
17:00 Rodzinny interes (98) - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw (416) - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw (417) - serial
20:00 Champion 2 - dramat sensacyjny, USA 2006
22:00 Rocky 3 - dramat obyczajowy, USA 1982
00:00 Skazany na piekło - dramat sensacyjny, USA 2003, wyk. Jean-Claude Van Damme. Amerykanin trafia do rosyjskiego więzienia o zastraszonym rygorze. Władze ośrodka organizują tam cykliczne walki pomiędzy osadzonymi.
01:55 Castle (12) - serial

Transmisje mszy i nabożeństw z Opactwa w Tyńcu na **tyniec.tv!**

Codzienna relacja w czasie rzeczywistym z tynieckiego kościoła. Włącz się w modlitwę razem z benedyktynami przez internet

LITURGIA GODZIN:

06:00 - Jutrznia
17:00 - Nieszpory po łacinie
19:30 - Kompleta
20:00 - Bogurodzica

NIEDZIELNA MSZA Z BENEDYKTYNAMI!

8:30 - 10:30 - 12:30 - 18:00

Programy autorów „Codziennej” i „Gazety Polskiej” zostały wyróżnione na czerwono.

RANO

PO POŁUDNIU

WIECZOREM

Historia zespołu Fire Saga
godz. 0.55

07:00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
07:35 Rok w ogrodzie
08:00 Rok w ogrodzie extra
08:15 wojsko-polskie.pl
08:40 Pełnosprawni - mag.
09:10 Prywatne życie zwierząt
09:40 Fascynujący świat
10:45 Sprawa dla reportera
11:50 Szeryf - western, USA 1971
13:45 Okrasa łamie przepisy
14:15 Z pamięci
14:25 Oздrowieńcy - reality show
15:05 EURO 2020 w Telewizji Polskiej
15:55 To był rok! - pr. rozryw.
17:00 Teleexpress
17:20 Pogoda
17:30 Jaka to melodia? - pr. rozryw.
18:30 Stulecie Winnych (39) - serial
19:25 Sport
19:30 Wiadomości
20:05 Pogoda
20:10 Alarm!
20:25 Polska w Konkursie Eurowizji
21:00 Konkurs Piosenki Eurowizji - Rotterdam 2021 - finał
00:55 Eurovision Song Contest: Historia zespołu Fire Saga - komedia muz., Islandia/Kanada/USA 2020. Dwoje małomiasteczkowych piosenkarzy postanawia spełnić marzenia, biorąc udział w największym konkursie wokalnym świata.

Wszystkie pieniądze świata
godz. 20.00

07:00 M jak miłość (1590) - serial
07:55 Pytanie na śniadanie
11:20 Zainwestuj w marzenia - serial
11:30 Rodzinny ekspres - mag.
12:10 Klub detektywów i kłatwa czarnego króla - film dla dzieci, Niemcy/Włochy 2017
14:00 Familiada - teleturniej
14:35 Koło fortuny - teleturniej
15:15 Wojciech Cejrowski - boso przez świat
15:45 Smaki świata po polsku
16:20 Na dobre i na złe (811) - serial
17:20 Na sygnale (315) - serial
17:50 Słowo na niedzielę
18:00 Panorama
18:20 Pogoda
18:30 Postaw na milion - teleturniej
19:25 Rodzinka.pl (178) - serial
20:00 Wszystkie pieniądze świata - dramat sens., Włochy/USA/Wielka Brytania 2017. Szesnastoletni wnuk najbogatszego człowieka świata zostaje uprowadzony. Jego oddana matka stara się przekonać nieustępliwego miliarda do zapłacenia okupu porywaczom.
22:15 Anatomia zemsty - komedia kryminalna, USA 2013
00:05 Weselne przeznaczenie - komedia romantyczna, Kanada/Wielka Brytania/USA 2018
01:40 Zniewolony - dramat biograficzny, Wielka Brytania/USA 2013

Łaski na gigantach
godz. 21.35

07:25 Wymarzone ogrody
08:00 Dzień Dobry TVN
11:30 Brzydula 2 (149) - serial
12:00 Brzydula 2 (150) - serial
12:30 Brzydula 2 (151) - serial
13:00 Brzydula 2 (152) - serial
13:30 Brzydula 2 (153) - serial
14:00 Na Wspólnej (3222) - serial
14:30 Na Wspólnej (3223) - serial
15:00 Na Wspólnej (3224) - serial
15:30 Na Wspólnej (3225) - serial
15:50 Efekt Domina (1) - serial
16:25 „Szadź 2” - kulisy produkcji
16:50 Budując marzenia - pr. rozryw.
17:25 Wymarzone ogrody - pr. rozryw.
18:00 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw.
18:20 Pogoda
18:30 Sport
19:25 Sport
19:35 Pogoda
19:45 Uwaga!
20:00 Power Couple - reality show
21:35 Łaski na gigantach - komedia, Kanada/USA 2017, wyk. Queen Latifah, Jada Pinkett Smith, Regina Hall. Grupa przyjaciółek z czasów liceum spotyka się po latach, by wspólnie przeżyć zabawę na największym festiwalu w Nowym Orleanie.
00:00 Oujia: Narodziny zła - horror, Japonia/Chiny/USA 2016
02:05 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw.
03:10 Uwaga!

Przeznaczenie
godz. 1.20

06:00 Nowy dzień
08:35 Mulan 2 - film animowany, USA 2004
10:10 Ewa gotuje
10:40 Nasz nowy dom - reality show
11:40 Nasz nowy dom - reality show
12:40 Bogaty dom - biedny dom - reality show
13:40 Łowcy nagród - teleturniej
14:40 Rolnicy. Podlasie (37) - dok.
15:45 Więzienie (44) - dok.
16:15 Więzienie (45) - dok.
16:45 Więzienie (46) - dok.
17:15 Więzienie (47) - dok.
17:45 Chłopaki do wzięcia (197) - serial
18:15 Chłopaki do wzięcia (198) - serial
18:50 Wydarzenia
19:30 Gość „Wydarzeń”
19:45 Sport
19:55 Pogoda
20:00 Avengers: Wojna bez granic - film przygodowy, USA 2018
23:15 Resident Evil: Retribucja - horror SF, Kanada/Niemcy/USA 2012
01:20 Przeznaczenie - thriller SF, Australia 2014, wyk. Ethan Hawke, Sarah Snook, Christopher Sommers, Christopher Kirby. Tajna rządowa agencja podróży w czasie, mając na celu zapobieganie przyszłym zbrodniom, wysłała szpiega, by uchwycił przestępcę.
03:35 Tajemnice losu - pr. rozryw.

Za siódmą górą
godz. 21.00

07:00 Transmisja mszy świętej z Jasnej Góry
07:30 Polska na dzień dobry
09:15 Mag. filmowy Piotra Goćka
09:40 Moja droga do wolności
10:00 Polityczne podsum. tyg.
10:50 Kulisy manipulacji
11:15 Telezakupy
11:30 10.04.2010. Fakty
11:45 Rozmowa ściśle jawna
12:00 Telezakupy
12:20 Polska na dzień dobry
13:35 Telezakupy
13:50 Geopolityczny tydzień
14:05 Telezakupy
14:25 Specjaliści od wszystkiego
14:45 Telezakupy
15:00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
15:20 Telezakupy
15:35 Rozmowa ściśle jawna
15:55 Telezakupy
16:15 Kulisy manipulacji
16:45 Geopolityczny tydzień
17:10 Otwartym tekstem
17:40 Polityczne podsum. tyg.
18:30 Dzisiaj - serwis inform.
18:50 Sport w Republice
18:55 Prognoza pogody
19:00 8 lat Telewizji Republika - Gala
21:00 Za siódmą górą - program Stefana Czernieckiego
21:20 Geopolityczny tydzień
21:45 Moja droga do wolności
22:00 Biznes Polska
22:25 Republika pyta
22:50 Dzisiaj - serwis inform.
23:05 Sport w Republice
23:10 Prognoza pogody
23:15 Poland Daily
00:10 Dzisiaj - serwis inform.

Pilecki
godz. 2.15

06:00 Polonia 24
06:30 Stacja innowacja
06:45 Turystyczna jazda: Nitra i okolice
07:00 Barwy szczęścia (2386) - serial
07:25 Barwy szczęścia (2387) - serial
07:55 Pytanie na śniadanie
11:25 Nela Mała Reporterka
11:45 W krainie baśni - pr. dla dzieci
12:15 Powroty - mag.
12:35 Na dobre i na złe (806) - serial
13:30 The Voice Kids 3. Bitwa (11) - widowisko
15:00 The Voice Kids 3. Sing Off (11) - widowisko
15:30 Okrasa łamie przepisy
16:00 Kulturalni PL
17:00 Teleexpress
17:20 M jak miłość (1581) - serial
18:10 Szansa na sukces. Opole 2021
19:05 Muzyka na dobry wieczór
19:30 Wiadomości
20:05 Sanatorium miłości 3 - reality show
21:00 Konkurs Piosenki Eurowizji - Rotterdam 2021 - finał
00:50 M jak miłość (1581) - serial
01:40 Wiadomości
02:10 Sport
02:13 Pogoda
02:15 Uwaga - premiera!: Pilecki - dokument fabularyzowany, Polska 2015, wyk. Marcin Kwaśny, Małgorzata Kowalska
03:40 Piechotą do lata - piosenki na słoneczną porę

RANO

PO POŁUDNIU

WIECZOREM

08:00 Informacje dnia
08:15 Westerplatte młodych
08:55 Słowo życia
09:00 Telewizyjny Uniwersytet Biblijny
10:00 Informacje dnia
10:15 Retrospekcja
10:25 Myśląc Ojczyzna
10:35 Polski punkt widzenia
11:00 Kropelka radości
12:00 Regina Coeli
12:03 Informacje dnia
12:20 Warto zauważyć
12:50 Siódmy sakrament
13:20 Ocalić od zapomnienia
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:35 Ludwig Maria Grignion de Montfort
15:30 Wierzę w Boga
16:00 Informacje dnia
16:10 HistoriaPL
17:00 Z Parlamentu Europejskiego
17:30 Mocni Jego mocą
17:55 Poczest wielkich Polaków
18:00 Regina Coeli
18:05 Informacje dnia
18:15 100 cudownych miejsc na świecie
18:30 XXII Pielgrzymka Młodych z Radiem Maryja
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 XXII Pielgrzymka Młodych z Radiem Maryja
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:20 Dar nadziei - historia Tony'ego Melendeza
23:00 Śladami apostoła Pawła
00:00 XXII Pielgrzymka Młodych z Radiem Maryja
01:50 Świat w obrazach

06:55 Był taki dzień: 22 maja
07:05 Biblia: Dawid (4) - serial
08:00 Z Andrusiem po Galicji
08:30 Wędrowni staromiejskiej syrenki - dok.
08:50 U Pana Boga w ogródku (7) - serial
09:40 Okrasa łamie przepisy
10:20 Pekin. Biografia cesarskiej stolicy: Barbarzyńcy u bram
11:20 Wszystkie kolory świata: Oman - morze i kadzidło
12:25 Opowieści o Yellowstone: Lato - dok.
13:30 40 karabinów - western, USA 1967
15:05 Śladami Eskulapa: Pod opieką zakonników i ekscentryków
15:40 Kuchnia Żydów polskich
16:20 Niezwykłe miasta: Barcelona
17:25 Spór o historię: Wolne Miasto Gdańsk
18:10 07 zgłoś się (4) - serial
19:00 Giganci historii: Krzysztof Kamil Baczyński i jego pokolenie - teleturniej
20:00 Historia w postaciach zapisana: Ostatnia królowa Portugalii
21:55 Rok 1981. Kalendarium
22:10 Jane Eyre (3) - serial
23:15 Zachodni szlak - western, USA 1967. Rok 1843. Były senator William J. Tadlock staje na czele grupy osadników, która wyrusza z Missouri na zachód, do Oregonu. Jego marzeniem jest założenie tam nowego miasta.

08:00 Serwis info
08:09 Poranek TVP Info
08:30 Serwis info, pogoda
08:39 Poranek TVP Info
09:00 Serwis info, pogoda
09:15 Salon dziennikarski
10:00 Serwis info
10:11 Pogoda info
10:15 Poranek TVP Info
10:30 Serwis info
10:50 Pogoda info
11:00 Serwis info weekend
12:00 Serwis info weekend
12:25 Pogoda info
12:30 Serwis info weekend
13:23 Pogoda info
13:29 Serwis info weekend
14:22 Pogoda info
14:29 Serwis info weekend
16:00 Panorama info
16:50 Pogoda info
17:00 Teleexpress
17:15 Teleexpress extra
17:32 Studio Wschód
18:00 Panorama
18:16 Serwis info weekend
18:30 Kobięcom okiem
19:18 Serwis info weekend
19:30 Wiadomości
19:58 Gość „Wiadomości”
20:13 Minęła dwudziesta
21:00 Nie da się ukryć
21:25 Serwis info weekend
21:28 Flesz info wieczór
21:50 W tyle wizji
22:25 Serwis info weekend
22:30 W tyle wizji extra
23:00 Magazyn śledczy Anity Gargas
23:25 Info wieczór
00:00 Wiadomości
00:28 Gość „Wiadomości”

06:05 W słońcu i w deszczu (5) - serial
07:05 W słońcu i w deszczu (6) - serial
08:05 Pierścione z orłem w koronie - dramat wojenny, Polska 1992
10:35 Ja kocham, ty kochasz - komedia, Czechosłowacja 1980
12:25 U Pana Boga w ogródku (1) - serial
13:20 U Pana Boga w ogródku (2) - serial
14:15 „Konsul” i inni - film dokumentalny, Polska 1970
15:00 Praskie pożegnania - Wielki kram - film dokumentalny, Polska 1977
15:15 Stawka większa niż życie (5) - serial
16:30 Stawka większa niż życie (6) - serial
17:45 Cztery pancerni i pies (5) - serial
18:50 Cztery pancerni i pies (6) - serial
20:00 80 milionów - komedia sensacyjna, Polska 2011, wyk. Krzysztof Czeczot, Wojciech Solarz, Maciej Makowski, Piotr Głowacki
22:10 Bilet na Księżyc - film obyczajowy, Polska 2013, wyk. Mateusz Kościukiewicz, Anna Przybylska
00:45 Dziewiąte wrota - thriller, Francja/USA/Hiszpania 1999
03:35 Milion dolarów - komedia-dramat, Polska 2010

07:00 Piosenki Warsa w Piwnicy pod Baranami
08:45 Informacje kulturalne
09:10 Od ucha do ucha - filmy krótkometrażowe
09:45 Niewiarygodne przygody Marka Piegusa (8) - serial
10:20 Niewiarygodne przygody Marka Piegusa (9) - serial
10:50 Serialowa nostalgia: Czarne chmury (5) - serial
11:50 Scena taneczna: Teatr tańca cz. I
12:20 Scena taneczna: Teatr tańca cz. II
12:50 Urodzeni artyści: Ryszard i Radosław Dembiński
13:30 Teatr Sensacji: Stawka większa niż życie. Człowiek, który stracił pamięć
14:45 Tego się nie wytnie - pr. kult.
16:15 Kino retro: Tylko aniołowie mają skrzydła - film obyczajowy, USA 1939
18:15 Tamte lata, tamte dni - mag. kult.
18:50 Czy czujesz rytm? Jak muzyka dance podbiła świat
20:00 Bilet do kina: Śmietanka towarzyska - komedia, USA 2016, reż. Woody Allen
21:45 Aerosmith: Rocks Donington 2014 - koncert
23:40 Seans kultowy: Głęboka czerwień - horror, Włochy 1975
01:55 Urodzeni artyści: Ryszard i Radosław Dembiński

07:00 Taki jest świat
08:00 Lombard. Życie pod zastaw (33) - serial
09:00 Lombard. Życie pod zastaw (34) - serial
10:00 Lombard. Życie pod zastaw (157) - serial
11:00 Lombard. Życie pod zastaw (158) - serial
12:00 Lombard. Życie pod zastaw (159) - serial
13:00 Lombard. Życie pod zastaw (160) - serial
14:00 Lombard. Życie pod zastaw (161) - serial
15:00 Lombard. Życie pod zastaw (414) - serial
16:00 Lombard. Życie pod zastaw (415) - serial
17:00 Lombard. Życie pod zastaw (416) - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw (417) - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw (418) - serial
20:00 Mocne sobotnie kino: Rocky 4 - dramat obyczajowy, USA 1985
21:50 John Wick 2 - film sensacyjny, Hongkong/USA 2017
00:10 Słaba plec? - komedia, Polska 2015. Zosia pracuje w warszawskiej korporacji. Jest atrakcyjna, wykształcona i ambitna. Pewnego dnia, oszukana przez szefa, traci pracę i reputację. Zaczyna nowe życie, ale postanawia się zemścić.
02:10 Castle (13) - serial

RANO

Idol z ulicy
godz. 1.05

TVP 1

Banita
godz. 21.00

TVP 2

Adwokat diabła
godz. 22.05

TVN

Wykolejony
godz. 0.50

POLSAT

Polityczna kawa
godz. 12.00

REPUBLIKA

Jan Serce
godz. 14.15

POLONIA

PO POŁUDNIU

07:00 Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach
08:00 Tydzień
08:30 Zakochaj się w Polsce
09:05 Weterynarze z sercem
09:30 Przyrodnik na tropie
10:05 Wielkie rodziny (9) - serial
10:55 Słowo na niedzielę
11:00 Msza święta z Jasnej Góry
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Regina Coeli
12:15 Między ziemią a niebem
12:50 Pasterz
13:15 BBC w Jedyńce
14:15 Z pamięci
14:20 Okrasa łamie przepisy
14:50 Komisarz Alex (146) - serial
15:50 Gala wręczenia nagród im. Jana Rodowicza „Anody”
17:00 Teleexpress
17:20 Pogoda
17:30 Ojciec Mateusz (326) - serial
18:30 Jaka to melodia? - pr. rozryw.
19:25 Sport
19:30 Wiadomości
20:05 Pogoda
20:15 To był rok!
21:30 Zniewolona: Felix Austria - dramat kostiumowy, Ukraina 2020
23:20 Zakochana Jedyńka: Bella Germania (2) - film obyczajowy, Niemcy 2019
01:05 Idol z ulicy - dramat biograficzny, Palestyna/Holandia/ZE/Katar/Wielka Brytania/Egipt 2015
02:55 Cała prawda o fitnessie - dok., Wielka Brytania 2018

WIECZOREM

07:55 Pytanie na śniadanie
11:40 Dookoła Bałtyku
12:10 Powrót siedmiu wspaniałych - western, Hiszpania/USA 1966
14:00 Familiada - teleturniej
14:30 Kolo fortuny - teleturniej
15:00 Szansa na sukces. Opole 2021
17:00 Zainwestuj w marzenia
17:15 Moje życie XXL (9) - serial
18:00 Panorama
18:20 Pogoda
18:30 Wojciech Cejrowski - boso przez świat
19:00 Smaki świata po polsku
19:25 Rodzinka.pl (179) - serial
20:00 Postaw na milion - teleturniej
21:00 Banita - film przygodowy, Kanada/Chiny/USA 2014, wyk. Nicolas Cage. Kiedy następca tronu staje się celem zamachu starszego brata, do pomocy rusza legendarny wojownik.
22:50 Kino bez granic: Matka jest tylko jedna - dramat obyczajowy, USA 2016
00:30 Pomiędzy słowami - dramat obyczajowy, Niemcy/Holandia/Polska 2017. Do 28-letniego prawnika Michaela, na co dzień mieszkającego w Berlinie, przyjeżdża ojciec z Polski, którego widzi po raz pierwszy.
02:05 Pułapka - film sensacyjny, Polska 1997

07:25 Nowa Maja w ogrodzie
07:55 Akademia ogrodnika
08:00 Dzień Dobry TVN
11:30 Budując marzenia - pr. rozryw.
12:05 Co za tydzień
12:40 Power Couple (10) - reality show
14:15 Lego Masters - pr. rozryw.
15:50 Nigdy w życiu! - komedia romantyczna, Polska 2004
18:00 Totalne remonty Szelągowskiej - pr. rozryw.
19:00 Fakty
19:25 Sport
19:35 Pogoda
19:45 Uwaga!
20:00 Jestem legendą - film SF, Australia/USA 2007
22:05 Adwokat diabła - thriller, Niemcy/USA 1997, wyk. Taylor Hackford. Kevin Lomax jest prowincjonalnym adwokatem, który nigdy nie przegrał sprawy sądowej. Po zakończonej sprawie, skuszony intratną propozycją, przenosi się do nowojorskiej firmy prawniczej, na czele której stoi charyzmatyczny John Milton. Imię to jest aluzją do autora „Raju utraconego”. Z czasem prawnik powoli zaczyna zdawać sobie sprawę, że John Milton nie jest tym, kim się wydaje.
01:10 Blade, Wieczny łowca 2 - horror, Niemcy/USA 2002

06:00 Nowy dzień
07:50 Madagaskar - film animowany, USA 2005
09:40 Auta 2 - film animowany, USA 2011
11:55 Dumbo - film familijny, Kanada/Australia/Wielka Brytania/USA 2019
14:15 Avengers: Wojna bez granic - film przygodowy, USA 2018
17:40 Nasz nowy dom - reality show
18:40 Domowe rozgrywki (7) - serial
18:50 Wydarzenia
19:20 Sport
19:25 Pogoda
19:30 Państwo w państwie - pr. publ.
20:00 Kabaret na żywo - Klinika Skeczów Męczących
22:05 Agentka - komedia, USA 2015
00:50 Wykolejony - thriller, Wielka Brytania/USA 2005. Charles Schine poznaje piękną Lucindę Harris, z którą nawiązuje romans. Kolejne spotkanie z Lucindą przerywa wtargnięcie gangstera LaRoche. Napastnik brutalnie bije Charlesa, Lucindę gwałci, a ich oboje okradają z pieniędzy i dokumentów. Od tego czasu napastnik szantażuje Charlesa, wyludając od niego coraz więcej pieniędzy.
03:15 Tajemnice losu - pr. rozryw.

07:00 Transmisja mszy świętej z parafii pod wezwaniem świętego Augustyna w Warszawie
08:00 Starcie cywilizacji
08:30 Moja droga do wolności
08:45 Republika Pyta
09:06 W punkt
10:06 Studio prasowe
11:00 Salonik polityczny
12:00 Polityczna kawa
13:00 Postaw na zdrowie
13:20 Telezakupy
13:50 Moja droga do wolności
14:00 Telezakupy
14:30 Starcie cywilizacji
15:00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
15:20 Telezakupy
15:35 Rozmowa ściśle jawna
15:50 Telezakupy
16:35 Salonik polityczny
17:35 Studio prasowe
18:30 Dzisiaj - serwis inform.
18:50 Sport w Republice
18:55 Prognoza pogody
19:10 W punkt
20:10 Polityczna kawa
21:10 Na pomoc!
21:30 Mag. filmowy Piotra Gońca
22:00 8 lat Telewizji Republika - Gala
00:00 Poland Daily
01:45 Dokument w Republice - Flotylla na straży Niepodległej
02:00 Poland Daily
02:10 Poland Daily - Weather
02:13 Poland Daily - Business
02:23 Poland Daily - Culture
02:33 Poland Daily - History
02:43 Poland Daily - Travel

06:00 Hity wszech czasów
07:00 Barwy szczęścia (2388) - serial
07:25 Barwy szczęścia (2389) - serial
07:55 Pytanie na śniadanie
11:40 Pasterz: Zwyczajny kapłan
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Regina Coeli
12:15 Między ziemią a niebem
12:50 Słowo na niedzielę
13:00 Transmisja mszy świętej z bazyliki katedralnej św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty w Toruniu
14:15 Jan Serce (6) - serial
15:25 Muzyczne NAJ
16:05 Leśniczówka (254) - serial
16:30 Leśniczówka (255) - serial
17:00 Teleexpress
17:20 M jak miłość (1582) - serial
18:20 Gala wręczenia nagród im. Jana Rodowicza „Anody”
19:30 Wiadomości
20:05 Sport
20:10 Pogoda
20:20 Osiecka (11) - serial
21:15 Uwaga - premiera! Pilecki - dokument fabularyzowany, Polska 2015
22:40 „To co dał mi los...” - koncert Krzysztofa Krawczyka
23:20 Szlak nadziei - reality show
00:10 M jak miłość (1582) - serial
01:00 Słownik polsko@polski
01:30 Wiadomości
02:00 Sport
02:03 Pogoda
02:10 The Voice Kids 3. Bitwa (11) - widowisko

RANO

07:55 Poczet Wielkich Polaków
08:00 Słowo Życia
08:05 Polski punkt widzenia
08:25 Święty na każdy dzień
08:30 Z Parlamentu Europejskiego
09:10 Spotkanie z Magdą Buczek
09:15 Katecheza ks. bp. Antoniego Długosza
09:30 Msza święta z Jasnej Góry
10:35 Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”
10:40 Cuda Jezusa
11:25 Jesteśmy katolikami
12:00 Regina Coeli
12:20 Wieś - to też Polska
13:30 Papież Polak do rodaków
13:50 Uwielbiamy Najświętsze Serce Jezusa - koncert
14:40 Geniusz Stworzenia
15:55 Kolory świętości
16:00 Informacje dnia
16:10 Koncert życzeń
17:00 Zostań żołnierzem RP
17:15 Prawda a Historia
17:30 Nowa Ewangelizacja
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Regina Coeli
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Moja katolicka rodzina
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Kolory świętości
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Retrospekcja
21:45 Geniusz Stworzenia
23:00 Jak my to widzimy
23:30 Tam, gdzie Bóg płacze
00:00 Słowo życia
00:05 Świat w obrazach

WIECZOREM

06:40 Był taki dzień: 23 maja
06:50 Biblia - Salomon (1) - serial
08:00 Transmisja liturgii greckokatolickiej z archikatedry w Przemyślu
08:55 Historia religii - mag.
09:20 U Pana Boga w ogródku (8) - serial
10:10 Okrasa łamie przepisy
10:40 Przyrodnik na tropie
11:10 Wojciech Cejrowski - boso przez świat
11:50 Dzika Kanada
13:00 Chiny: starodawne królestwo przyrody - dok.
13:55 W kotle historii - mag.
14:35 Zachodni szlak - western, USA 1967
16:30 Giganci historii: Krzysztof Kamil Baczyński i jego pokolenie
17:25 Walka o polski Śląsk 1919-1921
17:50 O7 zgłosz się (5) - serial
19:05 Geniusze i marzyciele. Tadeusz Tański - dok., Polska 2021
20:15 Nieznane taśmy filmowe. Singapur (1) - dok.
21:15 Chartum - dramat historyczny, Wielka Brytania 1966. Portret Anglika, generała sir Charlesa Gordona, który tłumili powstanie Al-Mahdiego i zginął z rąk mahdystów 26 stycznia 1885 roku w walkach o Chartum.
23:30 Jane Eyre (3) - serial
00:35 Ze warto! - film dokumentalny, Polska 2004
02:00 Szerokie tory

08:00 Serwis info
08:09 Poranek TVP Info
08:30 Serwis info, pogoda
08:39 Poranek TVP Info
09:00 Serwis info, pogoda
09:50 Woronicza 17
10:59 Serwis info
11:23 Pogoda info
11:29 Serwis info weekend
11:59 Serwis info weekend
12:25 Pogoda info
12:30 Serwis info weekend
13:00 Serwis info weekend
13:23 Pogoda info
13:29 Serwis info weekend
14:00 W akcji weekend
14:29 Serwis info weekend
14:52 Pogoda info
15:00 Debata Senior
15:30 Okiem wiary
16:00 Panorama info
16:50 Pogoda info
17:00 Teleexpress
17:15 Teleexpress extra
17:32 Teleexpress na deser
17:47 Serwis info weekend
18:00 Panorama
18:16 Serwis info weekend
18:25 Studio Zachód
18:50 INFO V4+
19:05 Głębia ostrości
19:18 Serwis info weekend
19:30 Wiadomości
19:58 Gość „Wiadomości”
20:13 Minęła dwudziesta
21:00 W pełnym świetle
21:24 Flesz info wieczór
21:49 Strefa starcia
23:00 Info wieczór
23:21 Nie da się ukryć extra
23:55 Serwis info weekend
00:05 Wiadomości

06:05 W słońcu i w deszczu (7) - serial
07:30 Praskie pożegnania. Album - film dok., Polska 1976
07:55 Praskie pożegnania - Wielki kram - film dok., Polska 1977
08:10 Stawka większa niż życie (5) - serial
09:25 Stawka większa niż życie (6) - serial
10:45 80 milionów - komedia sensacyjna, Polska 2011
12:50 U Pana Boga w ogródku (3) - serial
13:45 U Pana Boga w ogródku (4) - serial
14:40 Cztery pancerni i pies (7) - serial
15:35 Cztery pancerni i pies (8) - serial
16:35 Sprawa się rypla - komedia, Polska 1984
18:30 Urowadzenie Agaty - komediodramat, Polska 1993
20:00 Daleko od szosy (3) - serial
21:45 Daleko od szosy (4) - serial
23:15 Carte Blanche - dramat obyczajowy, Polska 2015. Kacper Bielik, nauczyciel historii w liceum, zaczyna tracić wzrok. Diagnoza lekarska potwierdza, że jest to nieodwracalny proces spowodowany wadą genetyczną. Nie chcąc tracić pracy, Kacper postanawia ukryć swoją chorobę przed otoczeniem.
01:35 Pamiętnik znaleziony w garbie - komediodramat, Kanada/Polska 1993

06:50 Myśli na ten czas
07:00 Liturgia prawosławna
08:25 Od ucha do ucha: Wschodzące gwiazdy baletu
09:40 Od ucha do ucha: Baśń o trzech konikach
10:35 Francuskie śniadanie: Arsene Lupin (8) - serial
11:40 Szkoła małych filozofów - film dokumentalny, Szwajcaria 2018
13:25 Trzeci punkt widzenia - pr. publ.
13:55 Bilet do kina: Śmietanka towarzysza - komedia, USA 2016
15:40 Beethoven/Rattle/Schiff - koncert
17:15 Niedziela z...: twórczością ludową
18:05 Janusz Prusinowski Kompania - „Po śladach i manowcach”
19:50 Niedziela z... twórczością ludową: Z prztyupem: Oberek
20:00 Młody Tancerz Roku 2019 - półfinał
21:30 15:10 do Yumy - western, USA 1957
23:05 Trzeci punkt widzenia - pr. publ.
23:40 Blob - zabójca z kosmosu - horror, USA 1958
01:05 Teraz animacje!
01:35 Kino nocne: Mój tydzień z Marilyn - dramat biograficzny, Wielka Brytania/USA 2011
03:25 O ojcach i synach - dok., Liban/Niemcy/USA/Katar/Syria/Holandia 2017

05:55 Rodzinny interes (94) - serial
06:50 Rodzinny interes (95) - serial
07:50 Rodzinny interes (96) - serial
08:45 Małolat u taty - komedia, USA 2003
10:40 Blondynka w koszarach - komedia, USA 2008
12:40 Najpiękniejsze baśnie braci Grimm: Diabeł z trzema złotymi włosami - baśń filmowa, Niemcy 2013
13:50 Najpiękniejsze baśnie braci Grimm: Zabi król - baśń filmowa, Niemcy 2008
15:15 Pięty element - film SF, Francja 1997
17:35 Giganci ze stali - film SF, USA/Indie 2011
20:00 Niedziela z gwiazdami: San Andreas - dramat katastroficzny, USA 2015. W trakcie trzęsienia ziemi w pobliżu uskoku San Andreas pilot śmigłowca Ray, razem ze swoją byłą żoną Emmą, usiłuje uratować swoją córkę Blake.
22:10 Herkules - film przygodowy, USA 2014
00:10 Kill Bill - film sensacyjny, USA 2003. Płatna zabójczyni zwana Czarną Mambą po czterech latach wybudza się ze śpiączki z zamiarem krwawej zemsty na ludziach, którzy próbowali ją zabić.
02:20 Dyzur 3 (39) - serial

Programy autorów „Codziennej” i „Gazety Polskiej” zostały wyróżnione na czerwono.

RANO

PO POŁUDNIU

WIECZOREM

Śluby panieńskie
godz. 21.00Sny wędrownych ptaków
godz. 23.35Odważna
godz. 22.30Kingsman: Złoty krąg
godz. 20.00Starcie cywilizacji
godz. 21.30Przedwiośnie
godz. 20.20

TVP 1

TVP 2

TVN

POLSAT

REPUBLIKA

POLONIA

08:00 Wiadomości
08:15 Kwadrans polityczny
08:35 Ranczo (115) - serial
09:35 Komisarz Alex (79) - serial
10:30 Ojciec Mateusz (219) - serial
11:25 Kasta - dok.
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 Magazyn rolniczy
12:55 BBC w Jedyńce
14:00 Elif (984) - serial
15:00 Wiadomości
15:10 Pogoda
15:15 Alarm!
15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
16:00 Przysięga (416) - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Jaka to melodia? - pr. rozryw.
17:55 Klan (3816) - serial
18:20 Kasta - dok.
18:55 Jeden z dziesięciu - teleturniej
19:25 Sport
19:30 Wiadomości
20:05 Pogoda
20:10 Alarm!
20:30 Leśnicówka (399) - serial
21:00 Teatr Telewizji: Śluby panieńskie - sztuka Aleksandra Fredry
22:50 Świat bez fikcji: Litwa. W cieniu wieży - film dok., Polska 2021
23:55 Putin: historia rosyjskiego szpiega: Wieczny przywódca (3) - film dokumentalny, Wielka Brytania 2020
00:55 Bella Germania (2) - film obyczajowy, Niemcy 2019

07:55 Pytanie na śniadanie
10:40 Panorama
10:50 Pytanie na śniadanie
11:15 Policzmy się dla Polski
11:25 Rodzinka.pl (140) - serial
11:50 Barwy szczęścia (2452) - serial
12:30 Kolo fortuny - teleturniej
13:15 Kozacka miłość (118) - serial
14:05 Va banque - teleturniej
14:30 Na sygnale (296) - serial
15:05 Górcy ratownicy (72) - serial
15:50 Zainwestuj w marzenia (40) - serial
16:00 Kolo fortuny - teleturniej
16:35 Familiada - teleturniej
17:15 Promyk nadziei (44) - serial
18:00 Panorama
18:20 Va banque - teleturniej
18:45 Kozacka miłość (119) - serial
19:35 Barwy szczęścia (2452) - serial
20:10 Barwy szczęścia (2453) - serial
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość”
20:55 M jak miłość (1592) - serial
21:40 Mała matura 1947 (1) - serial
22:40 The Good Doctor 3 (47) - serial
23:35 Sny wędrownych ptaków - dramat sensacyjny, Francja/Szwajcaria/Kolumbia/Dania/Niemcy/Meksyk 2018
01:50 Warto kochać (58) - serial
02:45 Izolator - dramat polityczny, Polska 2011

06:00 Ukryta prawda (1178) - serial
07:00 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw.
08:00 Dzień Dobry TVN
11:35 Mile wieści - pr. rozryw.
11:45 Ukryta prawda (1276) - serial
12:50 Ukryta prawda (1179) - serial
13:50 Ukryta prawda (758) - serial
14:55 Szpital (413) - serial
16:00 LAB (1) - serial
17:00 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw.
18:00 Ukryta prawda (1277) - serial
19:00 Fakty
19:25 Sport
19:35 Pogoda
19:45 Uwaga!
19:55 Uwaga!
20:15 Na Wspólnej (3226) - serial
20:55 Milionerzy - teleturniej
21:30 Totalne remonty Szelągowskiej - pr. rozryw.
22:30 Australia/USA 2007, wyk. Jodie Foster, Terrence Howard. Erika Bain wraz z narzeczonym padają ofiarami brutalnego napadu, w wyniku którego jej ukochany ginie, a ona zostaje ciężko ranna. By przezwyciężyć strach i zaspokoić pragnienie sprawiedliwości, kobieta wkrocza na drogę zemsty.
01:05 Co za tydzień
01:35 Strzelec 2 (5) - serial

06:00 Nowy dzień
08:40 Malanowski i partnerzy (214) - serial
09:10 Malanowski i partnerzy (215) - serial
09:40 Sekrety rodziny (136) - serial
10:40 Dlaczego ja? (463) - serial
11:40 Gliniarze (456) - serial
12:50 Wydarzenia
13:25 Interwencja
13:40 Trudne sprawy (810) - serial
14:40 Dlaczego ja? (976) - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 (572) - serial
17:00 Gliniarze (581) - serial
18:00 Pierwsza miłość (3240) - serial
18:50 Wydarzenia
19:25 Gość „Wydarzeń”
19:45 Sport
19:55 Pogoda
20:00 Megahit: Kingsman: Złoty krąg - komedia sensacyjna, Wielka Brytania/USA 2017, wyk. Taron Egerton. Dwie organizacje szpiegowskie łączą swoje siły w walce przeciwko wspólnemu wrogowi.
23:05 Mission: Impossible 3 - film sensacyjny, Niemcy/Chiny/USA 2006, wyk. Tom Cruise, Ving Rhames. Ethan Hunt powraca, aby pokrzyżować plany bezwzględного handlarza bronią Owena Daviana.
01:50 Tajemnice losu - pr. rozryw.

07:00 Transmisja mszy świętej z Jasnej Góry
07:30 Polska na dzień dobry
09:30 Postaw na zdrowie
09:50 Telezakupy
10:05 Polityczna kawa
10:50 Telezakupy
11:05 W punkt
12:00 Telezakupy
12:15 Rozmowa ściśle jawna
12:30 Geopolityczny tydzień
12:45 Telezakupy
13:00 Salonik polityczny
13:45 Telezakupy
14:00 Za siódmą górą - program Stefana Czernieckiego
14:15 Telezakupy
14:35 Moja droga do wolności
14:45 Telezakupy
15:00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
15:30 Republika po południu
17:15 Wolne głosy
17:55 Wolne głosy - zagranica
18:15 Ekonomia raport - flash
18:30 Dzisiaj - serwis inform.
18:55 Sport w Republice
19:00 Prognoza pogody
19:05 Dziennikarski poker
19:30 Codziennie ***** burza
19:45 Na pomoc!
20:00 W punkt
20:25 Mówi się...
21:30 Starcie cywilizacji
22:00 Codziennie ***** burza
22:10 Ekonomia raport - flash
22:25 Ekonomia raport
22:50 Suma dnia
23:15 Poland Daily
00:10 Dzisiaj - serwis inform.
00:30 Sport w Republice
00:35 Prognoza pogody

07:00 To je Borowicz. Podróże ze smakiem
07:30 Pytanie na śniadanie
10:40 Panorama
10:50 Pytanie na śniadanie
11:20 Przepis na dziś
11:30 Barwy szczęścia (2390) - serial
12:00 Wiadomości
12:15 W obiektywie Polonii
12:35 Jak zdobyć pieniądze, kobietę i sławę - komedia obyczajowa, Polska 1969
13:25 Osiecka (11) - serial
14:20 Kulturalni PL
15:20 Okrasa łamie przepisy
15:50 Ugotuj nam bajkę - pr. dla dzieci
16:05 Zaczarowany świat...
16:25 Halo halo!
16:30 Rodzinka.pl (60) - serial
17:00 Teleexpress
17:20 Słownik polsko@polski
17:50 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
18:20 Barwy szczęścia (2390) - serial
18:50 Powroty - mag.
19:10 Alert Covid
19:30 Wiadomości
20:05 Sport
20:10 Pogoda
20:20 Przedwiośnie (3) - serial
21:10 Przedwiośnie (4) - serial
22:05 Polonia 24
22:35 Aktorka bez granic. Polski Teatr w Toronto - film dok., Polska 2019
23:30 Kasta - dok.
00:00 Focus on Poland
00:20 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej

RANO

PO POŁUDNIU

WIECZOREM

TRWAM

HISTORIA

TVP INFO

KINO POLSKA

KULTURA

PULS

07:55 Poczet wielkich Polaków
08:00 Słowo życia
08:15 Wieś - to też Polska
09:30 Jezus. Królestwo bez granic
10:00 Informacje dnia
10:15 Rozmowy niedokończone
11:20 100 cudownych miejsc na świecie
11:30 Przyroda w obiektywie
11:45 Kolory świętości
11:55 Święty na każdy dzień
12:00 Regina Coeli
12:03 Informacje dnia
12:20 Mojżesz - 10 przykazań
13:10 Mahajanga - dok.
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Czerdżi nocy - film obyczajowy
15:45 Kolory świętości
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Sanktuarium polskie
16:30 Zew natury
16:55 Świadkowie
17:30 Spotkanie Rodziny Radia Maryja w Zakopanem
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyznę
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Mojżesz - 10 przykazań
22:50 Betafo - film dok.
23:15 Siewca nadziei - dok.
23:55 Kolory świętości
00:00 Słowo życia
00:05 Świat w obrazach
00:10 Informacje dnia
00:30 Spotkanie Rodziny Radia Maryja

06:50 Był taki dzień: 24 maja
06:55 Polska Kronika Filmowa
07:20 Pogranicze w ogniu (14) - serial
08:30 Ex Libris
09:05 Historia Polski: Wojtek. Niedźwiedź, który poszedł na wojnę
10:15 Sensacje XX wieku
11:10 Opowieści o Yellowstone
12:05 16 mm historii
12:30 Wojenne dziewczyny (8) - serial
13:30 40 karabinów - western, USA 1967
15:15 Chiny: starodawne królestwo przyrody: Wschód, czyli azyl
16:10 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
16:40 Flesz historii
17:05 Historia Polski: Śniąc o ojczyźnie dalekiej
17:40 Chodźcie z nami - dok.
18:10 Po PRL-u: Świat trójmiejskiej mafii lat 90.
18:40 Pogranicze w ogniu (15) - serial
19:50 Wojna w eterze
20:00 Historia w postaciach zapisana: Danton. Bracia do broni!
22:00 Spór o historię: Polacy na Kremlu - przegrane zwycięstwo
22:40 Tajemnice III Rzeszy 2: Złoto nazistów
23:45 Sady, przesady
00:35 Szerokie tory
01:05 Polska Kronika Filmowa
01:20 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii

08:00 Wiadomości
09:00 Serwis Info
09:09 Minęła dziesiąta
10:00 Serwis info
10:25 Pogoda info
10:29 Serwis info
10:50 Pogoda info
11:00 Serwis info
11:30 Serwis info, pogoda
12:00 Serwis info
12:25 Pogoda info
12:30 Serwis info, pogoda
13:00 Serwis info
15:00 Serwis info
15:20 Pogoda info
15:29 Serwis info
16:00 Panorama info
16:52 Pogoda info
17:00 Teleexpress
17:15 Teleexpress extra
17:32 O co chodzi
18:00 Panorama
18:20 Panorama opinii
18:37 O tym się mówi
19:30 Wiadomości
19:58 Gość „Wiadomości”
20:15 Minęła dwudziesta
21:00 Nie da się ukryć
21:25 Serwis Info
21:50 W tyle wizji
22:24 Serwis Info
22:30 W tyle wizji extra
23:00 Info wieczór
23:34 W akcji
23:50 Serwis Info
00:03 Wiadomości
00:37 Gość „Wiadomości”
00:48 Pogoda Info
00:50 Minęła dwudziesta
01:40 W tyle wizji
02:15 Serwis Info
02:21 W tyle wizji extra

06:00 Jest jak jest (6) - serial
06:45 Telesprzedaż
08:00 Obywatel Piszczek - komediodramat, Polska 1988
10:25 Urowadzenie Agaty - komediodramat, Polska 1993
11:55 Telesprzedaż
12:10 Fik-mik - film obyczajowy, Polska 1981
13:30 Skradziona kolekcja - komedia krym., Polska 1979
15:20 Nad rzeką, której nie ma - film psychologiczny, Polska 1991
17:05 Kabaretowy rejs - pr. rozryw.
18:05 Kabaretowy rejs - pr. rozryw.
19:05 U Pana Boga w ogródku (5) - serial
20:00 Pokot - dramat kryminalny, Słowacja/Czechy/Niemcy/Szwecja/Polska 2017. Janina Duszejko, emerytowana inżynier, zajmuje się astrologią i mieszka we wsi położonej na skraju Kotliny Kłodzkiej w Sudetach. Duszejko po serii morderstw dokonywanych na kłusownikach i myśliwych, których wspólną pasją jest polowanie, rozpoczyna prywatne śledztwo.
22:40 Wesele - komediodramat, Polska 2004
00:50 Drogówka - dramat kryminalny, Polska 2013
03:05 Na niebie i na ziemi - dramat obyczajowy, Polska 1973

07:00 Muzyczne poranki
08:10 Tego się nie wytnie - pr. kult.
09:35 Tego się nie wytnie ekstra - pr. kult.
09:55 Reżyserzy: Robert Wise
11:00 Królewskie sny (1) - serial
12:15 Królewskie sny (2) - serial
13:35 Mój dziwny starszy brat - film krótkometrażowy, Polska 2018
13:50 Dokument - film krótkometrażowy, Polska 2015
14:10 Niedziela z...: twórczością ludową
14:55 Chaplin na Bali - film dokumentalny, Francja 2017
16:05 Jutro będzie niebo - film obyczajowy, Polska 2000
17:30 Rok 2020
17:55 Trzeci punkt widzenia - pr. publ.
18:30 Informacje kulturalne
18:55 Saga rodu Forsyte'ów (7) - serial
20:00 Kino mocnych wrażeń: Pluton - dramat wojenny, USA 1986, wyk. Tom Berenger, Willem Dafoe, Charlie Sheen
22:05 Kronos - pr. publ.
22:40 Panorama kina polskiego: Fuga - film psychologiczny, Czechy/Szwecja/Polska 2018
00:35 Scena taneczna
01:35 Rok 2020
02:05 Informacje kulturalne
02:30 Żelazna klasa: Podwójne życie Weroniki - dramat psychologiczny, Francja/Polska/Norwegia 1991

06:00 Zbuntowany anioł (76) - serial
07:00 Lombard. Życie pod zastaw (160) - serial
08:00 Lombard. Życie pod zastaw (415) - serial
09:00 Rodzinny interes (96) - serial
10:00 Zbuntowany anioł (77) - serial
11:00 Zbuntowany anioł (78) - serial
12:00 Zaklinaczka duchów (40) - serial
13:00 Zaklinaczka duchów (41) - serial
14:00 Lombard. Życie pod zastaw (161) - serial
15:00 Lombard. Życie pod zastaw (162) - serial
16:00 Rodzinny interes (98) - serial
17:00 Rodzinny interes (99) - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw (417) - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw (418) - serial
20:00 Zabójcze polowanie - film sensacyjny, Kanada 2010
22:00 Uliczny wojownik - film sens., Japonia/USA 1994. Shadaloo, południowo-wschodnia Azja. Generał Bison, planując zawładnięcie światem, bierze zakładników z międzynarodowej organizacji. Powstrzymać go zamierza niepokorny pułkownik Sił Zbrojnych ONZ.
00:05 Piła 2 - thriller, USA 2005

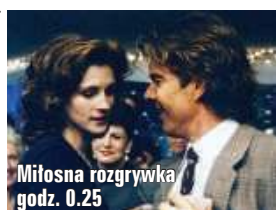

Programy autorów „Codziennej” i „Gazety Polskiej” zostały wyróżnione na czerwono.

RANO

PO POŁUDNIU

WIECZOREM

Miłosna rozgrywka
godz. 0.25

TVP 1

08:00 Wiadomości
08:15 Kwadrans polityczny
08:40 Ranczo (116) - serial
09:35 Komisarz Alex (80) - serial
10:35 Ojciec Mateusz (220) - serial
11:25 Kasta - serial
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 Magazyn rolniczy
12:50 Natura w Jedyńce
14:00 Elif (985) - serial
15:00 Wiadomości

15:10 Pogoda
15:15 Alarm!
15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
16:05 Przysięga (417) - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Jaka to melodia? - pr. rozryw.
17:55 Klan (3817) - serial
18:20 Kasta - serial
18:55 Jeden z dziesięciu - telet.
19:25 Sport
19:30 Wiadomości
20:05 Pogoda
20:10 Alarm!

20:30 Leśniczówka (400) - serial
20:55 Wielkie rodziny (10) - serial
21:40 Magazyn Ekspresu Reporterów
22:45 Ocaleni - reality show
23:50 Magazyn śledczy Anity Gargas
00:25 Miłosna rozgrywka - komedia obyczajowa, USA 1995, wyk. Julia Roberts, Dennis Quaid
02:20 Ratownicy (13) - serial
03:20 Magazyn Ekspresu Reporterów

Salto
godz. 1.15

TVP 2

06:50 Familiada - teleturniej
07:30 Pytanie na śniadanie
10:40 Panorama
10:50 Pytanie na śniadanie
11:25 Rodzinka.pl (141) - serial
11:50 Barwy szczęścia (2453) - serial
12:30 Kolo fortuny - teleturniej
13:15 Kozacka miłość (119) - serial
14:05 Va banque - teleturniej
14:35 Na sygnale (297) - serial
15:10 Górscy ratownicy (73) - serial

16:00 Kolo fortuny - teleturniej
16:35 Familiada - teleturniej
17:15 Promyk nadziei (45) - serial
18:00 Panorama
18:20 Va banque - teleturniej
18:45 Kozacka miłość (120) - serial
19:35 Barwy szczęścia (2453) - serial
20:10 Barwy szczęścia (2454) - serial
20:40 Kulisy serialu „M jak miłość”
20:55 M jak miłość (1593) - serial

21:50 Mała matura 1947 (2) - serial
22:40 Zainwestuj w marzenia - serial
22:45 The Good Doctor 2 (40) - serial
23:40 Ludzkie historie: Ostatnia góra - film dokumentalny, Polska 2019
01:15 Salto - dramat psychologiczny, Polska 1965
03:05 Życie za życie - dramat kryminalny, Niemcy/USA 2003

Gran Torino
godz. 21.30

TVN

07:00 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw.
08:00 Dzień Dobry TVN
11:45 Ukryta prawda (1277) - serial
12:50 Ukryta prawda (1180) - serial
13:50 Ukryta prawda (759) - serial
14:55 Szpital (414) - serial
16:00 LAB (2) - serial
17:00 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw.
18:00 Ukryta prawda (1278) - serial

19:00 Fakty
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:55 Uwaga!
20:10 Doradca smaku
20:15 Na Wspólnej (3227) - serial
20:55 Milionerzy - teleturniej
21:30 Gran Torino - dramat sensacyjny, Niemcy/USA 2008, wyk. Clint Eastwood, Bee Vang, Christopher Carley, Walt Kowalski, Ameryka-

nin polskiego pochodzenia, weteran wojny w Korei, to burkliwy i oschły dla bliskich oraz sąsiadów zadowolony konserwatysta. Jego spokój zostaje zburzony przez młodego Azjatę, który usiłuje ukrącić samochód Walta.
23:55 Kuba Wojewódzki - talk-show
00:55 Porwani (4) - serial
01:55 Oszuści (9) - serial
02:55 Uwaga!

Piraci z Karaibów: Na krancu...
godz. 20.05

POLSAT

06:00 Nowy dzień
08:40 Malanowski i partnerzy (216) - serial
09:10 Malanowski i partnerzy (217) - serial
09:40 Sekrety rodziny (137) - serial
10:40 Dlaczego ja? (464) - serial
11:40 Gliniarze (457) - serial
12:50 Wydarzenia
13:25 Interwencja
13:40 Trudne sprawy (811) - serial
14:40 Dlaczego ja? (977) - serial
15:50 Wydarzenia
16:15 Interwencja

16:30 Na ratunek 112 (573) - serial
17:00 Gliniarze (582) - serial
„Gliniarze” ukazują mroczne oblicze stolicy i najtwardszych policjantów w kraju, którzy na co dzień zmagają się z najcięższymi sprawami. Przed nimi szeregi wyzwań, które wymagają będą sprytu, inteligencji i kreatywności.
18:00 Pierwsza miłość (3241) - serial

18:50 Wydarzenia
19:30 Gość „Wydarzeń”
19:45 Sport
19:55 Pogoda
20:05 Piraci z Karaibów: Na krancu świata - film przygodowy, USA 2007, wyk. Johnny Depp, Geoffrey Rush, Orlando Bloom, Keira Knightley
23:45 Lot - dramat obyczajowy, USA 2012
02:45 Tajemnice losu - pr. rozryw.

Polska na dzień dobry
godz. 7.30

REPUBLICA

07:00 Transmisja mszy świętej z Jasnej Góry
07:30 Polska na dzień dobry
09:30 W punkt
09:50 Telezakupy
10:05 Dziennikarski poker
10:20 Telezakupy
10:35 Codziennie ***** burza
10:45 Mówi się...
11:30 Telezakupy
11:45 Polska na dzień dobry
13:00 Telezakupy
13:15 Wolne głosy
13:45 Wolne głosy - zagranica
14:00 Telezakupy

14:15 Starcie cywilizacji
14:45 Telezakupy
15:00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
15:30 Republika po południu
17:15 Wolne głosy
17:55 Wolne głosy - zagranica
18:15 Ekonomia raport - flash
18:30 Dzisiaj - serwis inform.
18:55 Sport w Republice
19:00 Prognoza pogody
19:05 Dziennikarski poker
19:30 Codziennie ***** burza

19:45 Wolne głosy - zagranica
20:00 W punkt
20:25 Mówi się...
21:30 Konferencja prasowa
22:00 Codziennie ***** burza
22:10 Ekonomia raport - flash
22:25 Ekonomia raport
22:50 Suma dnia
23:15 Poland Daily
23:15 Dzisiaj - serwis inform.
00:30 Sport w Republice
00:35 Prognoza pogody
00:45 Codziennie ***** burza
01:00 W punkt

Focus on Poland
godz. 0.00

POLONIA

06:30 Anna Dymna - spotkajmy się - talk-show
07:00 Okrasa łamie przepisy
07:30 Pytanie na śniadanie
10:40 Panorama
11:30 Barwy szczęścia (2391) - serial
12:00 Wiadomości
12:15 Stacja innowacja
12:35 Przedwiośnie (3) - serial
13:25 Przedwiośnie (4) - serial
14:25 Aktorka bez granic. Polski Teatr w Toronto - film dok., Polska 2019

15:20 Prywatne życie zwierząt
15:50 Przyjaciele Misia i Margolci
16:10 Margolcia i Miś zapraszają dziś
16:30 Rodzinka.pl (61) - serial
17:00 Teleexpress
17:20 Zakochaj się w Polsce
17:50 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
18:20 Barwy szczęścia (2391) - serial
18:50 Nad Niemnem - magazyn Polaków na Białorusi
19:10 Studio Lwów

19:30 Wiadomości
20:05 Sport
20:10 Pogoda
20:20 Ojciec Mateusz (8) - serial
21:10 Ojciec Mateusz (9) - serial
22:05 Polonia 24
22:35 Muzyczne NAJ
23:40 Kasta - serial
23:00 Mistrzowie: Władysław Kozakiewicz
23:30 Kasta - serial
00:00 Focus on Poland
00:20 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej

RANO

PO POŁUDNIU

WIECZOREM

TRWAM

08:00 Informacje dnia
08:15 Procesja dziejów
08:40 Świadkowie
09:10 Papież Polak do rodaków
09:30 Inżynier - dok.
10:00 Informacje dnia
10:15 Jak my to widzimy
10:45 Żew natury
11:05 Mocni w wierze
11:35 Myśląc Ojczyzna
11:45 Historia i architektura Polski w rysunkach prof. Ryszarda Natusiewicza
12:00 Anioł Pański

12:03 Informacje dnia
12:20 Mojżesz - 10 przykazań
13:10 Chingola - dok.
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:30 Cudowne przejście przez Morze Czerwone
15:30 Toliara - dok.
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Jestem mamą
16:30 Kalejdoskop młodych
16:50 Refleksje nad Psalmem XXIII
17:10 Prosto o gospodarce
17:30 Rajd Katyński

17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:30 Każdy maluch to potrafi
19:45 Modlitwa z udziałem dzieci
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyzna
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Mojżesz - 10 przykazań
23:00 Pochodzenie świata

HISTORIA

06:50 Był taki dzień: 25 maja
06:55 Przystanek Historia
07:10 Pogranicze w ogniu (15) - serial
08:15 Flesz historii
08:40 Historia Polski: Śniąc o ojczyźnie dalekiej
09:15 Chodźcie z nami - dok.
09:45 Szlakiem miejsc niezwykłych
09:50 Sensacje XX wieku
10:25 Sensacje XX wieku
10:55 Platerówki - dok.
11:50 Przeczytaj mi tę historię
11:55 Rok 1981. Kalendarium

12:05 Czas pieniądza - mag.
12:25 Archiwum zimnej wojny
13:00 Wojenne dziewczyny (9) - serial
13:55 Historia w postaciach zapisana: Clemenceau. Tygrys o wielkim sercu
15:55 Ci cholerni Polacy. Lotnictwo polskie 1939-1945
16:10 Tajemnice Archiwum (13)
16:30 Marzyciele: Spółdzielca Wojciechowski
17:10 Historia Polski: Mała Polska w Indiach

18:10 Wpół do Trzeciej RP
18:35 Rok 1981. Kalendarium
18:45 Pogranicze w ogniu (16) - serial
19:45 Wojna w eterze
20:00 Zapomniani sojusznicy - w poszukiwaniu birmańskich bohaterów - dok.
20:55 Azjatyckie stulecie: Podział Indii
22:00 Chartum - dramat historyczny, W. Brytania 1966
00:15 Tajemnice de Revolutionibus - dok.

TVP INFO

08:00 Jedziemy dalej
08:18 Minęła ósma
08:09 Poranek TVP Info
08:39 Poranek TVP Info
08:45 Flesz info
09:00 Serwis info, pogoda
09:11 Minęła dziewiąta
09:15 Serwis info
10:25 Pogoda info
10:29 Serwis info
10:50 Pogoda info
11:00 Serwis info
11:30 Serwis info, pogoda
12:00 Serwis info

12:25 Pogoda info
12:30 Serwis info, pogoda
13:00 Serwis info
15:00 Serwis info
15:20 Pogoda info
15:29 Info dzień
15:59 Info dzień
17:00 Teleexpress
17:15 Teleexpress extra
17:32 O co chodzi
18:00 Panorama
18:20 Panorama opinii
18:37 O tym się mówi
19:30 Wiadomości

20:03 Gość „Wiadomości”
20:15 Minęła dwudziesta
21:00 Nie da się ukryć
21:25 Serwis Info
21:50 W tyle wizji
22:24 Serwis Info
22:30 W tyle wizji extra
23:00 Info wieczór
23:30 W akcji
23:55 Serwis info
00:03 Wiadomości
00:36 Gość „Wiadomości”
00:49 Pogoda Info
00:55 Minęła dwudziesta

KINO POLSKA

06:00 Jest jak jest (7) - serial
06:45 Telesprzedaż
08:00 Zbrodniarz i panna - film kryminalny, Polska 1963
09:50 Soból i panna - melodramat, Polska 1983
11:50 Telesprzedaż
12:00 Zabawa w chowanego - komedia obyczajowa, Polska 1985
13:20 Dwa zebra Adama - komedia obyczajowa, Polska 1963
15:10 Praskie pożegnania - Wielki kram - film dokumentalny, Polska 1977

15:25 Smażalnia story - komedia obyczajowa, Polska 1984
17:05 Kabaretowy rejs - pr. rozryw.
18:05 Kabaretowy rejs - pr. rozryw.
19:05 U Pana Boga w ogródku (6) - serial
20:00 Carte Blanche - dramat obyczajowy, Polska 2015
22:05 Futro - komedia, Niemcy/Polska 2007, wyk. Leszek Piskorz, Teresa Budzisz-Krzyżanowska, Karolina Gruska, Przemysław Konik.

Dziadek organizuje przyjęcie z okazji pierwszej komunii wnuka. Podczas imprezy na jaw szybko wychodzą liczne animozje między krewnymi.
00:15 Jeziorak - thriller, Polska 2014
02:30 Z miłości - dramat obyczajowy, Polska 2011

KULTURA

07:25 Teledyski
08:10 Informacje kulturalne
08:35 Rok 2020
09:05 Trzech od „Zebry” - reportaż
09:30 Jutro będzie niebo - film obyczajowy, Polska 2000
11:00 Królewskie sny (3) - serial
12:10 Królewskie sny (4) - serial
13:35 Tego się nie wytnie - pr. kult.
15:05 Pathe kontra Gaumont - film: dokumentalny, Francja 2016

16:10 Ikaria XB 1 - film SF, Czechosłowacja 1963
17:40 Co dalej? - pr. publ.
17:55 Tamte lata, tamte dni - mag. kult.
18:30 Informacje kulturalne
18:55 Saga rodu Forsyte'ów (8) - serial
20:00 Festiwal w Salzburgu 2020 - „Elektra” Richarda Straussa - opera
22:15 Lekkie obyczaje: Wielkie piękno - komediodramat, Francja/Włochy 2013. Historia starzejącego się

dziennikarza, który przemierzając ulice Wiecznego Miasta, wspomina swoją pełną napiętności, acz bezpowrotnie utraconą młodość.
00:40 Co dalej? - pr. publ.
01:00 Informacje kulturalne
01:30 Młoda Polska: 60 kilonitowego - film krótkometrażowy, Polska 2017
02:10 Dzień wielkiej ryby - film psychologiczny, Polska 1996

PULS

06:00 Zbuntowany anioł (77) - serial
07:00 Lombard. Życie pod zastaw (161) - serial
08:00 Lombard. Życie pod zastaw (416) - serial
09:00 Rodzinny interes (97) - serial
10:00 Zbuntowany anioł (78) - serial
11:00 Zbuntowany anioł (79) - serial
12:00 Zaklinaczka duchów (41) - serial

13:00 Zaklinaczka duchów (42) - serial
14:00 Lombard. Życie pod zastaw (162) - serial
15:00 Lombard. Życie pod zastaw (163) - serial
16:00 Rodzinny interes (99) - serial
17:00 Rodzinny interes (100) - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw (418) - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw (419) - serial

20:00 Odwet - film sensacyjny, Wielka Brytania/USA 2018. Kierownik banku nie może się otrząsnąć po napadzie. Mężczyzna złodzieja współpracę z emerytowanym sąsiadem policjantem, by przewidzieć kolejny ruch złodzieja.
22:00 San Andreas - dramat katastroficzny, USA 2015
00:10 Podejrzeni zakochani - komedia romantyczna, Polska 2013

Programy autorów „Codziennej” i „Gazety Polskiej” zostały wyróżnione na czerwono.

RANO

PO POŁUDNIU

WIECZOREM

RANO

PO POŁUDNIU

WIECZOREM

Piłka nożna: Liga Europy
godz. 20.55Gry małżeńskie
godz. 23.40Specjalista
godz. 21.30Mama na obcasach
godz. 21.55Dzisiaj – serwis informacyjny
godz. 18.30Ranczo
godz. 20.20

TVP 1

TVP 2

TVN

POLSAT

REPUBLIKA

POLONIA

07:30 Rodzinny ekspres
08:00 Wiadomości
08:10 Pogoda
08:15 Kwadrans polityczny
08:35 Ranczo (117) - serial
09:35 Komisarz Alex (81) - serial
10:30 Ojciec Mateusz (221) - serial
11:25 Kasta - serial
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 Rok w ogrodzie extra
12:55 Natura w Jedynce
14:00 Elif (986) - serial
15:00 Wiadomości
15:10 Pogoda
15:15 Alarm!
15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
16:00 Przysięga (418) - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Jaka to melodia? - pr. rozryw.
17:55 Nie ma jak u mamy - koncert z okazji Dnia Matki
19:25 Sport
19:30 Wiadomości
20:05 Pogoda
20:10 Alarm!
20:30 Leśniczówka (401) - serial
20:55 Piłka nożna: Liga Europy - mecz finałowy: Villarreal CF - Manchester United FC
23:00 Piłka nożna: Liga Europy - ceremonia dekoracji
23:30 Historia bez tajemnic: Afganistan, poranny kraj (2) - film dokumentalny, Niemcy 2020
00:25 Deep State (8) - serial
01:35 Bezpieczna przystań - melodramat, USA 2007

07:30 Pytanie na śniadanie
10:40 Panorama
10:50 Pytanie na śniadanie
11:15 Policzmy się dla Polski
11:25 Ostoja - mag.
11:50 Barwy szczęścia (2454) - serial
12:30 Kolo fortuny - teleturniej
13:15 Kozacka miłość (120) - serial
14:05 Va banque - teleturniej
14:35 Na sygnale (298) - serial
15:10 Górcy ratownicy (74) - serial
16:00 Kolo fortuny - teleturniej
16:35 Familiada - teleturniej
17:15 Promyk nadziei (46) - serial
18:00 Panorama
18:20 Va banque - teleturniej
18:45 Kozacka miłość (121) - serial
19:30 Barwy szczęścia (2454) - serial
20:05 Barwy szczęścia (2455) - serial
20:40 Kulisy seriali „Na dobre i na złe” i „Na sygnale”
20:50 Na dobre i na złe (812) - serial
21:45 Mała matura 1947 (3) - serial
22:45 The Good Doctor 3 (49) - serial
23:40 Gry małżeńskie - komedia, USA 2011.
Młoda terapeutka odkrywa, że idealne małżeństwo jej rodziców rozpadło się. Postanawia zapobiec ich rozwodowi.
01:20 Geniusz: Picasso (6) - serial
02:20 Dwa światy - film dokumentalny, Polska 2015

06:00 Ukryta prawda (1180) - serial
07:00 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw.
08:00 Dzień Dobry TVN
11:45 Ukryta prawda (1278) - serial
12:50 Ukryta prawda (1181) - serial
13:50 Ukryta prawda (760) - serial
14:55 Szpital (415) - serial
16:00 LAB (3) - serial
17:00 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw.
18:00 Ukryta prawda (1279) - serial
19:00 Fakty
19:25 Uwaga! Koronawirus
19:35 Sport
19:45 Pogoda
19:55 Uwaga!
20:15 Na Wspólnej (3228) - serial
20:55 Milionerzy - teleturniej
21:30 Specjalista - film sensacyjny, USA/Peru 1994, wyk. Sylvester Stallone, Sharon Stone, James Woods.
Współczesne Miami. Ray Quick, ekspert od materiałów wybuchowych, pomaga uwodzić iśmiotko pomścić śmierć swoich zamordowanych rodziców.
23:50 Statek widmo - horror, Australia/USA 2002, wyk. Julianna Margulies, Karl Urban, Gabriel Byrne
01:40 Uwaga!
02:00 NOC Magii - pr. rozryw.

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:40 Malanowski i partnerzy (218) - serial
09:10 Malanowski i partnerzy (219) - serial
09:40 Sekrety rodziny (138) - serial
10:40 Dlaczego ja? (465) - serial
11:40 Gliniarze (458) - serial
12:50 Wydarzenia
13:25 Interwencja
13:40 Trudne sprawy (812) - serial
14:40 Dlaczego ja? (978) - serial
15:50 Wydarzenia
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 (301) - serial
17:00 Gliniarze (463) - serial
18:00 Pierwsza miłość (3342) - serial
18:50 Wydarzenia
19:30 Gość „Wydarzeń”
19:45 Sport
19:55 Pogoda
20:05 #Jestem M. Misfit - komedia romantyczna, Polska 2019
21:55 Mama na obcasach - komediodramat, USA 2004, wyk. Kate Hudson.
Helen jest wiodącą szalone życie młoda kobietą. Jednak jej życie diamentem nie się zmienia po śmierci najstarszej siostry i szwagra. Dziewczyna ma się zaopiekować trójką ich dzieci.
00:35 Skok przez miotłę - komedia, USA 2011
02:55 Tajemnice losu - pr. rozryw.

07:00 Transmisja mszy świętej z Jasnej Góry
07:30 Polska na dzień dobry
09:30 W punkt
09:50 Telezakupy
10:05 Dziennikarski poker
10:20 Telezakupy
10:35 Codziennie ***** burza
10:45 Mówi się...
11:30 Telezakupy
11:45 Polska na dzień dobry
13:25 Wolne głosy
14:00 Telezakupy
14:15 Wolne głosy - zagranica
14:30 Na pomoc!
14:45 Telezakupy
15:00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
15:30 Republika po południu
17:15 Wolne głosy
17:55 Wolne głosy - zagranica
18:15 Ekonomia raport - flash
18:30 Dzisiaj - serwis inform.
18:55 Sport w Republice
19:00 Prognoza pogody
19:05 Dziennikarski poker
19:30 Codziennie ***** burza
19:45 Wolne głosy - zagranica
20:00 W punkt
20:25 Mówi się...
21:30 Pilnujmy Polski!
21:50 Moja droga do wolności
22:00 Codziennie ***** burza
22:10 Ekonomia raport - flash
22:25 Ekonomia raport
22:50 Suma dnia
23:15 Poland Daily
00:10 Dzisiaj - serwis inform.
00:30 Sport w Republice
00:35 Prognoza pogody
00:45 Codziennie ***** burza
01:00 W punkt

07:30 Pytanie na śniadanie
10:40 Panorama
10:50 Pytanie na śniadanie
11:30 Barwy szczęścia (2392) - serial
12:00 Wiadomości
12:15 Nad Niemnem - magazyn Polaków na Białorusi
12:35 Ojciec Mateusz (8) - serial
13:25 Ojciec Mateusz (9) - serial
14:20 Szlak nadziei - reality show
15:05 Przystanek Historia
15:25 Ozdrowieńcy - reality show
15:50 Animowanki
15:55 Nela Mała Reporterka
16:15 Rodzinka.pl (62) - serial
16:40 Kierunek Zachód
17:00 Teleexpress
17:20 Magazyn z Wysp
17:40 Muzeum Polskiej Piosenki
17:55 Nie ma jak u mamy - koncert z okazji Dnia Matki
19:30 Wiadomości
20:00 Polonia 24
20:05 Pogoda
20:10 Sport
20:20 Ranczo (42) - serial
21:10 Ranczo (43) - serial
22:05 Polonia 24
22:35 Lili i Irmgard. Lwów 1939-45 - film dokumentalny, Polska 2020
23:30 Kasta - serial
00:00 Focus on Poland
00:20 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
00:50 Kierunek Zachód
01:10 Magazyn z Wysp
01:30 Wiadomości
02:00 Sport
02:05 Pogoda
02:10 Polonia 24

TRWAM

HISTORIA

TVP INFO

KINO POLSKA

KULTURA

PULS

08:00 Informacje dnia
08:15 Polski punkt widzenia
08:45 Każdy maluch to potrafi
09:00 Kalendarz młodych
09:25 Sanktuarium polskie
10:00 Audycja generalna Ojca Świętego Franciszka
11:00 Galilejczyk - prezentuje Keith Garner
11:25 Jestem mamą
11:40 Prosto o gospodarce
12:00 Anioł Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Mojżesz - 10 przykazań
13:20 Młodzi światu: Kazik
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Koncert zyczeń dla Mamy
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Na zdrowie
16:30 Wyszłyński - historia
17:00 Po stronie prawdy
17:30 Rykoszetem
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:30 Brat Franciszek
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Myśląc Ojczyznę
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Mojżesz - 10 przykazań
23:00 Frank Duff i Legion Maryi
23:55 Kolory świętości
00:00 Słowo Życia
00:05 Świat w obrazach
00:10 Informacje dnia
00:30 Rykoszetem
00:55 Poczet wielkich Polaków

06:50 Był taki dzień: 26 maja
06:55 Polska Kronika Filmowa
07:20 Pogranicze w ogniu (16) - serial
08:25 Kuchnia Żydów polskich
08:55 Historia Polski: Mała Polska w Indiach
10:00 Sensacje XX wieku
10:25 Sensacje XX wieku
10:45 Radosław - dok.
11:40 Tu wszystko jest Polską: Modernizatorzy
12:20 Wojenne dziewczyny (10) - serial
13:20 Francja przy stole - dok.
14:20 Zapomniani sojusznicy - w poszukiwaniu birmiańskich bohaterów
15:20 Giganci historii: Krzysztof Kamil Baczyński i jego pokolenie - teleturniej
16:10 Księga wolności 1914-1981
16:45 Nasza Ziemia
17:20 Przeczytaj mi tę historię
17:30 Historia Polski: Służylimy u Amerykanów
18:15 Spór o historię: Reformacja
18:50 Pogranicze w ogniu (17) - serial
19:50 Wojna w eterze
20:00 Amsterdam, Londyn, Nowy Jork. Wspaniała trójka
21:05 Tajemnice III Rzeszy
22:10 Małe kobietki - dramat obyczajowy, USA 1994
00:10 Polska Kronika Filmowa
00:25 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii
00:55 Sensacje XX wieku
01:20 Sensacje XX wieku
01:55 Encyklopedia II wojny światowej

08:00 Jedziemy dalej
08:15 Serwis Info
08:18 Minęła ósma
09:00 Serwis Info
09:11 Minęła dziewiąta
10:00 Serwis info
10:25 Pogoda info
10:29 Serwis info
10:50 Pogoda info
11:00 Serwis info
11:30 Serwis info, pogoda
12:00 Serwis info
12:25 Pogoda info
12:30 Serwis info, pogoda
13:00 Serwis info
15:00 Serwis info
15:20 Pogoda info
15:29 Serwis info
15:59 Info dzień
17:00 Teleexpress
17:15 Teleexpress extra
17:32 O co chodzi
18:00 Panorama
18:20 Panorama opinii
18:37 O tym się mówi
19:30 Wiadomości
20:03 Gość „Wiadomości”
20:15 Minęła dwudziesta
21:00 Nie da się ukryć
21:25 Serwis Info
21:50 W tyle wizji
22:24 Serwis Info
22:30 W tyle wizji extra
23:00 Info wieczór
23:30 W akcji
23:50 Serwis info
00:03 Wiadomości
00:36 Gość „Wiadomości”
00:49 Pogoda Info
01:00 Minęła dwudziesta
01:55 W tyle wizji
02:30 Serwis Info

06:00 Jest jak jest (8) - serial
06:40 Telesprzedaj
07:55 Co lubią tygrysy - komedia obyczajowa, Polska 1989
09:40 Żona dla Australijczyka - komedia muzyczna, Polska 1963
11:35 Telesprzedaj
11:55 Praskie pożegnania - Wielki kram - film dokumentalny, Polska 1977
12:10 Spotkanie ze szpiegiem - film sens., Polska 1964
14:35 Obywatel Piszczek - komediodramat, Polska 1988
16:45 Trochę słońca... - film dok., Polska 1958
17:05 Kabaretowy rejs - pr. rozryw.
18:05 Kabaretowy rejs - pr. rozryw.
19:05 U Pana Boga w ogródku (7) - serial
20:00 Futro - komedia, Niemcy/Polska 2007
22:10 Jestem mordercą - thriller, Polska 2016.
Film jest inspirowany prawdziwymi wydarzeniami z początku lat 70. XX w. Główny bohater filmu Janusz Jasiński jest młodym porucznikiem MO. Po kolejnych niepowodzeniach dotychczasowego śledztwa w sprawie brutalnych zabójstw kobiet zostaje mianowany nowym szefem grupy dochodzeniowej.
00:35 Z miłości - dramat obyczajowy, Polska 2011
02:45 Kurs na lewo - film obyczajowy, Polska 1986

07:00 Teledyski
07:55 Informacje kulturalne
08:30 Niedziela z...
09:20 Ikaria XB 1 - film SF, Czechosłowacja 1963
11:00 Królewskie sny (5) - serial
12:20 Królewskie sny (6) - serial
13:45 Rzeźba w poszukiwaniu miejsca - reportaż
14:00 Rzeźba w poszukiwaniu miejsca - reportaż
14:20 Tamte lata, tamte dni - mag. kult.
14:55 Smutne potwory - film animowany dla dorosłych, Polska 2013
15:40 Moja noc u Maud - dramat obyczajowy, Francja 1969
17:30 Co dalej? - pr. publ.
17:55 Urodzeni artyści: Ryszard i Radosław Dembiński
18:30 Informacje kulturalne
18:55 Saga rodu Forsyte'ów (9) - serial
20:00 Genialna przyjaciółka 2 (5) - serial
21:15 Na wschód od Hollywood: Olli Mäki. Najszczęśliwszy dzień jego życia - dramat biograficzny, Finlandia/Niemcy/Szwecja 2016
22:55 Więcej niż fikcja: Woskowe imperium Madame Tussaud
00:00 Jazz: Dziedziny Kultury NCK: Mistrzowie alternatywy
01:20 Co dalej? - pr. publ.
01:40 Informacje kulturalne
02:15 Lekkie obyczaje: Wielkie piękno - komediodramat, Francja/Włochy 2013

06:00 Zbuntowany anioł (78) - serial
07:00 Lombard. Życie pod zastaw (162) - serial
08:00 Lombard. Życie pod zastaw (417) - serial
09:00 Rodzinny interes (98) - serial
10:00 Zbuntowany anioł (79) - serial
11:00 Zbuntowany anioł (80) - serial
12:00 Zaklinaczka duchów (42) - serial
13:00 Zaklinaczka duchów (43) - serial
14:00 Lombard. Życie pod zastaw (163) - serial
15:00 Lombard. Życie pod zastaw (164) - serial
16:00 Rodzinny interes (100) - serial
17:00 Rodzinny interes (101) - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw (419) - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw (357) - serial
20:00 Conan Barbarzyńca - film fantasy, USA 2011, wyk. Jason Momoa, Rachel Nichols, Stephen Lang.
Pochodzący z Cymerii wojownik Conan przysięga krwawą zemstą na Kharlarze, potężnym władcy, który doprowadził do zgładzenia całego plemienia Conana.
22:25 Kill Bill cz. 2 - film sensacyjny, USA 2004.
Dyżur 3 (33) - serial

Programy autorów „Codziennej” i „Gazety Polskiej” zostały wyróżnione na czerwono.

RANO

PO POŁUDNIU

WIECZOREM

Londyńczycy
godz. 0.35

TVP 1

08:00 Wiadomości
08:15 Kwadrans polityczny
08:40 Ranczo (118) - serial
09:35 Komisarz Alex (82) - serial
10:35 Ojciec Mateusz (222) - serial
11:25 Kasta - serial
12:00 Wiadomości
12:10 Agrobiznes
12:30 Agropogoda
12:35 To się opłaca
12:50 Zainwestuj w marzenia - serial
12:55 Natura w Jedynce
14:00 Elif (987) - serial
15:00 Wiadomości
15:10 Pogoda
15:15 Alarm!
15:35 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
16:00 Przysięga (419) - serial
17:00 Teleexpress
17:15 Jaka to melodia? - pr. rozryw.
17:55 Klan (3818) - serial
18:20 Kasta - serial
18:55 Jeden z dziesięciu - teleturniej
19:25 Sport
19:30 Wiadomości
20:05 Pogoda
20:10 Alarm!
20:30 Leśniczówka (402) - serial
21:00 Sprawa dla reportera
21:55 Magazyn śledczy Anity Gargas
22:30 Magazyn kryminalny 997
23:15 Motel Polska - reality show
23:50 Tanie dranie - Moroz i Kłopotowski komentują świat
00:35 Londyńczycy 2 (10) - serial
01:30 Nowa (13) - serial
02:25 Ocaleni - reality show
03:30 Sprawa dla reportera

Legend
godz. 23.35

TVP 2

07:30 Pytanie na śniadanie
10:40 Panorama
10:50 Pytanie na śniadanie
11:15 Policzmy się dla Polski
11:25 Wojciech Cejrowski - boso przez świat
11:50 Barwy szczęścia (2455) - serial
12:30 Kolo fortuny - teleturniej
13:15 Kozacka miłość (121) - serial
14:05 Va banque - teleturniej
14:35 Na sygnale (299) - serial
15:10 Górcy ratownicy (75) - serial
16:00 Kolo fortuny - teleturniej
16:35 Familiada - teleturniej
17:15 Promyk nadziei (47) - serial
18:00 Panorama
18:20 Va banque - teleturniej
18:45 Kozacka miłość (122) - serial
19:35 Barwy szczęścia (2455) - serial
20:10 Barwy szczęścia (2456) - serial
20:45 Kulisy serialu „Na sygnale”
20:55 Na sygnale (317) - serial
21:20 Na sygnale (318) - serial
21:50 Mała matura 1947 (4) - serial
22:45 The Good Doctor 2 (50) - serial
23:35 Legend - dramat biograficzny, Francja/Wielka Brytania/USA 2015, wyk. Tom Hardy, Paul Anderson, Christopher Eccleston
01:55 Zmruż oczy - komediodramat, Polska 2003
03:30 Bez tożsamości 2 (26) - serial

Tylko mnie kochaj
godz. 22.30

TVN

07:00 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw.
08:00 Dzień Dobry TVN
11:45 Ukryta prawda (1279) - serial
12:50 Ukryta prawda (1182) - serial
13:50 Ukryta prawda (761) - serial
14:55 Szpital (416) - serial
16:00 LAB (4) - serial
Policjanci pracujący w nowoczesnym laboratorium rozwiązują kolejne zagadki kryminalne.
17:00 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw.
18:00 Ukryta prawda (1280) - serial
19:00 Fakty
19:25 Uwaga! Koronawirus
19:30 Sport
19:45 Pogoda
19:55 Uwaga!
20:15 Na Wspólnej (3229) - serial
20:55 Milionerzy - teleturniej
21:30 Kuchenne rewolucje - pr. rozryw.
22:30 Tylko mnie kochaj - komedia romant., Polska 2006, wyk. Maciej Zakościelny, Agnieszka Grochowska. Pewnego dnia do drzwi apartamentu Michała puka siedmioletnia dziewczynka, Michalina, która twierdzi, że jest jego córką. Mężczyzna postanawia odnaleźć matkę dziewczyny.
00:45 „Szadź 2” - kulisy produkcji
01:10 Efekt Domina (1) - serial

Mamuśka
godz. 23.35

POLSAT

06:00 Nowy dzień z Polsat News
08:40 Malanowski i partnerzy (220) - serial
09:10 Malanowski i partnerzy (221) - serial
09:40 Sekrety rodziny (139) - serial
10:40 Dlaczego ja? (466) - serial
11:40 Gliniarze (459) - serial
12:50 Wydarzenia
13:25 Interwencja
13:40 Trudne sprawy (813) - serial
14:40 Dlaczego ja? (979) - serial
15:50 Wydarzenia
16:10 Pogoda
16:15 Interwencja
16:30 Na ratunek 112 (302) - serial
17:00 Gliniarze (464) - serial
18:00 Pierwsza miłość (3243) - serial
18:50 Wydarzenia
19:25 Gość „Wydarzeń”
19:45 Sport
19:55 Pogoda
20:00 Wolni od długów - reality show
21:05 Ilu miałaś facetów? - komedia romantyczna, USA 2011
23:35 Mamuśka - dramat obyczajowy, USA 1998, reż. Chris Columbus. Jackie zostawia się z mężem Lukiem, który w tym czasie zdążył znaleźć sobie nową partnerkę - Isabel. Jackie zostawia pod opieką Luka dzieci, o których względy walczy z Isabel.
02:20 Tajemnice losu - pr. rozryw.

Otwartym tekstem
godz. 21.30

REPUBLIKA

07:00 Transmisja mszy świętej z Jasnej Góry
07:30 Polska na dzień dobry
09:30 W punkt
09:50 Telezakupy
10:05 Dziennikarski poker
10:20 Telezakupy
10:40 Codziennie ***** burza
10:50 Mówi się...
11:30 Telezakupy
11:50 Polska na dzień dobry
13:00 Telezakupy
13:20 Wolne głosy
13:50 Wolne głosy - zagranica
14:05 Telezakupy
14:20 Pilnujmy Polski
14:45 Telezakupy
15:00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
15:30 Republika po południu
17:15 Ostry dyżur prawniczy
17:35 Wolne głosy
17:55 Wolne głosy - zagranica
18:15 Ekonomia raport - flash
18:30 Dzisiaj - serwis inform.
18:50 Sport w Republice
18:55 Prognoza pogody
19:00 Oddaję Państwu głos
20:00 W punkt
20:25 Mówi się...
21:30 Otwartym tekstem
22:00 Biznes Polska
22:25 Ekonomia raport
22:50 Suma dnia
23:15 Poland Daily
00:10 Dzisiaj - serwis inform.
00:30 Sport w Republice
00:35 Prognoza pogody
00:45 Otwartym tekstem
01:20 Oddaję Państwu głos
02:00 Poland Daily
02:55 Dokument w Republice

PitBull
godz. 20.20

POLONIA

07:00 W kotle historii
07:30 Pytanie na śniadanie
10:40 Panorama
10:50 Pytanie na śniadanie
11:20 Przepis dnia
11:30 Barwy szczęścia (2393) - serial
12:00 Wiadomości
12:15 Studio Lwów
12:35 Ranczo (42) - serial
13:25 Ranczo (43) - serial
14:20 Lili i Irmgard. Lwów 1939-45 - film dokumentalny, Polska 2020
15:20 Wojciech Cejrowski - boso przez świat
15:50 Al-chemik
16:05 Nieziemscy - pr. dla dzieci
16:20 Licz na Viktora
16:30 Rodzinka.pl (63) - serial
17:00 Teleexpress
17:20 Czas pieniądza - mag.
17:35 Mówimy po polsku
17:50 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
18:20 Barwy szczęścia (2393) - serial
18:50 Wilnoteka
19:10 W obiektywie Polonii
19:30 Wiadomości
20:05 Sport
20:10 Pogoda
20:20 PitBull (5) - serial
21:10 PitBull (6) - serial
22:05 Polonia 24
22:35 Ocaleni - reality show
23:00 Kasta - serial
23:30 Focus on Poland
00:20 Gra słów. Krzyżówka - teleturniej
00:50 Wilnoteka
01:10 W obiektywie Polonii

RANO

PO POŁUDNIU

WIECZOREM

TRWAM

08:00 Informacje dnia
08:15 Polski punkt widzenia
08:45 Przegląd Mobilków
09:00 Na zdrowie
09:30 Po stronie prawdy
10:00 Informacje dnia
10:15 Rozmowy niedokończone
11:25 Myśląc Ojczyzna
11:35 Przyroda i ludzie
12:00 Anioł Pański
12:03 Informacje dnia
12:20 Po stronie prawdy
13:30 Msza święta z Jasnej Góry
14:20 Kateri - film obyczajowy
15:50 Ma się rozumieć
16:00 Informacje dnia
16:10 Z wędką nad wodę
16:35 Porady medyczne bonifratrów
17:00 Akademia pro-life
17:05 Drogą ks. Bosco - film dok.
17:30 Odpowiedzialni za Kościół
17:55 Poczet wielkich Polaków
18:00 Anioł Pański
18:05 Informacje dnia
18:15 Rozmowy niedokończone
19:25 Święty na każdy dzień
19:30 Przyjaciele i bohaterowie
20:00 Informacje dnia
20:20 Różaniec
20:50 Głos Polski
21:00 Apel Jasnogórski
21:20 Informacje dnia
21:40 Polski punkt widzenia
22:00 Ziemia Obiecana - serial
23:00 Pierre Teilhard de Chardin - film dok.
23:55 Kolory świętości
00:00 Słowo życia
00:05 Świat w obrazach
00:10 Informacje dnia
00:30 Odpowiedzialni za Kościół
00:55 Poczet wielkich Polaków

HISTORIA

06:50 Był taki dzień: 27 maja
06:55 Pogranicze w ogniu (17) - serial
08:00 W kotle historii
08:30 Historia Polski: Służyliśmy u Amerykanów
09:10 Sensacje XX wieku
09:35 Sensacje XX wieku
10:05 Geniusze i marzyciele. Tadeusz Tański
11:00 Spór o historię: Ludobójstwo Polaków: 1937-1938
11:35 Wojenne dziewczyny (11) - serial
12:25 Niezwykłe miasta: Petersburg
13:30 Wszystkie kolory świata: Perelki Antyli
14:35 Amsterdam, Londyn, Nowy Jork. Wspaniała trójka
15:40 Nasza Ziemia
16:10 Taśmy bezpieki: Pielgrzymki na Jasną Górę w Polsce Ludowej
16:45 Czas pieniądza - mag.
17:10 Historia Polski: Przerwana Misja
18:10 Śladami Eskulapa: Eter i krasnoludki
18:40 Pogranicze w ogniu (18) - serial
19:45 Wojna w eterze
20:00 Zamki - bastiony władzy: Wróg u bram
21:00 Giganci historii: Krzysztof Kamil Baczyński i jego pokolenie - teleturniej
21:55 Migawki historii
22:35 Sady, przesady
23:35 Film dokumentalny
00:10 Sady, przesady
01:00 Było, nie minęło - kronika zwiadowców historii

TVP INFO

07:00 Serwis Info
07:12 Jedziemy
07:50 Agrobiznes
07:55 Agropogoda
08:00 Jedziemy dalej
08:15 Serwis Info
08:18 Minęła ósma
09:00 Serwis Info
09:11 Minęła dziewiąta
10:00 Serwis info
10:25 Pogoda info
10:29 Serwis info
10:50 Pogoda info
11:00 Serwis info
11:30 Serwis info, pogoda
12:00 Serwis info
12:25 Pogoda info
12:30 Serwis info, pogoda
13:00 Serwis info
15:00 Serwis info
15:20 Pogoda info
15:29 Serwis info
16:00 Panorama info
16:52 Pogoda info
17:00 Teleexpress
17:15 Teleexpress extra
17:32 O co chodzi
18:00 Panorama
18:20 Panorama opinii
18:37 O tym się mówi
19:30 Wiadomości
18:58 Gość „Wiadomości”
20:15 Minęła dwudziesta
21:00 Nie da się ukryć
21:25 Serwis Info
21:50 W tyle wizji
22:24 Serwis Info
22:30 W tyle wizji extra
23:00 Info wieczór
23:30 W akcji
23:55 Serwis info
00:03 Wiadomości

KINO POLSKA

06:00 Jest jak jest (9) - serial
06:40 Telesprzedaż
08:00 Wodzirej - dramat obyczajowy, Polska 1977
10:30 Jak to się robi - komedia, Polska 1973
12:05 Telesprzedaż
12:30 Praskie pożegnania. Album - film dokumentalny, Polska 1976
12:55 Ja kocham, ty kochasz - komedia, Czechosłowacja 1980
15:00 Komedia małżeńska - komedia obyczajowa, Polska 1993
17:05 Kabaretowy rejs - pr. rozryw.
18:05 Kabaretowy rejs - pr. rozryw.
19:05 U Pana Boga w ogródku (8) - serial
20:00 Dzień świra - komediodramat, Polska 2002
22:00 Misja Afganistan (5) - serial
23:00 Misja Afganistan (6) - serial
00:00 Bilet na Księżyc - film obyczajowy, Polska 2013, wyk. Filip Pławiak, Anna Przybylska. Adam dostaje powołanie do wojska. Ma służyć w Marynarce Wojennej w Świnoujściu. Do wojska pociągami odwozi go starszy brat Antek. W czasie podróży przeżywają wiele przygód.
02:35 Dotknięcie nocy - film kryminalny, Polska 1961

KULTURA

08:00 Informacje kulturalne
08:25 Tamte lata, tamte dni - mag. kult.
09:00 Moja noc u Maud - dramat obyczajowy, Francja 1969
11:00 Królewskie sny (7) - serial
12:20 Królewskie sny (8) - serial
13:40 Rok 2020
14:10 Trzeci punkt widzenia - pr. publ.
14:45 Jack Lemmon - nieprzeciętny Everyman - film dokumentalny, Francja 2019
15:50 Młyn i krzyż - dramat kostiumowy, Szwecja/Polska 2010
17:30 Co dalej? - pr. publ.
17:50 Rzecz Polska
18:05 Zimna rewolucja. Społeczeństwa Europy Środkowo-Wschodniej wobec socrealizmu
18:30 Informacje kulturalne
18:55 Saga rodu Forsyte'ów (10) - serial
20:00 Tego się nie wytnie - pr. kult.
21:35 Czwartkowy klub filmowy: Czarny kot, biały kot - komediodramat, Francja/Niemcy/Jugosławia 1998
23:50 Tego się nie wytnie ekstra - pr. kult.
00:15 Magazyn Rolling Stone: Reportaże znad krawędzi Co dalej? - pr. publ.
01:05 Informacje kulturalne
01:50 Olli Mäki. Najszcześliwszy dzień jego życia - dramat biograficzny, Finlandia/Niemcy/Szwecja 2016

PULS

06:00 Zbuntowany anioł (79) - serial
07:00 Lombard. Życie pod zastaw (163) - serial
08:00 Lombard. Życie pod zastaw (418) - serial
09:00 Rodzinny interes (99) - serial
10:00 Zbuntowany anioł (80) - serial
11:00 Zbuntowany anioł (81) - serial
12:00 Zaklinaczka duchów (43) - serial
13:00 Zaklinaczka duchów (44) - serial
14:00 Lombard. Życie pod zastaw (164) - serial
15:00 Lombard. Życie pod zastaw (165) - serial
16:00 Rodzinny interes (101) - serial
17:00 Rodzinny interes (102) - serial
18:00 Lombard. Życie pod zastaw (357) - serial
19:00 Lombard. Życie pod zastaw (358) - serial
20:00 Co ty wiesz o swoim dziadku? - komedia, USA 2016
22:05 Męska rzecz - komedia romantyczna, USA 2003. Paul planuje ożenić się z Karen, córką swojego pracodawcy. Jednak po swoim wieczorze kawalerskim budzi się w łóżku u boku jednej z tancerek. Robi wszystko, by zatrzeć ślady swej niewierności.
00:10 Champion 2 - dramat sensacyjny, USA 2006

Program telewizyjny nie zawiera zmian w ramówkach poszczególnych stacji dokonanych po zamknięciu numeru.